

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Názory mladistvých na legalizaci marihuany

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Bc. Radim Čuřík

Vypracovala:
Hana Svobodová

Brno 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použila jsem jen uvedené pramenů a literatury.

Elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné.

V Brně dne 27. března 2012

Hana Svobodová

Poděkování

Děkuji Mgr. Bc. Radimu Čuříkovi za odborné vedení práce, poskytování cenných rad a metodickou pomoc, Mgr. Blance Farkové za konzultaci ohledně výzkumné části. Poděkování patří školám, kde byl proveden výzkum. Děkuji také své rodině za podporu a trpělivost.

Hana Svobodová

OBSAH

Úvod.....	5
1 O marihuaně (obecně)	6
1.1 Vymezení základních pojmů	6
1.2 Charakteristika konopí a marihuany	7
1.3 Marihuana v České republice	13
1.4 Charakteristika věkové kategorie mladistvých	14
1.5 Problematika zneužívání marihuany u mladistvých v České republice.....	15
2 Marihuana/konopí a právní systém v České republice	18
2.1 Současná právní úprava v oblasti marihuany/konopí.....	18
2.2 Zákon a mladiství	27
2.3 Protidrogová politika České republiky.....	27
3 Legalizace marihuany/konopí	29
3.1 Legalizace marihuany/konopí v České republice.....	29
3.2 Vybrané události týkající se legalizace marihuany v ČR - historie	32
3.3 Marihuana a zákon ve vybraných zemích světa.....	35
3.4 Důvody proti legalizaci marihuany/konopí.....	36
3.5 Důvody pro legalizaci marihuany/konopí	51
3.6 Názory na legalizaci marihuany/konopí.....	57
3.7 Názory mladistvých na legalizaci marihuany/konopí	59
4 Názory mladistvých na legalizaci marihuany – kvantitativní výzkum..	62
4.1 Stanovení výzkumného cíle a hypotéz	62
4.2 Charakteristika šetřeného vzorku	63
4.3 Způsob šetření a použití explorativní metody	63
4.4 Zjištěné výsledky dotazníkového šetření	64
4.5 Shrnutí poznatků dotazníkového šetření	88
Závěr.....	92
Resumé	95
Anotace	97
Seznam literatury	98
Seznam příloh	107

Úvod

Marihuana je fenomén dnešní doby hlavně mezi mládeží. V současnosti je v České republice nejznámější a nejzneužívanější ilegální drogou. Právní úprava v naší zemi je nastavena tak, že jakékoliv nakládání s marihuanou i konopím, mimo samotné kouření (aplikaci), je protiprávní. S rostoucím trendem zneužívání a obliby marihuany se ozývají zákonitě též požadavky na její legalizaci, což je v současné době velmi aktuální problém řešený napříč celou společností. Samotná legalizace marihuany a pěstování konopí si ovšem žádá odbornou diskuzi, pohledy z nejrůznějších stran včetně zjištění všech možných rizik i pozitiv. Jde o velmi kontroverzní záležitost, která rozděluje společnost na dva nesmiřitelné tábory, kdy je třeba brát v úvahu všechny její zdravotní, sociální, ekonomické i právní aspekty. Stále více školáků a mladistvých totiž každým rokem v České republice zneužívá marihuanu. Mladí Češi jsou podle Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost největšími kuřáky marihuany v Evropě. Pro osoby mladší 18 let je výše zmiňovaná droga velkým lákadlem, ale právě tato skupina je nejrizikovější. Je legalizace nástrojem na zastavení tohoto trendu? Mladí lidé se v praxi setkávají spíše s aplikací marihuany (kouřením), většina z nich ji nepovažuje za nějak nebezpečnou drogu a do popředí staví její pozitivní a léčebné účinky. Neřeší a bagatelizují škodlivé účinky, které může mít krátkodobé i dlouhodobé užívání této drogy. I přesto, že je otázka legalizace marihuany dnes velmi aktuální, většina mladých lidí nemá jasnou představu, jak by mohla samotná realizace legalizace v praxi vypadat.

Mým cílem je poskytnout v této práci základní informace o marihuaně a konopí a dostupných faktech souvisejících s její legalizací, pohledy z různých stran, problematik a směrů a vyselektování základních pro a proti legalizaci. Dále se chci zaměřit hlavně na názory té nejrizikovější skupiny, a to mladistvých, na toto téma. Jaké jsou jejich znalosti o právní úpravě týkající se marihuany, jaké mají zkušenosti s jejím užíváním, ale především, jaké důvody uvádí pro legalizaci i proti ní, jak by dle jejich představ měla legalizace vypadat a jaké by byly její důsledky a přínos.

1 O marihuaně (obecně)

1.1 Vymezení základních pojmů

Pro pochopení problematiky, o které pojednává tato práce, je v úvodu nutné vymezit některé základní pojmy, se kterými se setkáváme v jednotlivých kapitolách této práce. Pro lepší orientaci jsou řazeny abecedně.

Adolescence – „Období ontogenetického vývoje následující po pubertě, v němž se mladý člověk stává dospělým“ (Jedlička a kol., 2004, 439 s.)

Emoce – „Emoce lze definovat jako schopnost reagovat na různé podněty prožitkem libosti a nelibosti, spojeným s fyziologickými reakcemi a změnou aktivity, eventuálně i dalšími vnějšími projevy“. (Vágnerová, 2005, 143 s.)

Flashback – „Jedná se o stav po požití drogy, i když droga užita nebyla, někdy může nastat až za dva roky po poslední dávce. Dochází k němu nejčastěji po halucinogenech nebo pervitinu.“ (Borník, 2001, 5 s.)

Motivace – „Motivy jsou faktory, které aktivizují lidské chování, zaměřují je na určitý cíl a v tomto směru je udržují po určitou dobu. Takto navozené jednání směřuje k uspokojení určité potřeby.“ (Vágnerová, 2005, 168 s.)

Potence rostliny – potence marihuany, hašiše, extraktu – jakostní znak daný obsahem psychoaktivních cannabinoidů, resp. jejich psychogenním účinkem. (Dupal, 2010, 164 s.)

Prevalence – „převládání, převaha, obecné rozšíření; demografický ukazatel, např. poměr počtu nemocných k počtu obyvatel.“ (<http://www.islo.cz/slovník-cizich-slov/prevalence>)

Tolerance – jde o stav, kdy si při opakovaném užití látky organismus „přivyká“ na vysoké dávky. Pro dosažení účinku nebo normálního fungování potřebuje dávku

vyšší nebo jinak řečeno, je to schopnost organismu snášet určité OPL. (Štablová a kol., 1997)

Toxikoman – toto pojmenování se běžně používá pro označení osob užívajících omamné a psychotropní látky. Někdy se také používá pojem narkoman (zejména u osob užívajících opiáty), výstižnější je však pojem osoba užívající omamnou nebo psychotropní látku. (Chmelík a kol., 1999)

Toxikománie – „je zákeřná „nemoc“, která je velmi nebezpečná, protože postihuje lidský organismus nepozorovaně a její účinky se projevují až po určitém čase. Skoro ve všech vyspělých zemích je toxikománie celospolečenským problémem.“ (Ondruš, 1990, 5 s.) Toxikománie způsobuje změny v hodnotovém žebříčku člověka a vede k rozpadu osobnosti. (Podhradský a Komárik, 1990, 25 s.)

Vědomí – „je stav určité aktivity, která se projevuje bdělostí, je bazální funkcí, která umožňuje vznik dalších psychických projevů jako je vnímání, myšlení, prožívání atd.“ (Vágnerová, 2005, 40 s.)

Vnímání - „umožňuje základní orientaci v prostředí, respektive v aktuální situaci. Přináší o dané skutečnosti relativně přesné informace. Vnímání je poznáváním přítomnosti, je založeno na aktuálním kontaktu s vnímanými podněty. Lze je chápat i jako základní způsob komunikace s okolím.“ (Vágnerová, 2005, 51 s.)

Zneužívání – „Při zneužívání drog s motivem hedonistickým (působit si potěšení) nebo toxikomanickým (vytvořit si stav otravy drogou, při kterém dochází ke změně duševního stavu) se jedná již o nadměrné a také časté užití, které nepříznivě ovlivňuje duševní a tělesný stav a sociální vztahy.“ (Riesel, 1999, 9 s.)

1.2 Charakteristika konopí a marihuany

Abychom mohli charakterizovat konopí a z něj se vyrábějící marihuanu, je zapotřebí je zařadit do obecnějších pojmů. Je také třeba vymezit charakteristiku konopí, které bude předmětem zájmu této práce. Prvním z těchto společných pojmů je základní pojem droga.

Droga

Pochází z arabského slova „durana“, s původním vyznačením léčivo. „Podle stanoviska Světové organizace z roku 1969 je za drogu považována jakákoliv látka, která, je-li vpravena do živého organismu, může pozměnit jednu nebo více funkcí.“ (Štablová a kol., 1997, 11 s.) Jestliže se podíváme kolem sebe, tak zjistíme, že jsme drogami různého původu obklopeni na každém kroku. Může se jednat o drogy legální, svým způsobem společností tolerované, jako například alkohol, káva, tabákové výrobky, nebo drogy ilegální, tedy zákonem zakázané a netolerované. V odborné terminologii jsou ilegální drogy označovány jako omamné a psychotropní látky. „Omamné a psychotropní látky jsou látky, u nichž vzniká nebezpečí chorobného návyku nebo psychických změn nebezpečných pro společnost nebo pro toho, kdo je opakovaně bez odborného dohledu užívá.“ (Štablová a kol., 1997, 12 s.) Seznamy těchto látek jsou uvedeny v zákoně č. 167/1998 Sb. ve znění pozdějších předpisů s odkazem na normy Evropské unie. V průběhu zkoumání omamných a psychotropních látek, jak z hlediska účinků na lidský organismus, tak i jejich chemické podstaty, byly tyto látky děleny z pohledu mnoha hledisek např. podle typu drogových závislostí (typ morfinový, kokainový, amfetaminový, cannabisový apod.), nebo podle jejich chemického složení či původu. (Štablová a kol., 1997)

Další z možných dělení omamných a psychotropních látek nabízí ve své publikaci Chmelík, který drogy dělí na ty, jejichž základem je přírodní materiál (kokain, heroin, morfin, marihuana, hašiš, hašišový olej) a drogy vyráběné synteticky (LSD, extáze). (Chmelík a kol., 1999).

Nejvýstižnější rozdělení drog uvádí Borník, a to na opiáty, látky se stimulačním účinkem, a na halucinogeny, mezi něž se řadí i konopné drogy. (Borník, 2001)

Konopí

Pro účely této práce se zaměřujeme na takové druhy konopí, které nelze v České republice momentálně pěstovat legálně. Konopí je pro tyto účely jasně definováno jako „kvetoucí nebo plodonosný vrcholík rostliny z rodu konopí (Cannabis) nebo nadzemní část rostliny z rodu konopí, jejíž součástí je vrcholík.“ (zákon o návykových látkách

č. 167/1998 Sb., § 2 písm. f). Jsou to ty „druhy a odrůdy rostliny konopí (rod Cannabis), které mohou obsahovat více než 0,3% látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů.“ (zákon o návykových látkách č. 167/1998 Sb., § 24 písm. a). V této práci se tedy nebudeme zabývat šířeji např. konopím technickým, využitelným v průmyslu, které lze i v současnosti za určitých podmínek v České republice pěstovat a které tedy není předmětem případné legalizace.

Konopí je široce rozšířená planá i člověkem pěstovaná rostlina. S největší pravděpodobností pochází z centrální Asie, odkud se dále rozšířila do celého světa. Jednou z vlastností konopí je jeho vysoká adaptace. Mezi nejrozšířenější druh konopí patří konopí seté neboli Cannabis sativa. (Miovský a kol., 2008, 63 s.)

Konopí seté je jednoletá dvoupohlavní rostlina, která v našem klimatickém pásmu může dorůst výšky i několika metrů. Účinnou psychoaktivní látkou v konopí je delta – 9 – tetrahydrocannabinol (THC), který je 4 000 krát účinnější než alkohol. (Borník, 2001, 5 s.)

Jednotlivých druhů konopí je celá řada, vedle konopí setého můžeme z nejznámějších uvést např. konopí indické (cannabis indica), které se pěstuje převážně v Indii, Iránu, Afghánistánu, Turecku a severní Africe, pro výrobu hašiše a omamných látek a konopí rumištní (cannabis ruderalis), jehož obsah psychoaktivních látek je středně vysoký. (Miovský a kol., 2008, 64 s.) V současné době je několik desítek druhů konopí, které vznikají vzájemným křížením jednotlivých druhů a odrůd. U většiny pěstitelů jsou málo oblíbeny odrůdy, v nichž je zastoupena genetika cannabis ruderalis, protože nelze ovlivňovat rychlost zrání a jsou více náchylné k plísním. (Miovský a kol., 2008, 126 s.) Z rostliny konopí lze postupnou úpravou získat tři nejznámější typy konopných drog: marihuanu, hašiš a hašišový olej.

Konopné drogy

Konopné drogy (marihuana, hašiš, hašišový olej) patří mezi tzv. halucinogeny. Halucinogeny jsou skupinou drog jak přírodních, tak i syntetických (LSD). „Konopné drogy jsou halucinogeny přírodní a jsou charakteristické svým základním efektem, kterým je kvalitativní změna vědomí. Po použití drogy dochází často k výrazným

změnám psychiky. Objevují se zrakové a sluchové halucinace, projevy depersonalizace (pocit odcizení a nepřírodnosti ve vztahu k okolí či k sobě samému), derealizace (chorobný odvrát od skutečnosti), deformace času a prostoru. Největším nebezpečím bývá nesmyslné a nebezpečné jednání pod vlivem drogy. Mohou se dostavit nepříjemné prožitky, ale i hrůzné vjemy, které mají takovou intenzitu a důvěryhodnost, že se intoxikovaný snaží uniknout bez ohledu na možné zranění nebo smrt. Rizikem halucinogenů je nevypočitatelnost jejich efektu. Poruchy vnímání a duševní obtíže mohou přetrvávat i poté, co odezněla intoxikace např. toxické psychózy, flashbacky nebo deprese.“ (Borník, 2001, 5 s.)

Marihuana

Marihuanou rozumíme květy s okvětními lístky usušené samičí rostliny konopí, které jsou popřípadě smíchány s většími listy. Neoplozené samičí květy konopí obsahují největší podíl THC v rostlině. Relativně nízký obsah THC mají spodní listy a nejnižší obsah THC má stonk konopí a jeho kořen. Stonky konopí obsahuje jen hrubá, netříděná marihuana, respektive marihuana nejnižší kvality. Velikost, konzistence, barva a aroma samičích květů jsou dány zejména typem pěstované odrůdy a způsobem pěstování (indoor – pěstování v uzavřených prostorách za umělého osvětlení a outdoor – pěstování venku), dobou sklizně a způsobem sušení. Mezi uživateli se používá spousta slangových názvů jako např. gandža, tráva, hulení, zeli, marijánka. Fotografie jak konopí, tak marihuany jsou v příloze č. 4. Za nejkvalitnější jsou považovány ty odrůdy, které jsou nejsilnější, respektive ty rostliny, které mají nejvyšší obsah psychoaktivních látek. (Miovský a kol., 2008 126-127 s.)

Zejména mezi nezletilými a mladistvými je marihuana nejznámější a nejrozšířenější drogou. Je převážně užívána ke kouření. Cigareta obsahující sušenou marihuanu s tabákem nebo i bez tabáku, se nazývá joint, lidově špek, hůlo, brko. Marihuana se plní nejen do cigaret, ale také do dýmek či vodních dýmek. (Dupal, 2010, 120 s.) Kouř z marihuany je cítit po spálené trávě nebo bramborové nati. (Borník, 2001, 5 s.) Obsahuje 426 chemických látek, které se při spalování promění na 2000! Kouření je asi 3 x účinnější nežli jiné formy užívání. Cigareta marihuany (hmotnost od 0,5 g do 1,5 g) obsahuje obvykle 5-30 mg THC v 1g. Jedna cigareta však může obsahovat

i 100 mg THC! K vyvolání typických účinků přitom stačí už obsah 3,3 mg. Při průměrné dávce (30 mg THC) se účinky projevují již v několika minutách po požití a přetrvávají 3-8 hodin. Z marihuany si toxikomani také připravují čaj, kvalitnější druhy lze přidávat do nápojů, cukroví, pečiva a používá se i jako koření do jídel. U nás vyšla knížka Vaříme s konopím, kde jsou různé návody na její použití, které znají už i čtrnáctileté děti. Účinek THC závisí na množství, způsobu a frekvenci užívání, a také na psychických a fyzických dispozicích uživatele. (Borník, 2001, 5 s.) „Perorální užívání marihuany nepoškozuje plíce, k čemuž v určité míře může docházet při kouření jointa. Při konzumaci marihuany zažívacím traktem je nutno na účinek čekat, nezatěžovat organismus další dávkou (uvádí se až dvě hodiny), jinak by mohlo dojít k předávkování.“ (Dupal, 2010, 121 s.)

Syntetické konopné drogy jsou na černém trhu zcela výjimečně. Nejčastějším způsobem aplikace konopných drog je inhalace kouře, nicméně stále více se na trhu objevují tzv. vaporizéry umožňující inhalaci THC, aniž by přitom došlo k procesu hoření. (Miovský a kol., 2008, 211 s.)

Je velmi složité oddělovat pojmy marihuana a konopí. Aby bylo možné zneužívat marihuanu, je nutné ji nejprve vyrobit z vypěstovaného konopí, a to sušením. Obecně se užívá pojem legalizace marihuany, ale de facto se jedná o legalizaci pěstování konopí.

Hašiš

Získává se zpracováním zralých květů samičí konopné rostliny. Mezi uživateli se označuje také jako haš, čokoláda, čaras nebo shit (čti šit). Pro zpracování jsou nejvhodnější květy nebo květenství rostlin, které mají velké množství chlupů, na nichž je pryskyřice bohatá na THC. V hašiši bývá obvykle koncentrace THC asi pětikrát vyšší než u marihuany. (Miovský a kol., 2008, 128 s.)

V orientu se rozlišují tři druhy hašiše a to „charos“ (čistá pryskyřice), „ganja“ (sušené samičí květy) a „bhang“ (sušené listy a semena). (Chmelík a kol., 1999, 9 s.)

Z konopí se hašiš vyrábí dvěma způsoby, prvním z nich je mlácení nebo přesívání skrze pletivo či tkaninu s velmi drobnými oky. Nejvyšší a nejvíce ceněný je jemný zlatavě – béžový prášek získaný ihned z počátku výrobního procesu. Na výrobu jednoho kilogramu vysoce kvalitního hašiše je třeba přibližně 100 kg rostlinného materiálu. Získaná surovina se zahřívá a lisuje do bloků, aby se zamezilo oxidaci. Druhým způsobem výroby hašiše je tření květů rukama, na kterých ulpívá pryskyřice. Poté, co se sběrači na rukou vytvoří dostatečně silná vrstva konopné pryskyřice, přejeďte rukou o ostrou hranu připraveného nástroje. Takto získaný hašiš je obvykle měkčí než při prvním způsobu zpracování konopí a má černou až hnědozelenou barvu. (Miovský a kol., 2008, 128-129 s.) Pryskyřice nepříjemně zapáchá. (Valíček a kol., 2000, 66 s.)

Barva hašiše může být v různých odstínech hnědé až po černou, ale může být i tmavě zelený. Obvykle bývá kouřen s tabákem, ale lze jej také polykat s jídlem nebo v nápoji, včetně nápoje alkoholického. Jeho účinky oproti marihuaně jsou samozřejmě až desetkrát vyšší. Jeden gram hašiše může omámit 3-4 muže. (Borník, 2001, 5 s.)

Hašišový (konopný) olej

Konopný olej je konopný extrakt. Hašišový, někdy též nazývaný medový olej, je vyráběn extrakcí hašiše. Olej se získává rozpouštěním surového rostlinného materiálu, respektive konopné pryskyřice v různých druzích rozpouštědel, která se za rozdílných teplot vypařují. Tyto oleje obsahují přibližně 15 – 50 % THC. Ojediněle může však dosahovat až 70 % THC! Podle způsobu výroby má konopný olej barvu od jantarové až po tmavě hnědou. Za pokojové teploty je ve stavu lepkavé tužší hmoty, která při zahřátí zkapalní. Psychoaktivní účinky se dostavují již po 1-2 kapkách. (Miovský a kol., 2008, 130 s.)

Kapky hašiše se nejčastěji smísí s tabákem, nebo nakapou na cigaretu či filtr. (Borník, 2001, 5 s.)

1.3 Marihuana v České republice

Počet uživatelů konopných drog tvoří v České republice prakticky třetí nejpočetnější skupinu uživatelů návykových látek vůbec. Po alkoholu a tabáku jsou konopné drogy třetí nejoblíbenější skupinou, ale na rozdíl od alkoholu a tabáku se nachází v kategorii zákonem zakázaných a postihnutelných. (Miovský a kol., 2008, 125 s.)

Je pravdou, že nelegální pěstování konopí se v České republice rozšířilo do obrovských rozměrů a to ve všech formách. Dá se říci, že díky mediální popularizaci konopí a volně prezentovaným chybným názorům, že pěstování konopí není trestné, se stal z ilegálního pěstování konopí svým způsobem národní sport. I když je to činnost zákonem zakázána, nikdo si tady nedělá hlavu s tím, že se dopouští minimálně přestupku. To úzce souvisí s absencí morálních hodnot v naší společnosti. Kde kdo si pěstuje konopí na zahradě, na poli, ve skleníku, někdo za oknem, jsou volně prodejné boxy a veškeré zařízení na pěstování konopí v umělých podmínkách. Jsou volně internetové stránky (např. www.grower.cz), kde si jednotliví pěstitelé vyměňují zkušenosti s pěstováním a chlubí se svými úspěchy, kde jsou také odkazy na prodejce všeho potřebného pro pěstování. Dá se říci, že i policie České republiky je proti tomu bezzubá a v tomto boji naprosto osamocena. Vždyť každé zajišťování rostlin konopí, které si někdo pěstuje jen pro „svou“ potřebu, vyvolává velmi negativní reakce veřejnosti vůči policii. Mediálně prezentované zajištěné velkopěstírny konopí jsou jen pověstnou špičkou ledovce skutečné reality v pěstování konopí u nás.

Z pohledu dostupnosti a spotřeby je vysoce kvalitní marihuana rozšířená po celém území ČR s obsahem účinné látky v rozpětí 8-18 % THC. Z pohledu zdravotních, sociálních a kriminogenních rizik lze považovat za alarmující intenzivní užívání konopí nedospělými uživateli, což se odráží nejenom v objemu nárůstu žadatelů o léčbu a intervenci v souvislosti s intenzivním užíváním konopí, ale i zatím sporadickým podílem uživatelů konopí na drogové kriminalitě. (Výroční zpráva NPC 2010, 3 s.)

V oblasti nelegálního pěstování konopí, následné výroby a distribuce marihuany narůstají aktivity vietnamských zločineckých struktur, které se na tuto trestnou činnost přeorientovaly z nelegální výroby a prodeje padělků cigaret a oblečení. Zde je nutné zdůraznit, že konopí je pěstováno „indoor“ průmyslovým způsobem (viz fotografie příloha č. 4). Takto vyrobená marihuana se vyznačuje vysokým obsahem THC, a to až 18 % i více. Osobám vietnamské národnosti tento druh trestné činnosti nabízí vysoké a snadné zisky. Nemalý vliv na úspěšnost těchto zločineckých aktivit mají všeobecné proliberalizační tendence v oblasti zneužívání marihuany v ČR vedoucí k nárůstu její konzumace a obliby zejména u mladistvých. (Výroční zpráva NPC 2010, 3 s.)

Co se týká množství zajištěné marihuany v roce 2010 s ohledem na minulá léta, číslo neustále stoupá, ať již v počtu zajištěných gramů marihuany, zajištěných rostlin konopí či zjištěných pěstíren (viz znázornění v příloze č. 5). Cena marihuany se v Jihomoravském kraji pohybuje v částce od 50 do 250 Kč za 1 g. (Výroční zpráva NPC 2010, 3 s.)

1.4 Charakteristika věkové kategorie mladistvých

Za mladistvé z pohledu trestního práva jsou považovány osoby ve věku od 15 do 18 let. Mladí lidé jsou obecně považováni za ohroženou skupinu z hlediska rozvoje drogových problémů. Výrazem ohrožené se zde míní skutečnost, že daná skupina je vystavena sociálnímu znevýhodnění nebo nerovnosti, které mohou mít za následek omezenou možnost individuální volby. (Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogovou závislost, 2010, 13 s.) Adolescentní věkové skupiny jsou charakteristické somatosexuální vyspělostí, avšak nezralostí emocionální a hlavně sociální. (Heller a kol., 1996, 37 s.)

V dnešní době jsou děti vystaveny dvěma druhům vlivů a tlaků. Na jedné straně je to nepochybně zvědavost, široká nabídka a hlavně dostupnost drog, na straně druhé je ochranný vliv poučení o škodlivosti drog a hlavně zábrany získané výchovou, informacemi a životní zkušeností. Svodu zneužívat drogy nejspíše neodolají ti jedinci, jejichž výchovné podmínky a prostředí není tak účelně formující a zakotvující. To je

výchova, která postrádá správné podněty a programy k uspokojení lidských potřeb. Výsledkem bývá pocit nudy a prázdnoty a také potřeba náhradního uspokojení, což mohou být právě drogy. (Riesel, 1999, 66-67 s.) Dříve se soudilo, že drogy zneužívají pouze osoby zranitelné, které neumí zvládat problémy života, avšak dnes již víme, že se to týká i zcela normálních a nehandicapovaných mladistvých. Je jisté, že čím dříve mladí lidé začínají drogy zneužívat, tím více jsou ohroženi. Nepříznivou okolností je také nedostatek vytrvalosti, nestálost a neklid vedoucí již ve školním věku k záškoláctví a selhávání ve škole. Tyto okolnosti nevedou k zneužívání drog zákonitě či osudově, vždy záleží na výchově, prostředí a dalších okolnostech. Mladí lidé zneužívají drogy z různých důvodů, kterých je celá řada. Častou pohnutkou u mládeže bývá např. napodobování vzoru v partě, touha po neobvyklých zážitcích, euforických pocitech, zlepšení nálady, snaha „uniknout“ nepříjemným pocitům, bolesti či složitým životním situacím. Pro mnohé jsou drogy „zakázané ovoce“ či tabu, které láká, aby bylo překročeno či porušeno, a mladí lidé proto rádi experimentují a riskují. Mnozí mladí lidé zneužíváním drog demonstrují svoji nespokojenost a odlišnost se světem dospělých. (Riesel, 1999, 11-19 s.; Zapletal a kol., 1999, 52 s.)

1.5 Problematika zneužívání marihuany u mladistvých v České republice

Spousta mladých lidí užívá drogy, protože jim to připadá jako dobrá společenská zábava. Nicméně dospívající děti berou drogy v nebyvalé míře a je to tak běžné, zejména kouření marihuany, že je to považováno za „normální“. (Goodyer, 2001, 16 s.)

I přes současnou právní úpravu, jež zakazuje jakékoliv nakládání s látkami, které zákon zná jako zakázané pod hrozbou sankce, je situace zejména v oblasti zneužívání konopných látek nedospělými stále progresivně narůstajícím problémem. K tomu nesporně přispívá i mediální a společenská tolerance vůči užívání konopných látek, významné legalizační snahy a směřování diskusí o terapeutickém využití marihuany s otázkou její úplné legalizace pro „rekreační“ účely. (Výroční zpráva NPC 2010, 3 s.)

Z výzkumů v posledních třech letech vyplývá, že se udržují na stabilní úrovni zkušenosti s užitím nelegálních drog v obecné populaci, nejčastěji užívanou nelegální drogou jsou konopné látky. Alarmující zde může být, že zejména mladí dospělí ve věku 15–34 let vykazují vyšší míry užívání – přibližně pětina má zkušenosti s konopnými látkami v posledním roce. (Mravčík a kol., 2011, 24 s.)

Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) je největší celoevropskou studií zaměřenou na zjišťování rozsahu užívání legálních a nelegálních návykových látek u studentů ve věku 16 let. Projekt je realizován každé čtyři roky. V roce 2011 proběhlo již páté kolo, kterého se účastnilo 25 států. Podle provedené studie je konopí stále nejoblíbenější nelegální drogou, ale zároveň i drogou, k níž se postoje veřejnosti nejvíce různí. (Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost, 2011, 10-16 s.)

Užívání konopí je rozšířené převážně mezi mladými lidmi ve věku od 15 do 34 let. Údaje ze studie ESPAD za rok 2007 a národních školních průzkumů z let 2009-2010 ukazují, že nejvyšší celoživotní prevalence užívání konopí mezi studenty škol ve věku 15 až 16 let je v České republice (45 %)! (Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost, 2011, 44 s.)

Jako pozitivum můžeme brát skutečnost, že v roce 2011 byl poprvé zjištěn pokles zkušenosti mládeže u konopných látek. I přesto však konopné látky neustále patří k nejčastěji zneužívaným nelegálním drogám. Z celkového počtu respondentů studie ESPAD v posledních 30 dnech užilo marihuanu nebo hašiš 14,6 % šestnáctiletých a v posledním roce užilo konopné látky téměř 30 % dotázaných. V roce 2011 výběrový vzorek činil 3913 studentů. Co se týká dostupnosti drog, tak konopné látky by si celkem snadno dokázalo obstarat až 59 % respondentů studie. (Csémy a kol., 2012, 1-10 s.)

„Výsledky průzkumů dále ukázaly, že rozšířenost zkušeností s drogami byla nepřímou úměrnou akademickým snahám studentů. Nízká úroveň vzdělání či nízká úroveň studijních aspirací patří mezi sociodemografické rizikové faktory, které ovlivňují rozsah zkušenosti s návykovými látkami.“ Studenti učňovských škol a studenti odborných

středních škol měli zkušenosti s užitím drog výrazně vyšší než gymnazisté, kteří uvedli v roce 2011 zkušenost s konopnými látkami v 35 % případech, studenti středních odborných škol ve 44 % případech a studenti učilišť v 55 % případech. (Csémy a kol., 2012, 8 s.)

2 Marihuana/konopí a právní systém v České republice

Je třeba mít na paměti, že jakékoliv nakládání s konopím, které je charakterizováno a definováno v zákoně o návykových látkách č. 167/1998 Sb. a konopnými drogami je v České republice ilegální, v malém množství podle zákona o přestupcích a v množství větším než malém podle trestního zákoníku.

2.1 Současná právní úprava v oblasti marihuany/konopí

1.) Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (TrZ), ve znění pozdějších předpisů
(účinnost od 1. ledna 2010)

§ 25 Věk - „Kdo v době spáchání činu nedovrší patnáctý rok svého věku, není trestně odpovědný.“

§ 109 Mladiství - „Trestní odpovědnost mladistvých a sankce jim ukládané upravuje zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Pokud zákon o soudnictví ve věcech mládeže nestanoví jinak, postupuje se podle tohoto zákona.“

§ 130 Návyková látka - „Návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.“

Návykovými látkami se podle § 2 zákona o návykových látkách č. 167/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů rozumí omamné a psychotropní látky uvedené v přílohách tohoto zákona. Konopí a pryskyřice z konopí se zde řadí mezi látky omamné.

Níže jsou uvedena jednotlivá ustanovení trestných činů, kterých je možné se dopustit v souvislosti s konopím, potažmo marihuanou. Jednotlivá ustanovení jsou komentována, nejde tedy striktně o přepis paragrafových znění.

§ 274 Ohrožení pod vlivem návykové látky

V prvním odstavci tohoto ustanovení je uvedeno, že odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem či zákazem činnosti bude potrestán ten, kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku. V druhém odstavci jsou rozebrány další okolnosti (např. způsobení havárie, dopravní nehody, ublížení na zdraví, řízení hromadného dopravního prostředku nebo recidiva), za které může zákon stanovit trest odnětí svobody od šesti měsíců až po tři léta, peněžitý trest nebo zákaz činnosti.

§ 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy

První odstavec stanovuje, že trestného činu se dopustí ten, kdo neoprávněně vyrobí omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed. Trestný je také dovoz, vývoz a provedení přes území ČR, avšak i nabízení, zprostředkovávání, prodej nebo opatření někomu jinému, včetně přechovávání omamných nebo psychotropních látek, přípravků obsahujících omamnou nebo psychotropní látku, prekursorů nebo jedů. Za tyto přečiny lze uložit trest odnětí svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitý trest. (zákon č. 40/2009 Sb.)

Tvrdsí postih je uveden v odstavci druhém, a to v rozmezí trestu odnětí svobody od dvou do deseti let nebo propadnutí majetku, a je možný v případech, kdy pachatel je členem organizované skupiny. („Organizovaná skupina představuje skupinu tří a více trestně odpovědných osob, v níž dochází k dělbě úkolů mezi jednotlivé její členy a jejíž činnost se vyznačuje plánovitostí a koordinovaností.“ (Novotný a kol., 2010, 582 s.)) Tvrdsí postih spadá také na toho, kdo byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, ale také na toho, kdo spáchá čin ve značném rozsahu nebo ve větším rozsahu vůči dítěti nebo v množství větším než malém vůči dítěti mladšímu 15 let. (zákon č. 40/2009 Sb.)

Následující kategorie, kterou zahrnuje třetí odstavec § 283 a za kterou lze uložit trest odnětí svobody od osmi do dvanácti let nebo propadnutí majetku vymezuje, že jsou trestné případy, kdy pachatel činem uvedeným v prvním odstavci způsobí těžkou újmu na zdraví. Dále sem spadá také situace, pokud chce pachatel úmyslně, činem uvedeným v prvním odstavci, získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch anebo spáchá-li takový čin ve velkém rozsahu anebo ve větším rozsahu vůči dítěti mladšímu patnácti let. Čtvrtý odstavec stanovuje nejtvrdší postih, odnětí svobody na deset až osmnáct let nebo propadnutí majetku a může být uložen pachateli za spáchání nejzávažnějších skutků. Spadají sem případy, kdy pachatel činem uvedeným v prvním odstavci způsobí těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob nebo smrt, dále pokud takový čin spáchá v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. (zákon č. 40/2009 Sb.)

§ 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy

Trestnost tohoto činu v prvním odstavci spočívá v přechovávání omamné nebo psychotropní látky pro sebe. Trestem odnětí svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty, bude potrestán ten, kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující THC, izomer (látku, která má stejný sumární vzorec, ale liší se uspořádáním atomů v molekule) nebo jeho stereochemickou variantu (THC). (zákon č. 40/2009 Sb.)

„Hodnoty určující množství větší než malé u omamných a psychotropních látek a přípravků je obsahujících jsou uvedeny v příloze č. 2 vládního nařízení č. 467/2009, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů.“ (Novotný a kol., 2010, 588 s.)

Tabulka: Zdroj: Příloha č. 2 k vládnímu nařízení č. 467/2009.

Typ látky/obecně vžitý název (účinná látka)	Množství větší než malé	Nejmenší množství účinné psychotropní látky, jež musí obsahovat látka označená jako droga, aby bylo její zkoumané množství považováno za větší než malé
Marihuana (delta-9-THC)	Více než 15 gramů sušiny	1,5 g delta-9-THC
Hašiš (delta-9-THC)	Více než 5 gramů	1 g delta-9-THC

V druhém odstavci je stanoveno, že přísněji bude potrestán ten, kdo přechovává jiné omamné nebo psychotropní látky, než uvedené výše, nebo jed v množství větším než malém pro vlastní potřebu, a to trestem odnětí svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty. Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem může být podle třetího odstavce potrestán pachatel, který výše zmíněné delikty spáchá ve větším rozsahu a podle čtvrtého odstavce odnětím svobody na dvě léta až osm let pachatel, který tak učiní ve značném rozsahu. (zákon č. 40/2009 Sb.)

„Důvodová zpráva k tomuto ustanovení uvádí, že bylo tímto způsobem nově provedeno praxí požadované rozdělení omamných a psychotropních látek na „měkké“ a „tvrdé“. Na základě usnesení vlády České republiky ze dne 14. listopadu 2001 č. 1177 a ze dne 22. ledna 2003 č. 88 byly drogy rozděleny do dvou kategorií podle míry jejich zdravotní a společenské nebezpečnosti, tj. podle negativních zdravotních a společenských dopadů spojených s jejich zneužíváním. Podle návrhu Ministerstva zdravotnictví ze dne 13. března 2003 č.j. 6898/03, byly do první nejlehčí skupiny zařazeny konopné látky – kanabinoidy (rostlinné produkty obsahující THC).“ (Novotný a kol., 2010, 587 s.)

§ 285 Nedovolené pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku

Tento paragraf byl zaveden, aby bylo rozlišeno pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku pro sebe, kdy droga není dále distribuována. Individuálním objektem je zde zájem společnosti na ochranu lidí před možným nebezpečím, které hrozí z neoprávněného pěstování rostlin a hub obsahujících omamné nebo psychotropní látky.

„Uvedené ustanovení se týká pouze pěstování rostlin a hub pro účely samozásobitelství. Po vypěstování těchto hub nenastupuje jejich následná distribuce a z toho vyplývající ohrožení zdraví a života třetích subjektů, ale jejich využití (spotřeba) samotnými „pěstiteli“. Jednání spočívající v tzv. komerčním pěstování, zejména pokud jde o rostlinu konopí (omamná látka) ve velkokapacitních pěstírnách, bude postihováno dle § 283 tr. zákoníku.“ (Novotný a kol., 2010, 592 s.)

V prvním odstavci je zde stanoveno, že trestem odnětí svobody až na šest měsíců, peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty, bude potrestán ten, kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje rostlinu konopí v množství větším než malém. Pokud se takto stane ve větším rozsahu, hrozí zde trest odnětí svobody až na tři léta nebo peněžitý trest a trestem šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li takto čin ve značném rozsahu. Trestem odnětí svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty bude potrestán ten, kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém houbu nebo jinou rostlinu než uvedenou v prvním odstavci obsahující omamnou nebo psychotropní látku. Přísněji bude potrestán, pokud tak učiní ve větším nebo značném rozsahu. Trest je zde stejný jako u drog uvedených v odstavci prvním v daném rozsahu. (zákon č. 40/2009)

„Hranice představující množství větší než malé pro pěstování rostliny konopí a ostatních rostlin uvedených v § 285 odst. 2 tr. zákoníku byla stanovena v příloze 2 vládního nařízení č. 455/2009, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou

nebo psychotropní látku a jaké je množství větší než malé.“ (Novotný a kol., 2010, 593 s.)

Tabulka: Zdroj: Příloha č. 2 k vládnímu nařízení č. 455/2009.

Druh rostliny	Počet rostlin (množství větší než malé)
Rostlina konopí a ostatní rostliny, na které se vztahuje § 285 tr. zákoníku.	Více než 5

§ 286 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu

Podle prvního odstavce tohoto znění bude trestem odnětí svobody až na pět let, peněžitým trestem, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty potrestán ten, kdo vyrobí sobě nebo jinému opatří anebo přechovává prekursor nebo jiný předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku, který obsahuje omamnou nebo psychotropní látku, nebo jedu. Přísněji, a to odnětím svobody na dvě léta až deset let bude potrestán ten, kdo takový čin spáchá jako člen organizované skupiny, kdo spáchá takový čin ve značném rozsahu nebo větším rozsahu vůči dítěti anebo kdo takovým činem získá pro sebe nebo pro jiného značný prospěch. (zákon č. 40/2009 Sb.)

§ 287 Šíření toxikomanie

Trestem odnětí svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti bude podle prvního odstavce potrestán ten, kdo jiného svádí ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu, nebo ho v tom podporuje anebo, kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří. Pokud takto pachatel učiní jako člen organizované skupiny, vůči dítěti nebo tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, bude za tento skutek v souladu s druhým odstavcem potrestán trestem odnětí svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým

trestem. Nejtvrdší je tento zákon vůči těm, kteří svádí ke konzumaci drog děti mladší patnácti let, což stanovuje odstavec třetí. Zde se trest pohybuje mezi dvěma a osmi lety. (zákon č. 40/2009 Sb.)

Trestní zákon platný do roku 2009 versus nový trestní zákoník – vybrané změny

Do konce roku 2009 byl účinný „starý“ trestní zákon č. 140/1990 Sb. Novým trestním zákoníkem č. 40/2009 Sb. Česká republika naplnila závazky vyplývající pro Českou republiku z mezinárodních úmluv. (Novotný a kol., 2010, 575 s.) Nový zákoník přinesl podstatné změny v právní úpravě drogových trestných činů. Částečně diferencuje drogy podle zdravotních a společenských rizik, když rozlišuje konopné a ostatní drogy, pokud se jedná o pěstování a držení konopí pro vlastní potřebu. Také byla zavedena nová skutková podstata nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku. Podle nového trestního zákoníku je pěstování rostlin konopí pro vlastní potřebu postihováno mírnější trestní sazbou než tomu bylo do konce roku 2009 a pěstování malého množství rostlin konopí pro svou potřebu není postihováno podle trestního, nýbrž přestupkového zákona. Zásadní rozdíl v nové právní úpravě je v tom, že stanovila u rostlin konopí množství větší než malé (vyšlo v platnost nařízení vlády č. 455/2009).

Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti dne 15.12.2009 vydalo společně s Národní protidrogovou centrálou Policie ČR a Centrem adiktologie PK 1. LF UK v Praze tiskovou zprávu pro potřeby médií a široké veřejnosti s cílem předejít mylným interpretacím nového zákona. Z tiskové zprávy jsou níže uvedena pouze některá ustanovení:

- „Neoprávněné přechovávání drog pro vlastní potřebu je nezákonné a postižitelné vždy: v malém množství podle zákona o přestupcích; v množství větším než malém podle trestního zákoníku. Subjekty, které jsou oprávněny drogy přechovávat, definuje zákon (patří sem např. zdravotnická zařízení, lékárny, laboratoře apod.). Pokud tedy drogy přechovává uživatel drog nebo závislý, jedná se vždy o protiprávní jednání.

- Za neoprávněné přechovávání konopných drog pro vlastní potřebu v množství větším než malém může být uložen trest odnětí svobody až na jeden rok, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.
- Neoprávněné pěstování rostlin nebo hub obsahujících drogy pro vlastní potřebu je nezákonné a postižitelné vždy. V malém množství podle zákona o přestupcích; v množství větším než malém podle trestního zákoníku.
- Dělení drog na konopné drogy a jiné drogy, eventuálně rostliny konopí a jiné rostliny a houby obsahující drogy, zákon používá pouze v případě přechovávání a pěstování pro vlastní potřebu v množství větším než malém. Jakékoliv další způsoby nedovoleného nakládání (např. prodej, dovoz, vývoz) jsou trestány stejně bez ohledu na typ drogy. (Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, 2009, 1-7 s.)

2.) Zákon o návykových látkách č. 167/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Tento zákon definuje základní pojmy v oblasti návykových látek, upravuje zacházení s prekurzory a pomocnými látkami, stanoví pravomoc a působnost správních orgánů, upravuje zacházení s návykovými látkami, zacházení s přípravky obsahujícími návykové látky nebo prekurzory nebo obsahujícími návykové látky a prekurzory, jejich vývoz, dovoz a tranzitní operace s nimi a mimo jiné také upravuje pěstování máku, konopí a koky a vývoz a dovoz makoviny. (zákon č. 167/1998 Sb.)

3.) Nařízení vlády č. 455/2009 Sb., rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku

Toto nařízení v příloze č. 1 stanoví, co se považuje za rostliny a houby obsahující omamnou a psychotropní látku. Je zde stanoveno, že sem spadá rostlina konopí (*Cannabis sp.*) – všechny druhy a odrůdy, které obsahují více než 0,3 % látek ze skupiny THC z celkové hmotnosti rostliny. V příloze č. 2 jsou dále stanoveny hodnoty množství většího než malého u rostlin a hub obsahujících omamnou nebo psychotropní látku. (Nařízení vlády č. 455/2009 Sb.)

4.) Nařízení vlády č. 467/2009 Sb., stanovení látek považovaných za jedy a určení malého množství

V příloze č. 2 je stanoveno, jaké hodnoty určují množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek a přípravků (je zde uvedena jak marihuana, tak i hašiš). (Nařízení vlády č. 467/2009 Sb.)

5.) Zákon o přestupcích č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o přestupcích stanoví způsoby řešení neoprávněného nakládání s omamnými a psychotropními látkami (OPL) ve správním, konkrétně přestupkovém řízení. Každé neoprávněné nakládání s OPL je protiprávním jednáním, přičemž trestní právo postihuje jen ty nejzávažnější z nich. Méně závažné formy takového jednání jsou řešeny jako přestupek.

§ 30 Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi

Podle tohoto ustanovení je zakázáno neoprávněně přechovávat v malém množství pro svoji potřebu omamnou nebo psychotropní látku, za což může být uložena pokuta až ve výši 15.000,- Kč. Stejná pokuta podle téhož zákona může být uložena tomu, kdo neoprávněně pěstuje pro vlastní potřebu v malém množství rostlinu nebo houbu obsahující omamnou nebo psychotropní látku. (zákon č. 200/1990 Sb.)

Z ostatních přestupků, které se týkají neoprávněného nakládání s OPL, zde můžeme například zmínit takový, kterého se dopustí ten, kdo umožní neoprávněně požívání omamných a psychotropních látek osobě mladší osmnácti let, nejde-li o čin přísněji trestný. V tomto případě lze uložit pokutu až 5000,- Kč nebo zákaz činnosti až na jeden rok. (zákon č. 200/1990 Sb.)

6.) Mezinárodní úmluvy v drogové problematice

Produkce, výroba i obchod s drogami se stává globálním problémem lidstva, jehož důsledky jsou celosvětově známé. Na danou situaci se snaží reagovat mezinárodní

instituce a společenství (OSN, WHO) přijímáním vhodných opatření a možností adekvátně reagovat na aktuální vývoj v této oblasti.

Pro Českou republiku má v drogové problematice zásadní význam činnost OSN, která se zasloužila o uzavření tří klíčových mezinárodních dohod týkajících se OPL:

- **Jednotná úmluva o omamných látkách z roku 1961**, ve znění Protokolu z roku 1972 o změnách Jednotné úmluvy o omamných látkách – vyhláška č. 47/1965 Sb., ve znění sdělení č. 458/1991 Sb.
- **Úmluva o psychotropních látkách z roku 1971** – vyhláška č. 62/1989 Sb.
- **Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami z roku 1988** – sdělení č. 462/1991 Sb.

2.2 Zákon a mladiství

Zákon č. 218/2003 Sb., zákon o soudnictví ve věcech mládeže

Tento zákon upravuje podmínky odpovědnosti mladistvých (15-18 let) za protiprávní činy uvedené v trestním zákoníku. Jednání mladistvého se zde nazývá proviněním. Lze mu uložit pouze výchovná opatření (např. dohled probačního úředníka, výchovné povinnosti, napomenutí s výstrahou), ochranná opatření (např. ochranná výchova) a trestní opatření. Sem patří např. obecně prospěšné práce, peněžní opatření, zákaz činnosti, vyhoštění, odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu, odnětí svobody nepodmíněně. U mladistvých se trestní sazby stanovené v trestním zákoníku snižují na polovinu, kdy však horní hranice nesmí převyšovat pět let. Mladistvý má dále právo, aby s ním bylo zacházeno přiměřeně jeho věku, duševní vyspělosti a zdravotnímu stavu a musí mít obhájce od okamžiku, kdy jsou proti němu prováděna opatření nebo provedeny úkony podle trestního řádu. (zákon č. 218/2003 Sb.)

2.3 Protidrogová politika České republiky

Protidrogová politika je v České republice uskutečňována na národní, krajské a místní úrovni. Na národní úrovni ji koordinuje Rada vlády pro koordinaci

protidrogové politiky (RVKPP), která projednává národní strategii protidrogové politiky a akční plán realizace národní strategie protidrogové politiky, jež dále předkládá vládě. Podrobné informace o své činnosti zveřejňuje ve svých výročních zprávách. Na webových stránkách vlády České republiky je doporučován v souladu s protidrogovou politikou informační portál www.drogy-info.cz, kde se dají nalézt výroční zprávy týkající se drogové problematiky i odborné publikace, připravované Národním monitorovacím střediskem pro drogy a drogové závislosti. (<http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/protidrogova-politika-72746/>)

V souladu s protidrogovou politikou byl vydán akční plán realizace protidrogové politiky pro období 2010-2012, kde je uvedeno několik priorit. Jednou z nich bude realizace intervencí zaměřených na snížení vysoké míry užívání zejména konopných drog. Důvodem je dlouhodobě vykazovaná nejvyšší prevalence užívání konopných drog v evropských zemích, zejména u dětí a mládeže. Na rozdíl od jiných západoevropských zemí nebyla v ČR dosud realizována žádná cílená opatření směřující k redukci intenzivního užívání konopných látek. (Mravčík a kol., 2011, 8 s.)

Hlavním cílem Národní strategie protidrogové politiky pro období 2010-2018 je snížit míru experimentálního a příležitostného užívání drog zejména mezi mladými lidmi. V letech 2005-2009 bylo hlavním cílem zastavit nárůst experimentálního a příležitostného užívání legálních i nelegálních drog, ale nepodařilo se to uspokojivě splnit. Došlo sice k zastavení nárůstu, ale i tak jsou mladí lidé na vysokých hodnotách. Zejména v užívání konopných drog vykazuje ČR nejvyšší míru užívání v Evropě. (Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2010-2012, 6 s.)

Jako cíle protidrogové politiky je např. zpracování informačního materiálu pro školy vedoucí ke zvýšení právního povědomí dětí, mladistvých a mladých dospělých o novém trestním zákoníku (zejména správný výklad ve vztahu ke konopným drogám), vytvoření internetových poradenství pro uživatele konopí, realizace mediálních kampaní zaměřujících se na užívání konopných a dalších drog mládeží a mladými dospělými. (Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2010-2012, 8 s.)

3 Legalizace marihuany/konopí

3.1 Legalizace marihuany/konopí v České republice

Pro většinu z nás je v současné době marihuana nejznámější drogou a je také nejrozšířenější drogou na světě. Legislativní rámec je nastaven tak, že samotné užívání marihuany není v České republice zakázané, avšak je trestné jakékoliv držení a nakládání s marihuanou/konopím. Přesto má k dané problematice řada lidí názor opačný a to ten, že marihuana není nebezpečná, a konopí označují dokonce jako rostlinu budoucnosti. S rostoucím trendem užívání marihuany se ozývají též požadavky na její legalizaci či alespoň dekriminizaci. Téma legalizace pěstování konopí, které se samotnou marihuanou úzce souvisí, vstupuje taktéž do agendy politických stran. Na českém internetu se vyskytuje velké množství webových stránek, které se týkají právě marihuany, jejího původu, léčivých účinků a dopadů současného zákona na uživatele, nalézáme zde především stránky vyjadřující liberální postoje vůči této rostlině, potažmo droze. Na druhou stranu existuje velké množství stránek s opačným postojem, které upozorňují především na bagatelizování zdravotních důsledků její konzumace. Je zajímavé, že na jednu skutečnost existuje takové množství různých a i protichůdných názorů. V současné době je nejdiskutovanější téma marihuany v souvislosti s léčebnými účinky a možnosti využití v medicíně. Systému legalizace podléhá v České republice například alkohol či tabák, což jsou legální drogy na našem trhu.

V souvislosti s legalizací můžeme uvést následující legislativní přístupy:

1. Prohibice – „Jde o legislativní systém, který zakazuje nabídku konopí a uvaluje trestní sankce na jednotlivce, kteří přechovávají nebo užívají konopné drogy v jakémkoliv množství.“ (Miovský a kol., 2008, 472 s.) Kromě samotného kouření marihuany je v České republice jakékoliv nakládání s marihuanou a konopím ilegální.

2. Depenalizace – znamená zmírnění trestního postihu definovaného zákonem. V případě drog a zvláště pak konopí znamená depenalizace obecně odstranění sankcí

s prvkem odnětí svobody. Zákaz (prohibice) nadále zůstává platným pravidlem, ale již bez sankce uvěznění, ačkoliv jiné trestní sankce mohou zůstat zachovány. V současnosti je v České republice každý trestný čin v souvislosti s nakládáním konopí spojen s trestem odnětí svobody. (Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost, 2005, 23 s.)

3. Dekriminalizace – vyjmutí určité formy jednání z působnosti trestního práva, jednání může být postihováno podle jiného právního předpisu. (Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost, 2005, 23 s.) Při dekriminalizaci stále uznáváme, že se jedná o drogu. (Dupal, 2010, 149 s.)

4. Úplná legalizace – zde by byla marihuana na úrovni cigaret a alkoholu.

5. Legalizace pro zdravotní účely a výzkum – otázka legalizace konopí pro léčebné účely je v současné době velmi aktuální. Návrh, aby mohlo být konopí užito pro léčebné účely a výzkum, je v současné době projednáván Parlamentem České republiky. Legalizace by vypadala tak, že lék by mohl být vydán pouze lékařem po diagnostikování nemoci a výhradně na recept. Tato forma legalizace se v současné době České republiky dotýká nejvíce.

Protidrogový koordinátor Jindřich Vobořil dne 7. září 2011 uvedl, že pod záštitou předsedy vlády vzniká pracovní skupina, která připraví novelu zákona směřující k léčebnému využití konopí. (<http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/media/protidrogovy-koordinator-nechme-odborniky-pripravit-navrh-legalizace-konopi-pro-lecbu-87140/>)

Při jednání o užívání konopí k léčebným účelům národní protidrogový koordinátor Vobořil upozorňuje na oddělení projednávané tematiky a legalizace či regulace drog pro běžné uživatele (nemedicínské rekreační účely). Současně však uvedl, že bude nutné se v budoucnosti zabývat také zákonnými úpravami ve vztahu k rekreačním uživatelům konopných drog. (<http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/media/odbornici-zahajili-jednani-o-uzivani-konopi-k-lecebny-ucelum-87480/>)

Úřad vlády ČR dne 24. října 2011 vydal tiskovou zprávu o tom, že pracovní skupina podpořila zpřístupnění konopí k léčebným a výzkumným účelům. Komise má za úkol definovat podmínky, za jakých bude v ČR možno používat psychotropní konopí pro léčebné a výzkumné účely a navrhnout v tomto směru potřebné legislativní změny zákona o návykových látkách č. 167/1998 Sb., případně dalších zákonů tak, aby se mohl plně využít léčebný potenciál konopí v ČR. Pracovní skupina se shodla na potřebě definovat podmínky licencovaného pěstování léčebného konopí v ČR a dovozu léčebného konopí do ČR ze zahraničí. Komise dále uvedla, že rozhodně nedoporučí, aby si pacienti mohli konopí sami pěstovat. Za jedinou možnou variantu považuje jeho lékařskou indikaci a podávání pod lékařskou kontrolou. Pozitivem je, že odborné společnosti vyjádřily zájem o zpřístupnění konopí pro některé závažné diagnózy jako je například roztroušená skleróza, glaukom či především léčba chronické bolesti a nechutenství u léčby nádorových a jiných závažných onemocnění. Pracovní skupina současně podporuje plnou úhradu konopí z prostředků zdravotního pojištění. (Tisková zpráva: Pracovní skupina podpořila zpřístupnění konopí k léčebným a výzkumným účelům – nyní pracuje na zákonech, 2011)

Dne 8. prosince 2011 Úřad vlády České republiky vydal tiskovou zprávu o tom, že pracovní skupina připravila návrh legislativních změn umožňující zpřístupnění konopí pro léčbu v ČR. Nejprve shromáždila stanoviska jednotlivých odborných lékařských společností, které definovaly chorobné stavy a diagnózy, kde je možné tuto léčebnou alternativu využívat. Jedná se zejména o chronické a nezišitelné bolesti u řady chorobných stavů, nevolnosti a zvracení jako průvodní znak některých velmi těžkých nemocí a jejich léčby, třes a poruchy svalového napětí, některá kožní onemocnění a další. Cílem bylo také vypracovat návrh konkrétních legislativních změn, které povedou ke zpřístupnění konopí pro pacienty s těmito diagnózami a zároveň zabráni úniku léčebného konopí na nelegální trh s konopím. Pracovní skupina připravila návrh změn v paragrafovém znění a současně vypracovala důvodovou zprávu, ve které vysvětluje, proč jsou tyto změny potřebné a jaká je logika předkládaného návrhu. Přijetí legislativního návrhu bude již rozhodnutím poslanců a senátorů. (Tisková zpráva: Pracovní skupina připravila návrh legislativních změn umožňujících zpřístupnění

konopí pro léčbu v ČR, 2011) Zákon je v současné době (únor 2012) projednáván Parlamentem ČR.

Každá z forem prohibice, dekriminalizace či legalizace musí být jasně stanovena zákonem, musí v něm být uvedeno, jaká jednání jsou zakázána a v případě, pokud budou ustanovení porušena, musí být uvedené, jaký postih pachateli hrozí. Nemusí se striktně jednat pouze o trestní zákoník, ale jednání mohou být např. u dekriminalizace vyjmuta z působnosti trestního práva a mohou je upravovat jiné právní předpisy. U úplné legalizace by muselo být upraveno pěstování, prodávání nebo např. regulace ceny státem, nákupní limity, pravidla užívání apod. (např. jako podávání alkoholu a cigaret osobám mladším 18 let). V případě legalizace by pak musela být společnost daleko více informována o škodlivosti této drogy.

3.2 Vybrané události týkající se legalizace marihuany v ČR - historie

1993 - vzniká přípravný výbor Občanského sdružení za legální konopí.

1993 - vydání petice s požadavkem vyjmutí THC a jeho derivátů ze seznamu omamných a psychotropních látek (podepsalo 8000 lidí).

1998 – první demonstrace za legalizaci marihuany, Praha (svolavatel Tibor Stuchlík).

1998 – vzniká sdružení pěstitelů konopí (budoucí občanské sdružení za legální konopí).

1998 – vznikají webové stránky www.legalizace.cz.

1999 – zavedení trestnosti držení drog pro osobní potřebu „v množství větším než malém“ (zákon prosadil Pavel Severa KDU-ČSL).

1999 – v návaznosti na vydaný zákon vzniká institut „konopného ombudsmana“, který automaticky žádá milost pro osoby trestané kvůli držení a pěstování marihuany pro vlastní potřebu.

- 1999 – demonstrace za legalizaci marihuany v Praze se stává součástí celosvětové akce Million Marijuana March (MMM) - demonstruje asi 2000 lidí, svolavatel Tibor Stuchlík.
- 2000 – vznik Občanského sdružení za legální konopí, OSLík (předsedou T. Stuchlík).
- 2000 – konopný ombudsman oficiálně žádá o změnu zákona.
- 2000 – demonstrace za legalizaci marihuany (svolavatel Stuchlík, účast asi 2000 lidí).
- 2001 – demonstrace za legalizaci marihuany probíhají jak v Praze, tak v Brně.
- 2002 – demonstrace za legalizaci marihuany MMM – akce není oficiálně povolena (svolavatel T. Stuchlík).
- 2003 – návrh na změnu trestního zákona tak, aby uživatelům a drobným pěstitelům marihuany hrozila nanejvýš pokuta.
- 2003 – pořadatelé demonstrace za legalizaci marihuany MMM se snaží akci zlegalizovat (podařilo se, k demonstraci v Praze se následně přidalo Brno, Plzeň a Třebíč).
- 2004 – příprava MMM se profesionalizuje, na akci začínají vystupovat známé kapely (na MMM vystupuje Hanka Sibřinová, která s pomocí marihuany léčí svoji roztroušenou sklerózu a Jiří Žáček, který je stíhán za pěstování konopí pro stavbu svého konopného domu).
- 2005 – demonstrace za legalizaci marihuany MMM se účastní několik tisíc lidí (svolavatel T. Stuchlík).
- 2006 – nejvyšší soud se usnesl, že samotné pěstování rostlin konopí není výrobou omamných a psychotropních látek. Trestným činem se stává až sušení a výroba marihuany.

- 2006 – opět se koná demonstrace za legalizaci marihuany MMM, hlásí se tolik známých kapel, že není možné dát všem prostor, ačkoliv všichni hrají bez nároku honorář. Svolavatel je o.s. Oslík.
- 2007 – mladí Češi jsou největšími kuřáky marihuany v Evropě.
- 2007 – demonstrace za legalizaci marihuany MMM se účastní přes 5000 lidí (svolavatel je o.s. Oslík).
- 2008 – založení iniciativy Konopí je lék, která si klade za cíl dekriminálnízaci marihuany pro léčebné účely.
- 2008 – nejvyšší soud vydává rozhodnutí, že pěstování marihuany pro léčebné účely nelze považovat za trestný čin (případ Mária Brodská).
- 2008 – demonstrace za dekriminálnízaci konopí Global Marihuana March v Praze, účast odhadem 15000 lidí.
- 2009 – schválen nový trestní zákoník (účinnost od 1.1.2010).
- 2009 – Národní protidrogová centrála má nového šéfa Jakuba Frydrycha, který tvrdí, že indoor pěstovaná marihuana s vysokým obsahem THC je již tvrdá droga (<http://www.legalizace.cz/o-webu/historie-sdruzeni/>).
- 2010 – v listopadu byla zveřejněna Petice za léčivé konopí požadující legislativní změny směrem k tomu, aby pacienti mohli sami pěstovat konopí k léčebným účelům.
- 2010 – jsou přítomny i iniciativy zasazující se o celkovou dekriminálnízaci konopí indického.
- 2010 – v květnu 2010 o.s. Legalizace.cz opět zorganizovalo pravidelnou každoroční demonstraci MMM za legalizaci konopí pro léčebné účely a pěstování a držení pro vlastní potřebu (účast téměř 6000 lidí).
- 2010 – vedle iniciativ k legalizaci konopí existují v ČR i občanská sdružení, která volají po tvrdší protidrogové politice, přísnějších postizích za (drogové) trestné činy

a jsou proti legalizaci jakýchkoliv drog (např. občanské sdružení Vlastenecká fronta). Aktivit obdobných sdružení jsou nicméně ve veřejném prostoru méně viditelné než aktivity zastánců legalizace marihuany. (Mravčík a kol., 2011)

3.3 Marihuana a zákon ve vybraných zemích světa

Pro srovnání situace s legalizací marihuany/konopí u nás a jinde ve světě lze uvést několik vybraných států světa.

USA (Seattle) – v roce 1998 schválen návrh na legalizaci léčebného využití konopí (nutné však doporučení lékaře a legitimní medicínské užívání).

USA (Kalifornie) – konopí je v Kalifornii dekriminalizováno od roku 1975. Zákon o léčebném konopí z roku 1996 fakticky zlegalizoval konopí k medicínským účelům, ale federální úřady tento kalifornský zákon neuznávají.

USA (Madison) – v roce 1976 schválili dekriminalizační vyhlášku, i když se státní zákony nezměnily (v praxi je však postupováno dle místní vyhlášky).

Velká Británie – platí zde nulová tolerance k drogám.

Nizozemí (Amsterdam) – potírání drog spadá v Holandsku do politiky „gedogen“ neboli tolerance. Malá množství konopí jsou volně dostupná komukoliv nad 18 let. V coffeshopech můžete nakoupit max. 5 gramů denně. Veřejně kouřit konopí na ulici se oficiálně netoleruje.

Kanada – držení v celé Kanadě je ilegální.

Austrálie – v některých částech došlo k dekriminalizaci marihuany (mimo Queensland, Nový Jižní Wales, Viktorii a Tasmánii). Žádný australský stát zatím nepřijal zákony o léčebném konopí.

Španělsko – dekriminalizovalo konopí v roce 1983. Dealování (což může být i podání jointa) je však trestným činem. Není zde zákon o léčebné marihuaně.

Maroko – konopí je zde ilegální a trest za držení je až deset let vězení.

JAR (Durban) – držení konopí je trestným činem, maximální trest i za malé množství je až 15 let (uplatňováno vzácně).

Indie – indické drogové zákony nemají příliš šanci vykořenit 4000 let starou tradici užívání konopí v zemi. Trestné je zde držení i malého množství.

Thajsko – thajský drogový zákon o narkotikách je jedním z nejdrsnějších drogových zákonů na světě. Můžete dostat dlouhý pobyt ve vězení za držení dokonce i malého množství a za větší množství „tvrdých drog“ i trest smrti, naposledy vykonaný 2004.

Jamajka (Kingston) – marihuana je ilegální.

Indonésie – patří mezi země s nejpřísnějšími drogovými zákony (je známý případ, kdy si mladá Australanka Corbyová odpykává dvacetiletý trest za dovoz více než 4 kg konopí na ostrov Bali – původně žalobci navrhovali trest smrti). Indonéské právo nařizuje trest smrti za obchodování s narkotiky, za držení pro vlastní potřebu pak až 5 let vězení. (Weinberg, 2011)

Mexiko (Zipolite) – současné drogové předpisy v Mexiku jsou vágní a nechávají do značné míry na rozhodnutí soudce, zda uloží pokutu nebo vězení. V současné době roste popularita dekriminalizace v důsledku vzrůstajícího násilí spojeného s drogami. Snahy o dekriminalizaci byly doposud vetovány, i když kongres v roce 2009 dekriminalizační zákon schválil. Mexická hlava státu ale svým NE k legalizaci marihuany naráží na stále větší odpor. (Podaný, 2010; Weinberg, 2011)

3.4 Důvody proti legalizaci marihuany/konopí

Mezi důvody proč nelegalizovat marihuanu/konopí, můžeme řadit rizika spojená se zneužíváním marihuany, kterých je celá řada.

1.) AKUTNÍ INTOXIKACE - zdravotní riziko

U užívání konopných drog může dojít k akutní intoxikaci, která je z medicínského hlediska řazena mezi duševní poruchy. Uživateli je v naprosté většině případů vnímána pozitivně. Zásadním způsobem však ovlivňuje prožívání člověka. Stav

po vykouření marihuany se nazývá „rauš“. Tedy být v rauši znamená být zkouřený, zhulený. Prožitek marihuanového rauše je tedy vnitřně zakoušený stav po požití konopné drogy. (Mioviský a kol., 2008, 219-221 s.) Zahrnuje široký rozsah psychických, tělesných i emotivních reakcí, vzruchů a pocitů. „Je subjektivní reakcí, založené na individu, momentální náladě osoby, dispozicích i zkušenosti s drogou. Proto u stejného jedince může být účinek různý: jednou nezřízená, neovladatelná veselost, jindy spíše pocit blaha a naplnění, jednou zase polospánek s téměř halucinogenními sny jakoby vyvolanými LSD. Nejedná se tedy o halucinace nemocného člověka, který slyší, kde není žádný zvuk, vidí, kde nic není. Halucinace je zde dotvořením existujícího podnětu, obrazového, zvukového, jeho dozráním za působení obrazotvornosti.“ (Dupal, 2010, 29-30 s.)

Dávkování je čistě individuální záležitostí a je závislé na citlivosti jedince. Nicméně se obecně uvádí, že v případě kouření se účinky dostavují po 10-30 minutách (u silnějších vzorků i podstatně dříve) a účinek může trvat 1-4 hodiny. (Dupal, 2010, 128-129 s.)

V některých případech mohou být první příznaky nastupující intoxikace nepříjemné (sevěnost a úzkost). Dochází k porušení kontaktu s realitou. Mění se vnímání času, dostavuje se zostření smyslových vjemů, někdy poruchy krátkodobé paměti. Konzumenti nezvládají činnosti určované časem a smysly, ani komplexní jednání. Nastupují pocity blaženosti a euforie. Při užití vyšších dávek můžeme pozorovat, že se uživatel všemu směje a sám vlastně ani neví proč, což může trvat i desítky minut. Celá intoxikace však může vyústit ve stav přetrvávající úzkosti. Ta někdy vede k atypickému chování – mohou se vyskytnout panické ataky s agresivním chováním. Při odeznění účinku se dostavuje často zmatenost, únava a otupělost, kdy člověk nemyslí vůbec na nic a jen kouká do prázdna a nebo se mu chce spát. Příznaky mohou přetrvávat ještě druhý den po probuzení, kompletně odeznívají do 24 hodin. Účinky mohou být vnímány i jako nepříjemné, zvláště u nezkušených osob, a to zejména ztráta vnímání času a snížená schopnost ovládat duševní pochody. Pocit neklidu může vyústit až v panické reakce. (Dupal, 2010, 128-137 s.; Chmelík a kol., 1999, 10 s.; Sananim, 2007, 155 s.)

Mezi fyziologické změny můžeme řadit rozšířené zornice, zarudlé oči, zrychlený pulz, případně i arytmie, sílící zrudnutí v obličeji i jinde, zvýšenou chuť k jídlu, sucho v ústech a krku, které zabraňuje plynulému vyjadřování intoxikovaného, pot je cítit po spálené trávě nebo listí, relativně méně frekventované jsou prožitky nevolnosti, závratě nebo mdloby. (Dupal, 2010, 129 s.)

Při akutní intoxikaci dále dochází k poruchám chování, můžou se vyskytovat podezíravost, paranoidní představy, zhoršený úsudek, zhoršená pozornost, prodloužený reakční čas, sluchové, zrakové nebo hmatové iluze, halucinace. (Miovský a kol., 2008, 219-221 s.) Borník dále uvádí, že účinné látky v konopných drogách způsobují poruchy emocí, vnímání, myšlení. (Borník, 2000, 91 s.)

Je nutno upozornit na velké nebezpečí u duševně nemocných, protože zneužívání vede postupně ke zvyšování úzkosti, dezorientaci v časoprostoru a delirantním snovým a halucinatorním stavům a velké nebezpečí hrozí také u zneužívání psychopatickými osobnostmi. (Štablová a kol., 1997, 82 s.) Kouření marihuany není vhodné ve chvílích, kdy se člověk necítí psychicky zcela v pořádku nebo mu nevyhovuje aktuální prostředí, ve kterém se nachází. Marihuana může totiž negativní pocity prohloubit. (Sananim, 2007, 156 s.)

Faktorů, které mohou akutní intoxikaci ovlivnit, je celá řada např. technika kouření marihuanových cigaret, kombinace s ostatními drogami, pohlaví, genetické faktory, prostředí, ve kterém intoxikace probíhá a konkrétní společnost, aktuální tělesný stav, předcházející nálada, předchozí zkušenost, kulturní faktory (postoje k droze), množství požitá drogy. (Miovský a kol., 2008, 225-232 s.)

Tabulka: Typologie konopných raušů (Vacek, J. Klasifikace prožitku akutní intoxikace konopnými drogami: klinické souvislosti s drogovou kariérou. Adiktologie 204, 4: 526-542, citováno dle Miovský a kol., 2008, 238 s.)

Typ	Použitý slangový název stavu	Dominující fenomén duševně	Dominující fenomén tělesně	Emotivní ladění	Emotivní ladění	Intenzita intoxikace
vnější aktivita	vysmátost kecavka řehtačka akce	emoce (smích) komunikace upovídánost	pohyb energie	pozitivní	euforie nadšení	spíš menší
vnitřní aktivita	přemýšlivost dumka pohodička hluboký stav	myšlení fantazie vnímání	tělesný klid	spíš pozitivní	odpoutanost vytržení	spíš větší
pasivita	výkyd	„prázdná hlava“	bezládné tělo	neutrální nebo spíš negativní	únava apatie letargie	velká

„Mezi nejčastější neuropsychiatrické nežádoucí účinky konopných drog patří úzkost a panika, zvláště pak u nezkušených uživatelů, paranoia, zmatenost, depersonalizace, derealizace, agresivita, halucinace, iluze, kognitivní poruchy, zvláště pozornosti a paměti, zhoršení psychomotorických funkcí (riziko nehod a úrazů), zvýšené riziko provokace psychóz.“ (Miovský a kol., 2008, 250 s.)

Bad trip v podobě úzkostné poruchy a panické epizody – bad trip je akutní intoxikací s krátkodobým úzkostným stavem různého stupně, který se pohybuje od mírných úzkostných příznaků v podobě neklidu až po rozvoj panické ataky. (Miovský a kol., 2008, 250-251 s.) Panická ataka je vrcholem úzkostné poruchy, rozvíjí se zde intenzivní pocit strachu, že se něco hrozného stane, výrazný pocit ohrožení a pocit ztráty kontroly nad situací a nad sebou. V případě konopných drog, kdy relativně často dochází k poruchám vnímání či poruchám orientace, to může být častá obava ze zešlivení. (Miovský a kol., 2008, 251 s.)

2.) RIZIKO VZNIKU AFEKTIVNÍCH A PSYCHOTICKÝCH STAVŮ – závažné zdravotní riziko

„Právě tato skupina možných důsledků užívání konopí patří mezi ty nejobtížnější z hlediska léčebných intervencí a současně nejvíce nebezpečné z hlediska dlouhodobých důsledků.“ (Miovský a kol., 2008, 293 s.)

Psychotické stavy – „Termín **psychóza** označuje skupinu patologických stavů, pro které je charakteristická hrubá porucha kontaktu s realitou. Typicky dochází k poruše vnímání ve smyslu falešných vjemů, které nemají žádný reálný podklad, označujeme je jako halucinace (tyto mají reálný podklad, který je však výrazně odlišně zobrazován v mysli, hovoříme o iluzích). Dále u psychózy dochází k poruše schopnosti vysvětlit, interpretovat realitu, tedy poruše myšlení. Za naprosto typické pro psychózu je nutné považovat poruchy obsahu myšlení, kdy si osoba psychózou vytváří vlastní patologické interpretace světa (hovoříme o bludu).“ (Miovský a kol., 2008, 300 s.)

Obecně rozšířený názor, že užívání konopných drog je bezpečné, není pravdivý. Je zde riziko vážnější komplikace jako například toxické psychózy. Jejich průběh bývá mírný, ale protrahovaný, časté jsou dlouhodobé obtíže a ztráta kontaktu s realitou. Komplikace působí nemocným značné trápení. (Sananim, 2007, 156 s.)

Psychóza se řadí mezi těžké duševní poruchy. **Akutní toxická psychóza** je jednou z psychóz, kde je jasná souvislost s podáním látky a psychotický stav se rozvíjí během nebo bezprostředně po požití drogy (obvykle do 48 h od aplikace), psychotickou poruchu s pozdním začátkem, která má protahovaný průběh (začíná po delší době 2-6 týdnů od posledního užití) a také se hovoří o tzv. **kanabisové psychóze**, která souvisí s užitím konopných drog. (Miovský a kol., 2008, 300 s.) Mezi další psychotické komplikace, které mohou být způsobeny konopím, představují funkční psychózy schizofrenního okruhu.

Schizofrenie představuje klinicky nejzávažnější a nejčastější psychózu, má chronický průběh a často také špatnou prognózu. (Miovský a kol., 2008, 301 s.) Vliv užívání konopných drog v adolescenci zvyšuje riziko rozvoje schizofrenie v dospělosti. Užívání konopných drog před 15. rokem je závažnější, než užívání pozdější, tedy

před 18. rokem. Žádná ze studií doposud jednoznačně nepotvrdila, že by užívání konopných drog bylo nezbytnou ba dokonce ani dostačující příčinou pro rozvoj schizofrenie. (Miovský a kol., 2008, 325-326 s.) Obecný názor je, že marihuana nemůže zapříčinit schizofrenii, avšak u lidí, kteří k ní mají dispozice, se tato nemoc může rozvinout. Každý, u něhož se v rodině tato nemoc vyskytuje, by si měl být vědom rizik spojených s konopím. (Goodyer, 2001, 70 s.)

Afektivní poruchy - akutní užití konopných drog vede ke změnám nálady od pocitu spokojenosti a euforie až po pocity negativní. (Miovský a kol., 2008, 312-313 s.) „Předpokládaná souvislost mezi poruchami nálady (především depresí) a užíváním konopných drog může být podmíněná kauzálním ovlivněním v obou směrech. Užívání konopných drog může zvyšovat riziko deprese, nebo naopak deprese může v rámci „sebemedikace“ vést k užívání psychoaktivní marihuany.“ (Miovský a kol., 2008, 326 s.)

3.) JINÁ ZDRAVOTNÍ RIZIKA

Zdravotních rizik v souvislosti s užíváním marihuany/konopí je celá řada. Mezi somatická rizika můžeme zařadit např. toxicitu (smrtná otrava THC nebyla doposud zaznamenána), vliv na plíce, kdy kouření marihuany může způsobit histopatologické změny, chronickou bronchitidu a chronickou obstrukční plicní nemoc nebo i rakovinu plic. Při kouření marihuany dochází přibližně k 15 x silnějšímu podráždění horních cest dýchacích než při kouření tabáku a riziko onemocnění plic je 5-10 x vyšší než u kuřáků cigaret, obsah škodlivin je vyšší až pětinasobně. (Dupal, 2010, 135-137 s.; Miovský a kol., 2008, 335-354 s.; Sananim, 2007, 157 s.) Riziko výskytu bronchitid, rakoviny plic a rozedmy plic může být zapříčiněno i způsobem kouření marihuany, kdy se kouř vdechuje hluboko do plic a než se vyfoukne, tak se na několik sekund zadrží. (Goodyer, 2001, 65-66 s.)

Co se týká některých dlouhodobých tělesných problémů zneužívání marihuany a závislosti na ní, jde především o bušení srdce a zvýšený krevní tlak, třes, anginózní bolesti srdce, záněty průdušek, zmenšování kapacity plic kvůli jejich postupujícímu poškození, poškození pozornosti, paměti a výkonnosti, dále pak poškození zrakového

vnímání, reakční pohotovost, koordinace pohybů, snižování pocitu zodpovědnosti. (Riesel, 1999, 34 s.) Dále může zneužívání marihuany zvyšovat náchylnost k infekčním chorobám, u žen dochází k poruchám ovulace, u mužů potence a plodnosti, byly prokázány změny na chromozomech, které mají vliv na potomstvo. Proto se nehodí ani jako rekreační droga. (Riesel, 1999, 34 s.) Dlouhodobé a časté kouření marihuany může přispět k nižšímu počtu spermií u mužů a problémy s početím u žen. U těhotných žen může způsobit pomalý vývoj plodu nebo předčasný porod.“ (Goodyer, 2001, 69 s.) Za pravděpodobný je také považován fakt, že konzumace marihuany v těhotenství působí trvalé poškození nervového systému plodu. THC způsobuje abnormální dělení buněk a velmi závažná dědičná poškození. (Dupal, 2010, 136 s.) Jsou ohroženy děti závislých matek, protože marihuana je pro zrající plod škodlivá. To se projevuje zvýšenou úmrtností kojenců a zhoubnou krevní nemocí leukemií. (Nešpor, 1996, 30 s.; Riesel, 1999, 34 s.)

Dlouhodobé a časté kouření marihuany nepřispívá také sexuálnímu životu. (Goodyer, 2001, 69 s.) Pro srovnání Miovský ve své knize uvádí, že téma sexuálního prožitku v souvislosti s užitím konopných drog zaujímá významné místo, protože o konopných drogách se často v různých souvislostech hovoří jako o účinném afrodisiacu. Užívání konopných drog za účelem změny stavu vědomí ve snaze ovlivnit prožitek sexuality je velmi rozšířené. (Mioviský a kol., 2008, 240 s.)

Vliv užívání konopných drog na kognitivní funkce – „Právě důkazy svědčící pro škodlivé účinky konopných drog na kognitivní funkce jejich uživatelů jsou příkladem plným rozporů. Přesto moderní vyšetřovací postupy a metody poukazují na to, že dlouhodobé užívání konopných drog způsobuje jemné a selektivní narušení kognitivních funkcí.“ (Mioviský a kol., 2008, 354 s.) Některé kognitivní deficity mohou přetrvávat až 28 dnů od zahájení abstinence. Studie ukazují, že kanabinoidy mají vliv na pozornost, psychomotorické tempo a krátkodobou paměť během 12-24 h po užití. (Mioviský a kol., 2008, 393 s.) Dlouhodobé užívání konopných drog vede k typickým poruchám paměti, „huliči“ jsou pomalí a hloubavě se zabývají detaily. (Sananim, 2007, 155-156 s.) Studie, které prokazovaly velké strukturální poškození mozku u těžkých uživatelů, nebyly potvrzeny lépe kontrolovanými studiemi vyžadujícími modernějších

metod. (Miovský a kol., 2008, 393 s.) Konopí má vliv na mozek a je spouštěcím prvkem četných, dosud neprozkoumaných chemických pochodů mj. způsobujících, že tok informací se v mozku výrazně zpomaluje. (Dupal, 2010, 136 s.)

Je však samozřejmé, že čím déle jsou konopné drogy užívány, tím více může být kognitivní narušení zřetelnější. Stále však zůstává otázkou, zda a nakolik jsou tato narušení reverzibilní po dostatečně dlouhé abstinenci. (Miovský a kol., 2008, 393 s.)

„Marihuana způsobuje poruchy v citové oblasti, dochází k depresi, vyskytují se poruchy jednání a pozornosti, dochází k odcizení a také k provokaci latentních duševních poruch, které připomínají rozštěp osobnosti – schizofrenii, jindy je to nespavost, zmatenost, střídající se stavy dobré nálady a plačtivosti. Mnohdy dochází ke snížení imunity (obrana proti infekci) a k poruchám endokrinních funkcí (hormonální činnost).“ (Riesel, 1999, 32 s.)

„Podobně jako u jiných návykových látek vede dlouhodobé zneužívání drog z konopí k celkovému chátrání organismu. Jeho projevem je tělesná sešlost a morální defekty spojené se změnou povahových vlastností jako je zlostnost a agresivita.“ (Valíček, 2000, 64 s.)

4.) PSYCHOSOCIÁLNÍ RIZIKA

Amotivační syndrom u uživatelů konopných drog

Konopným drogám bývá někdy připisována jedinečná schopnost narušit při dlouhodobém užívání oblast motivace uživatele. Čím déle a častěji je droga užívána, tím více se pro uživatele zvyšuje pravděpodobnost výskytu nechtěných komplikací, jako např. ztráta zájmu, lhostejnost, špatné studijní výsledky, ztráta energie, citová oploštělost a další. (Miovský a kol., 2008, 365-369 s., Sananim, 2007, 156 s.) U dlouhodobého zneužívání tedy jedinec ztrácí zájem o jakékoliv jiné věci než o drogu. (Nešpor, 1996, 29 s.) Obecně všechny drogy vyvolávají stavy, které prokazatelně ničí schopnost prožívat radost i bez drog. Drogy jako konopí ničí kreativnost, schopnosti, sebevědomí a cílevědomost. (Dupal, 2010, 135-136 s.)

Marihuana jako vstupní droga

Velmi se diskutuje nad tím, zda je marihuana vstupní drogou nebo není. Libor Dupal ve své knize hovoří o tom, že pokud je vstupní drogou míněno, že kuřáci marihuany musí bezpodmínečně skončit u kokainu nebo heroinu, pak je odpověď jasně ne! Je-li však vstupní drogou myšlena skutečnost, že cesta k drogám jako např. kokain či heroin, prakticky vždy vede přes marihuanu a hašiš, pak zní odpověď ano. (Dupal, 2010, 137 s.) Goodyer ve své knize uvádí, že cesta k tvrdším drogám přes konopí nevede. (Goodyer, 2001, 70 s.) Nešpor se k marihuaně jako vstupní droze vyjadřuje následovně: „Marihuana a alkohol sice automaticky neznamenají, že bude mít dítě nebo dospívající později problémy s jinými drogami, ale podstatně zvyšují toto riziko.“ (Nešpor, 1996, 13 s.) Výsledky současné vědy nepodporují teorii o marihuaně coby „vstupní droze“. (Miovský a kol., 2008, 394 s.)

5.) ZÁVISLOST

Má se obecně za to, že na marihuanu může vzniknout „pouze“ psychická závislost, která jde většinou lehce přemoci vůlí a která se projevuje tím, že jedinec má chuť na joint. Odpůrci této drogy naopak připouštějí, že marihuana sice vyvolává jen nepatrnou fyzickou závislost, avšak psychická závislost je velká a bývá často podceňována. (Dupal, 2010, 138 s.) Goodyer uvádí, že konopí je návykové a to jak psychicky, tak fyzicky. Fyzická závislost na konopí je stejná jako na jiných drogách, tělo si na drogu zvykne tak, že se mu bez ní těžko funguje. (Goodyer, 2001, 68 s.) Nešpor dále uvádí, že závislost na konopí se projevuje podobně jako u jiných drog, avšak vzniká pomaleji než např. u pervitinu či opiátů. (Nešpor, 1995, 25 s.)

„Autoři větší části seriózně provedených studií zaměřených na hodnocení závislosti na konopných látkách se shodují, že syndrom odnětí drogy se v případě právě konopných drog může projevovat nejčastěji podrážděností, nervozitou, tenzí, ztrátou chuti k jídlu a mírným snížením hmotnosti, neklidem a roztěkaností, problémy se soustředěním a poruchami spánku. V naprosté většině případů jsou tyto stavy poměrně lehké ve srovnání s jinými návykovými látkami a nevyžadují až na výjimky žádnou specifickou farmakoterapeutickou intervenci.“ (Miovský a kol., 2008, 286 s.)

Nešpor dále uvádí, že odvykací syndrom je charakteristický v některých případech také třesením a křečemi. (Nešpor, 1996, 30 s.) U některých lidí marihuana při odvykání způsobuje abstinenci příznaky, které se mohou projevit jako výkyvy nálad a zlost, která může vyústit v agresivní chování a výbušnost. (Goodyer, 2001, 69 s.)

Syndrom z odnětí drogy se u konopí vyskytuje obvykle u těžších a dlouhodobých uživatelů, tj. ti, kteří aplikují drogu asi 4 x týdně nebo častěji po dobu minimálně jednoho měsíce. Odhady výskytu závislosti či samotného syndromu odnětí jsou u jedinců, kteří konopí užívají s nižší frekvencí, víceméně sporné díky velmi řídkému výskytu. (Miovský a kol., 2008, 286 s.)

Psychická závislost

„Při psychické závislosti se jedná o takové ladění psychiky, které jedince nutí k periodickému nebo soustavnému užívání drogy. Obvykle si tak navozuje příjemný psychický stav, nebo se brání vzniku rozladění a nepříjemných pocitů. Zajímavé je, že příjemným psychickým stavem mohou různí jedinci rozumět i diametrálně odlišné pocity, tedy nejen pocity euforie, povznesené nálady, blaženosti apod., ale ve výjimečných případech – při určité zvláštní predestinaci a přecitlivělosti – také posílení úzkostných stavů až na „pokraj života a smrti“. Souvisí to s tím, že THC působí jako zesilovač pocitů a nálad jedince. I psychická závislost může být intenzivní a nelze ji podceňovat, ale přerušení užívání látky nebývá provázeno silnými abstinenci příznaky, neboť organizmus látku nevyžaduje pro své metabolické procesy.“ (Dupal, 2010, 123 s.) Psychická závislost u dlouhodobých kuřáků bývá spojená s životním stylem, způsobem relaxace a trávením času. Abstinence může vyvolat určitou rozladěnost a změna životního stylu s ní spojená se neobejde bez úsilí. (Sananim, 2007, 156 s.)

Somatická (tělesná) závislost

Je již adaptací organismu na požívanou látku. Ta se totiž stává nezbytnou součástí metabolismu a její vynechání je provázeno někdy drastickými abstinenci příznaky. Na rozdíl od psychické závislosti obvykle nestačí vůle na přerušení či odstranění tělesné závislosti, je třeba aplikace různých léčebných metod.

Např. u kouření cigaret vzniká jak psychická, tak fyzická závislost, kdy abstinenci příznaky přetrvávají měsíce, někdy i rok. Uživatelé marihuany uvádějí dobu abstinenci příznaků asi týden. (Dupal, 2010, 124 s.)

Pokud je někdo závislý na drogách, pak už není jeho jednání svobodným rozhodnutím. Je to nekontrolovatelná a nevyhnutelná potřeba závislého člověka, a to jak mentální, tak fyzická. (Rubin, 1999, 19 s.)

6.) SPECIFIKA ÚČINKŮ MARIHUANY NA ORGANISMUS DĚTÍ A ŽEN – zdravotní riziko

Všechna rizika, která se vztahují na dospělé a která byla výše uvedena, se bezesporu dotýkají i dětí a mladistvých. Avšak s tím rozdílem, že mladistvý organismus není dostatečně vyžralý, je více náchylnější a je zde daleko větší riziko ovlivnění duševního zdraví dítěte. Také závislost vzniká daleko rychleji.

Pravidelné užívání konopí v adolescenci může nepříznivě ovlivnit duševní zdraví mladých dospělých. Existují důkazy o zvýšených rizicích psychotických symptomů a poruch stoupajících s rostoucí četností užívání. (EMCDDA, 2008a, 2008b; Hall a Degenhardt, 2009; Moore a kol., 2007, citováno dle Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost, 2011, 48 s.)

„V dětství a dospívání vzniká závislost na návykových látkách podstatně rychleji než v dospělém věku. Je to dáno více okolnostmi, např.:

- pomalejším zpracováním návykových látek,
- pomalejším vylučováním návykových látek,
- nižší tělesnou hmotností,
- psychickou nevyžralostí.“ (Nešpor, 1996, 17 s.)

„Velký počet klinických pozorování a několik vědeckých výzkumů ukázalo, že kouření marihuany mladistvými, je často jeden z důvodů, proč se jejich

psychosociální vývin zpomalí, zastaví a nebo úplně přeruší.“ Při dlouhodobém kouření marihuany je taktéž ohrožen vývin identity mladého člověka. (Ramström, 2005, 77 s.)

„Návykové chování u dětí a dospívajících je odlišné od dospělých jedinců. V mladším věku vzniká závislost podstatně rychleji, až desetinásobně. (Nešpor, Provazníková, 1999, citováno dle Gajdoš, 2010, 33 s.) Závislost u žen vzniká rychleji než u mužů, a také se u žen rychleji dostávají různé zdravotní problémy. (Nešpor, 1996, 22 s.)

Je třeba mít na paměti, že jakékoliv zneužívání návykových látek může u mladistvého rušivě zasáhnout do psychosociálního nebo fyzického vývoje a vyvolat problémy. (Heller et al., 1996 39 s.) U legalizace marihuany je daleko větší riziko, že by se mohla dostat do rukou většího množství dětí a mládeže, ale také v hojnosti dětem nižšího věku.

Masivní užívání marihuany v období dospívání způsobuje změny v mozku. U nezletilých, kteří byli silnými uživateli marihuany, byly nalezeny na mozku změny podobné těm, které jsou nacházeny u schizofreniků. Přestože to ještě neprokazuje příčinnou souvislost, vědci varují, že marihuana může být pro geneticky predisponované lidi jakousi spouští, která může schizofrenii odbrzdit (http://www.drogy-info.cz/index.php/info/ilegalni_drogy/konopne_drogy/masivni_uzivani_marihuany_v_obdobu_dospivani_zpusobuje_zmeny_v_mozku).

Jelikož většina mladistvých jsou ještě studenty, mezi negativní vlivy kouření marihuany je nutné zařadit také vliv na učení. Při dlouhodobém užívání konopí bývá popisován jistý negativní dopad na schopnost učit se a zapamatovat si nové informace. (Dupal, 2010, 134 s.) Goodyer uvádí, že ten, kdo kouří pět a více let, tak má problémy s koncentrací a tyto problémy bývají trvalého rázu. U lidí kouřících denně, se projevuje pomalejší zpracování informací a horší schopnost učení. (Goodyer, 2001, 66 s.) Ve škole se také může podrážděností a nervozitou projevit odvykání. (Goodyer, 2001, 67 s.)

7.) LIDSKÝ ORGANISMUS A THC

Je prokázáno, že lidské tělo s vyloučením THC nijak nespíchá. Poté, co byl THC inhalován kouřením, dostává se do krve a dále do mozku. Velmi rychle je absorbován lipidy (tuky) mozkové tkáně a dochází k podněcování psychoaktivních prožitků. THC je krví roznášen do celého těla. Následně dochází k tomu, že se transformuje na dva hlavní psychotropně neaktivní metabolity, které jsou taktéž rozpustné v tucích. Účinky THC slábnou, jelikož látka je přerozdělena z mozkových buněk do celého těla a zejména se postupně deaktivuje. Dochází k akumulaci metabolitů v tukových orgánech, a to zejména v tělesném tuku. Zde zůstávají metabolity THC nečinně uskladněny velmi dlouho, protože sem proudí málo krve. Ještě po týdnu zůstává v tukových tkáních 70 % metabolitů, k vyloučení dochází za 27 dnů, někdy se uvádí až 77 dnů. Po vykouření jedné cigarety lze 40-50 % metabolitů THC v lidském organismu prokázat po 4-8 dnech, 10-20 % po 30 dnech a 1 % dokonce po 48-138 dnech. Dále platí, že při pravidelném užívání se neaktivní metabolity THC v organismu hromadí. Čas setrvání metabolitů v organismu však neznamená přetrvávající psychoaktivní účinky drogy. Metabolity nejsou v tomto smyslu účinné. (Dupal, 2010, 132-133 s.)

8.) LÉČBA

„Individuální zdravotní riziko související s užíváním konopí se všeobecně uznává jako nižší než rizika spojená s drogami jako heroin nebo kokain. Vzhledem k vysoké prevalenci užívání konopí však může být dopad této drogy na veřejné zdraví významný. V souvislosti s užíváním konopí byla identifikována řada akutních i chronických zdravotních problémů. K akutním účinkům patří úzkost, panická reakce a psychotické symptomy, které častěji uvádějí spíše osoby užívající drogu poprvé.“ (Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost, 2011, 48 s.)

V posledních letech došlo k lepšímu pochopení zdravotních důsledků dlouhodobého a rozšířeného užívání této drogy a k nárůstu počtu žádostí o léčbu u problémů souvisejících s konopím. V roce 2009 bylo konopí primární drogou v 98000 hlášených případech klientů nastupujících léčbu ve 26 zemích (23 % z celkového

počtu), což z konopí činí druhou nejčastěji hlášenou drogou po heroinu. Konopí bylo také nejčastěji uváděnou sekundární drogou, kterou uvádělo asi 93000 klientů (28 %). Klienti užívající konopí nastupují léčbu převážně v ambulantních zařízeních a podle hlášení představují jednu z nejmladších skupin klientů nastupujících léčbu, s průměrným věkem 25 let. Mladí lidé, kteří uvádějí konopí jako svou primární drogu, tvoří 74 % hlášených klientů nastupujících léčbu ve věku 15-19 let a 86 % pacientů mladších 15 let. (Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost, 2011, 41-48 s.)

9.) EKONOMICKÝ CHARAKTER

Zdravotní důsledky se promítají do finančních nároků ve zdravotnictví (náklady v souvislosti se závislostí či jiným onemocněním). Populace ohrožené alkoholem a drogami také obtížněji získávají místo na trhu práce. (Sak, Saková, 2004, 87 s.) V souvislosti s legalizací vzrostou náklady na zdravotní a sociální péči (léčba závislých, léčba nemocí), které stát nebude schopen pokrývat. V souvislosti s legalizací by rostla spotřeba, a to by způsobilo mnohem větší škody než zisk z daní. (Nešpor, Csémy, 1997, 89 s.)

10.) VÁZANOST MEZINÁRODNÍMI SMLOUVAMI

Aby mohlo v České republice dojít k legalizaci marihuany, museli bychom tak porušit mezinárodní úmluvy, kterými je Česká republika vázána, ratifikovala je a jsou součástí našeho právního řádu (blíže k úmluvám v kapitole o právní úpravě).

11.) DROGOVÁ TURISTIKA

V případě, že by v České republice došlo k legalizaci marihuany, tak bychom se stali velice žádanou turistickou zemí v souvislosti s drogovou turistikou. V souvislosti s tímto by se k nám začali sjíždět závislí na drogách ze zemí, kde jsou drogy ilegální (hrozilo by přivezení infekčních chorob, AIDS, růstu kriminality a jiných problémů). (Nešpor, 1996, 26 s.)

12.) DOPRAVA

Zneužívání marihuany se může jasně projevit v dopravě. „Užívání marihuany prodlužuje reakční čas a oslabuje paměť, vede k nižší schopnosti rozlišovat barvy (semafor) a způsobuje poruchy periferního vidění (tunelové vidění). V kombinaci s alkoholem je ještě nebezpečnější. Lidé, kteří přijímají drogu dlouhodobě, mají zhoršený postřeh i v době, kdy nejsou pod vlivem drogy“. Zneužívání marihuany může tedy závažně ohrozit bezpečnost a plynulost v dopravě, ale může způsobit např. i pracovní úrazy, charakteristické je špatné odhadování času, který je subjektivně zpomalen. Legalizací by stoupl počet dopravních nehod pod vlivem drogy. (Nešpor, 1995, 23-26 s.)

13.) BEZPEČNOST SPOLEČNOSTI - KRIMINALITA

Mimo výše uvedené můžeme uvést např. riziko snížení bezpečnosti společnosti. „Jedinci závislí na drogách postupně přecházejí na kriminální obstarávání drog či peněz na ně. Drogově závislí jedinci či jedinci pod silným vlivem alkoholu ztrácejí sebekontrolu a jsou schopni páchat činy, jichž by se za normálního stavu nedopouštěli.“ (Sak, Saková, 2004, 87 s.) V souvislosti s rozšířením drogy naroste zločinnost (majetkové trestné činy, občanské soužití, trestné činy z nedbalosti, zanedbávání o děti apod.). (Nešpor, 1996, 26 s.)

14.) DOSTUPNOST A ROZŠÍŘENÍ DROGY DĚTEM A RIZIKOVÝM SKUPINÁM

Legalizací by došlo k poklesu ceny, takže drogy by byly daleko dostupnější pro každého, včetně dětí. (Nešpor, 1996, 26 s.) Možnost snadnějšího obstarávání by tedy zasáhla i vysloveně rizikové skupiny, mimo uvedené děti také těhotné ženy, a nebo pracovníky nebezpečných profesí (řidiči). „Legalizované OPL by se o mnoho snadnější cestou než v dnešní době, dostaly ke skupině osob, pro které jsou tím největším lákadlem – k osobám mladším 18 let. Právě tato skupina mladistvých a v některých případech i nezletilých je tou nejrizikovější. I zastánci legalizace cannabisových produktů uvádějí, že dětem „tráva“ do rukou nepatří a její legalizací by vznikla možnost snadnějšího přístupu. Stačí srovnat kolik osob mladších 18 let má dnes

přístup k alkoholu, pornografii a dalším. Zatímco dříve marihuana obsahovala 5 - 10 % tetrahydrocannabinolů a ostatních účinných látek, v dnešní době není problém sehnat marihuanu, jejíž hodnoty mnohonásobně překračují dřívější meze. A zde platí jednoduchá rovnice, čím mladší osoba začne zneužívat silnější návykovou látku, tím dříve u ní vzniká závislost a tato závislost je také silnější.“ (Šejvl, 2001, 11-12 s.)

15.) ZHORŠENÍ POVĚSTI ČESKÉ REPUBLIKY

V případě, že by v České republice došlo k legalizaci drog, zhoršila by se pověst v zahraničí, což by mohlo i odrazovat investory a movitější turisty. (Nešpor, 1996, 26 s.)

16.) ZHORŠENÍ SITUACE PRO JIŽ ZÁVISLÉ JEDINCE

V případě legalizace na neomezený přísun drog doplácejí jako první lidé na nich závislí. Právě oni mají nejnižší schopnost se ve vztahu k drogám ovládat. (Nešpor, 1996, 26 s.)

17.) DEPRESE A SEBEVRAŽDY

„Na základě klinických pozorování se předpokládá, že kouření marihuany může vyvolat depresivní reakce. Několik výzkumů přineslo důkazy o tom, že kanabis je individuálním faktorem schopným depresi vyvolat.“ (Ramström, 2005, 56 s.) Mimo depresi způsobuje i sebepoškozování a sebevraždy nebo i agrese zaměřené mimo vlastní osobnost. (Riesel, 1999, 32 s.) Co se týká zkoumaných sebevražd, tak nelze prokázat, že návyk na marihuanu je nezávislým faktorem vedoucím v sebevraždě. Tento návyk však může způsobit ne přímo, např. v kombinaci s tvrdšími drogami, vyvoláním psychózy či deprese, předčasné úmrtí v důsledku sebevraždy. (Ramström, 2005, 56 s.)

3.5 Důvody pro legalizaci marihuany/konopí

„V historii lidstva to byly právě medicína a hospodářství, které představovaly dva zřejmě vůbec nejsilnější motivy pro využívání konopí a látek v něm obsažených.“ (Miovský a kol., 2008, 405 s.)

Léčivé účinky konopí jsou známé již po staletí. Číňani např. konopná semínka používali jako projímadlo a na snížení horečky, konopný olej používali jako projímadlo a potírali jím otevřené rány a popáleniny. V Indii se konopí hojně užívá v rámci tradiční Ajurvédy, což je systém lékařství hinduistického náboženství. Konopí se také využívá v islámském lékařském učení. V Africe se používá např. proti bolesti a hadímu uštknutí (antiseptikum). Také v Evropě a v Jižní a Severní Americe má konopí dlouhou tradici. (Booth, 2004, 300 s.)

Poslední doba jasně naznačuje to, že možnosti, jaké konopí nabízí jak pro medicínu, tak pro průmysl a zemědělství jsou tak velké, že dochází ke změně přístupu. V současné době (únor 2012) probíhá v České republice projednávání zákona umožňujícího užívat konopí pro léčebné a vědecké účely.

1.) LÉČEBNÉ ÚČINKY MARIHUANY/KONOPI

Téma léčebných účinků je zřejmě jedno z mála, na kterém se shodnou příznivci i odpůrci případné legalizace. Toto bývá jediný důvod, kdy i zarytí odpůrci legalizace znejistí a marně hledají protiargumenty. Léčebné účinky konopí, potažmo marihuany, u některých druhů chorob jsou vědecky ověřeny a jsou tedy nesporné. Nicméně je zapotřebí v tomto případě důsledné kontroly, přesné a individuální dávkování ze strany výhradně lékaře a na lékařský předpis. Ale je pochopitelná i obava z toho, že by se s přípravky obsahujícími marihuanu či konopí mohlo začít obchodovat na černém trhu jako např. se Subutexem, přípravkem, který je také na lékařský předpis, měl by být přesně a individuálně dávkován jako méně škodlivá náhražka heroinu. Přesto dochází k jeho značnému zneužívání za přispění lékařů, kteří tento přípravek předepisují mnohdy v neadekvátní míře a množství a podporují tím nelegální a černý obchod s touto komoditou. Je pochopitelná obava, že by byla možná stejná situace i s lékařskými předpisy na přípravky obsahující marihuanu. Nicméně dále jsou zde uvedeny choroby, u kterých mají marihuana a konopí nesporné léčebné účinky.

- Nevolnosti a zvracení při chemoterapii rakovin, léčby HIV/AIDS - při léčbě cytostatiky je člověku zle, produkty konopí mají antiemetické účinky a tuto nevolnost odstraňují. Navíc u pacienta snižují strach z této nemoci. Jedním z příznaků AIDS je

syndrom chřadnutí, ztráta tělesné hmotnosti a nechutenství (kachexie a anorexie). Konopí zde vrací chuť k jídlu. (Mioviský a kol., 2008, 405 s.)

- **Glaukom (zelený zákal)** – jedním z rizikových faktorů glaukomu je abnormálně zvýšený nitrooční tlak, který zvyšuje nebezpečí poškození zrakového nervu. Látky obsažené v konopí dokážou tento tlak snižovat.

- **Roztroušená skleróza** – postihuje centrální nervový systém. Produkty konopí ulevují třesům a ztrátě svalové koordinace.

- **Epilepsie** – u epilepsie působí konopí s protikřečovým účinkem.

- **Parkinsonova nemoc a další neurodegenerativní onemocnění**

- **Bolestivé stavy** – zde by mohlo být konopí účinné analgetikum.

- **Alzheimerova nemoc**

- **Revmatoidní artritida** („kloubní revmatismus“)

- **Zánětlivá onemocnění střev** (Crohnova nemoc)

- **Významné antibakteriální účinky** (Mioviský a kol., 2008, 405 s.)

- **Účinky na centrální nervové ústrojí** – marihuana působí jako analgetikum, zastavuje migrény a křeče. Její terapeutický účinek je prokázán u migrén i u nespavosti, organismus se prý celkově lépe vyrovnává s následky stresu.

- **Marihuana a dýchací systém** – konopí má příznivý vliv na průchodnost dýchacích cest a usnadňuje vylučování hlenů ze sliznic a usnadňuje vykašlávání.

- **Působení na srdce a kardiovaskulární systém** – bylo potvrzeno, že konopí zamezuje ucpávání cév. Arterioskleróza je v podstatě chronické zánětlivé onemocnění považované za jednu z nejnebezpečnějších civilizačních nemocí. Cannabinoidy mají protizánětlivé účinky.

- **Působení na žaludek a trávicí ústrojí** – za prokazatelně léčebné účinky marihuany se považuje její působení při léčení Crohnovy nemoci, což je chronické zánětlivé onemocnění zažívacího traktu, kde naopak cannabinoidy napomáhají při obnově střevní výstelky.
- **Působení na svalový a kosterní systém a na klouby** – marihuana snižuje bolest kloubů, pomáhá proti artritidě a revma, snižuje výskyt svalových křečí, záškubů, neurologických a pohybových poruch a ve formě obkladu či masti je konopí účinným prostředkem i proti bolestem páteře a svalovým křečím.
- **Antibiotické a antivirální účinky** – konopí působí proti širokému spektru bakterií a prý dokonce i proti bakteriím resistantním na klasická antibiotika. A vykazují také antivirální účinek, který se úspěšně využívá např. při léčbě pásových oparů.
- **Kontraindikace** – velká opatrnost se doporučuje při náchylnosti ke schizofrenickým epizodám a při onemocnění srdce. Marihuana není vhodná v průběhu těhotenství. (Dupal, 2010, 145-148 s.)
- **Astma** – používání marihuany pro astmatiky je zaznamenáno v literatuře po tisíce let. Je známé, že jedno potáhnutí marihuany je schopno zabránit astmatickému záchvatu. (Herer, 1994, 35 s.)

2.) VÝZKUM

Další oblastí, ve které může být marihuana využita, je výzkum. Která rostlina kdy byla více zkoumána a studována, jako je právě konopí? A přesto zůstává zahalena spoustou tajemství. I přes nepřeborné množství vědeckých studií, informací a dohadů, nebyla doposud tato rostlina úplně prozkoumána. V literatuře můžeme objevit celou řadu protichůdných tvrzení právě o této rostlině (zejména v souvislosti s vlivem látek v ní obsažených, např. THC). Provedenými výzkumy by se daly tyto nesrovnalosti uvést na pravou míru, vědecky dokázat a jasně podložit. Hlavním kladem by v této oblasti bylo také to, že by se např. mohly zkoumat léky z konopí, jejich léčebné a nežádoucí účinky, zkoumala by se bezpečnost použití konopí pro lékařské účely.

3.) POSÍLENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU

V případě legalizace návykových látek (marihuany), by se musely platit daně, což by jistě posílilo státní rozpočet (jako alkohol a cigarety). (Nešpor, Csémy, 1997, 89 s.) Tato oblast je však diskutabilní, a to z důvodu např. vynaložených financí na léčbu nemocí a závislostí zapříčiněných zneužíváním marihuany.

4.) DALŠÍ DŮVODY VYUŽITÍ KONOPÍ

Konopí seté je přadná a olejnatá kulturní rostlina, která kromě květů poskytuje nutričně bohaté olejnaté semeno, stonek obsahující lýková vlákna a dřevnaté pazdeří. Kvalit těchto surovin využívá člověk od raného starověku. (Miovský a kol., 2008, 421 s.) V současné době je využíváno pouze konopí tzv. **technické**, které má zanedbatelný obsah THC a které je povoleno pěstovat (s potřebnými povoleními). Na rozdíl od normálního konopí, toto obsahuje minimální počet psychoaktivních látek, což umožňuje jeho pěstování a obchodování bez rizika jeho zneužití či překročení mezinárodních úmluv. Konopí je žádáno pro svoji pevnost, jemnost, čistotu vlákn, savost, ale i kvůli výživné hodnotě semen. Jednou z klíčových vlastností je přirozená rozložitelnost těchto materiálů. Konopí je jednou z tzv. náhradních plodin, alternativ tradiční potravinářské produkce s příznivým vlivem na kvalitu půdy, malými nároky na práci a vysokými výnosy, což může značně oživit zemědělství, ale i navazující činnosti jako řemeslo, obchod a v neposlední řadě také energetiku. Spotřebitelé získávají nabídku zdravých, nealergenních výrobků: potravin a potravinářských doplňků, textilií, papíru, stavebních materiálů, čistících a hygienických prostředků, kosmetiky a dalších předmětů denní spotřeby i šetrných domácích spotřebičů a dopravních prostředků. (Miovský a kol., 2008, 421-434 s.)

V současné době se můžeme setkat např. s následujícím využitím konopí.

- **Kosmetické výrobky** – velmi často vidáme konopí jako součást kosmetických výrobků. Velice často se k jejich výrobě využívá oleje z konopných semen, popřípadě jiné složky konopí, tj. obvykle ty, které neobsahují THC a nejsou tedy psychoaktivní. (Dupal, 2010, 148 s.) Olej z konopí má obdobné účinky jako olej z avokáda, mandlí nebo jojoby. (Valíček, 2000, 64 s.)

parfém, výživný olej z konopných semínek, přírodní mýdlo z konopného oleje. (Robinson, 2000, 15-27 s.)

- **Nápoje a potraviny** - je třeba si uvědomit, že takové výrobky nemají žádný (nebo jen naprosto zanedbatelný) obsah psychoaktivních látek typu THC a jako surovina může být použito jen technické konopí. (Dupal, 2010, 148 s.)
- **Textilní rostlina** – konopí jako textilní rostlina pro stonkové vlákno má výhodné technické vlastnosti. Je značně pevné a pružné, ale také odolné proti hnilobě, proto se využívá k výrobě tkanin, které jsou vystaveny účinku povětrnostních vlivů a vody (krycí plachty, hadice, stanové dílce, provazy). (Valíček, 2000, 66-67 s.)
- **Stavební a průmyslové výrobky** – stavební materiál, karosérie automobilů, dům, nátěry, izolační hmoty, konopné palivo do automobilů, výroba stavebních desek.
- **Topení** – z jednoho hektaru lze získat 10 tun suché hmoty a je dvakrát výhřevnější než hnědé uhlí.
- **Oblečení** – konopné tkaniny jsou odolné vůči horku, navíc zadržují 95-100% UV záření a řada světových oděvních salonů s nimi pracuje. Lze jimi nahradit umělé hmoty, případně je i z konopí vyrobit.
- **Průmyslová surovina** – hlavně při výrobě papíru, který lze v tomto případě vyrábět ekologickou cestou a zároveň omezit likvidaci lesů. (Robinson, 2000, 15-27 s.; Valíček, 2000, 67 s.)

Stejně tak jako je pro určité výrobky používáno konopí technické, by bylo možno používat konopí s větším obsahem THC, samozřejmě mimo potravinářský průmysl a pochopitelně po všech právních úpravách. Za současného stavu a v souladu s platnou právní úpravou to však možné není, neustále by zde totiž hrozilo riziko zneužívání této omamné látky. Otázkou je, zda mimo výše uvedené, existují i další důvody, proč legalizovat marihuanu/konopí, samozřejmě s ohledem na všechny možné důsledky. Nepochybně právě to úzce souvisí se samotnou legalizací v určité oblasti. Co by případnou legalizací mohlo nastat, jaké důsledky by měla, je popsáno výše.

3.6 Názory na legalizaci marihuany/konopí

Z průzkumů zaměřených na postoje veřejnosti k užívání drog vyplývá, že česká populace je k užívání konopných látek poměrně tolerantní, nadpoloviční většina podporuje legalizaci pěstování a držení konopných látek především pro léčebné účely. (Mravčík a kol., 2011, 1 s.) V současnosti existuje celá řada názorů, které jsou jak pro, tak proti. Níže jsou uvedeny pouze vybrané z nich.

PROTI

- „Pouhé srovnávání toxicity alkoholu a marihuany je zavádějící ke zdůvodnění požadavku legalizace měkkých drog. Rozšíření jakékoliv další návykové látky v populaci na úroveň konzumace alkoholu s trhovým tlakem by přineslo daleko větší škody na zdraví než tradiční alkohol. Omezování dostupnosti má zatím u všech drog svůj pozitivní výsledek.“ (Heller et al., 1996, 38 s.)
- V případě úspěchu týkajícího se legalizace marihuany lze předpokládat variantu, že by patrně vznikaly další požadavky vedoucí k stále benevolentnějšímu přístupu k omamným a psychotropním látkám a dalším případným legalizacím, či absolutním tolerancím. (Šejvl, 2001, 11-12 s.)
- „Legalizaci konopí by nejprve měla předcházet široká celospolečenská diskuze, ve které by se měly objevit objektivní názory na možná rizika s užíváním konopí. Další náhled na věc je ten, že nevím, co přesně se pod pojmem legalizace konopí myslí - jestli legalizace výroby, její držení, veřejného užívání apod. Pokud se budeme bavit o legálním užívání konopí (což už v podstatě existuje - trestné je držení, výroba a prodej - ale jak ji legálně užívat, když ji nemůžu držet, že?), tak nevím jaká bude stanovena věková hranice, pokud to bude 18 let, tak se mně to zdá moc nízko nastaveno, protože osobnostní vývoj člověka ještě není zdaleka ukončen - vlastní zkušenost. A i kdyby to tak nastaveno bylo, tak mi moje zkušenost říká, že stejně je nejvíc uživatelů mezi 16 až 18 lety. A pokud ne nejvíc, tak rozhodně nezanedbatelné procento, pro které to nic neřeší a domnívat se, že starší kamarád, který bude moci konopí držet legálně, toto neposkytne mladšímu, je značně naivní. Obecně uživatelům chybí

uvědomění si rizik spojených s konopím, pod dojmem prohlášení matadorů - legalizátorů pánů Doležalů and comp., kteří kolem konopí vytváří gloriolu toho, že se jedná o neškodný čajíček. Na blogu páně J.X.Doležala jsem se dočetl, že konopí může být škodlivé pouze pro děti. Nevím, já dětem na přednáškách ukazuju fotky mrtvých lidí, kteří zemřeli v přímém důsledku užití konopí a ani jeden nemá pod 25 let a jeden má 40 let. O vzniku psychóz, spouštění schizofrenie a epilepsie, také tito odborníci nemluví. Ono totiž lidé, kteří už ten problém mají, tak se moc nějakých veřejných vystoupení účastnit nemohou - což je ovšem obrovská škoda, ale v zájmu vlastního zdraví jim jejich smutné příběhy věřím a to i v jejich stavu nepřičetnosti a tak jsem proti legalizaci konopí.“ (kriminalista pracující na linii toxi, 2012)

- „Jakub Frydrych, ředitel Národní protidrogové centrály, uvedl: „Já si nedokážu představit, že by na území České republiky došlo k legalizaci, protože tím bychom za a) porušili mezinárodní normy, kterými jsme vázáni, a za b) bychom tím rozpoutali jakési dodavatelsko-odběratelské vášně a stali bychom se velice žádanou turistickou zemí v souvislosti s drogovou turistikou. To je podle mě sociální experiment, který je nevratný....“ (Veverka, Crha, 2010, 10 s.)

- „Marihuana není lehká droga! Vždy jsem byla za legalizaci marihuany a vnímala jsem ji jako méně rizikovou drogu než legální alkohol. Pracuji v oblasti závislostí a vím, že v poslední době přibývá závislých, jejichž primární drogu je "tráva". Navíc je sporné, zda to, co můžete dnes koupit je ještě lehká droga. Také chybí sociální služby pro tyto závislé. Se závislostí na marihuaně vám téměř nikde nepomůžou. Pokud tedy legalizace, tak i lepší sociálně terapeutické služby a také prevence:“ (Handlová, 2010)

- „V dnešní politické situaci si náš stát nemůže „ze dne na den“ odhlasovat úplnou legalizaci marihuany, dle mého názoru by to vedlo ke zhoršení mezinárodních vztahů, viz zvýšení kontrol českých řidičů v Německu po novele zákona o držení drog z 1. 1. 2010 v ČR. Zároveň také v dnešní proekologické Evropě, kdy se zdražují tabákové výrobky a omezuje se jejich užívání, by to mohlo vést k dalším občanským i mezinárodním sporům.“ (Kučera, 2010)

PRO

- Nejznámější propagátor marihuany v České republice J. X. Doležal uvádí: „Jedinou cestou, jak se s drogovou problematikou vypořádat, je legalizace, která by přinesla velmi výrazné zlepšení ve všech oblastech, ve kterých drogy dnes přinášejí problémy, především v kriminalitě (předešlo by se pašování, výrobu by měl pod kontrolou stát):“ (Doležal, 2000, 30-31 s.)

- „V postmoderní epoše, epoše míšení tradic a kultur, ve které žijeme, je však naprosto nelegitimní a zhoubné, aby stát jednu drogu (alkohol) toleroval a vydělával na ní jen proto, že je zde tradiční, zato jinou drogu (marihuanu) - výrazně méně rizikovou z hledisek návyku, sociálního úpadku i zdravotního poškození- zakazoval jen proto, protože je to droga mladých.“ (Doležal, 2000, 7 s.)

- „Legalizace drog? Divím se, že ještě neproběhla. Proč? Legální dostupnost drog vyvolá přirozený samovolný zánik drogového zločinu. Odpojením drog od zločinu se sníží riziko styku prvouživatelů se zločinci. Nastavení povinné kontroly jakosti drog umožní významné snížení zdravotních rizik s užíváním spojených. Související daňovou zátěž lze nastavit tak, aby více než kompenzovala náklady zdravotnictví s tím spojené.“ (Sauer, 2009)

3.7 Názory mladistvých na legalizaci marihuany/konopí

V současné době se čím dál častěji setkáváme s postojem, že užívání marihuany je „normální“. Je velmi důležité, aby si mladí lidé uvědomili škodlivost marihuany a věděli, že kouřit „normální“ není a že se pořád jedná o drogu.

V České republice byl vytvořen projekt „**Kecejme do toho – strukturovaný dialog mládeže**“. Jedná se o projekt, který se snaží pro mladé lidi vytvořit možnost, aby mohli jednoduše vyjádřit svůj názor k věcem, které se jich přímo týkají. Projekt si klade za cíl informovat mladé lidi o aktuálním dění a diskutovat jejich názory a postoje. Organizátoři tohoto projektu jsou zaštitěni Českou radou dětí a mládeže. Jedním z témat, kterému se tento projekt věnoval, byl také „legalizace marihuany“. U tohoto tématu nedošlo mezi účastníky projektu k jednoznačné shodě. Shoda byla pouze v základních

bodech, a to, že marihuana by neměla být přístupná dětem do 18 let, konzumace by měla být zakázána při řízení motorového vozidla a dalších odborných činnostech a pěstování marihuany pro vlastní potřebu by mělo být přinejmenším kriminalizováno (<http://www.kecejmedotoho.cz/clanky/legalizace-marihuany-1>).

Pro legalizaci

Účastníci projektu Kecejme do toho – strukturovaný dialog mládeže se usnesli, že:

- „Společnost je již v takovém postavení, že považuje užívání marihuany za přijatelné (samotné užívání není v ČR kriminalizováno), zároveň ale konzumaci nedoporučuje, stejně jako užívání alkoholu nebo tabáku. Není tedy důvod, aby nebyla marihuana zařazena do stejné kategorie s alkoholem a tabákem a tedy i legalizována. Zákon by se měl přizpůsobit společnosti.

- Marihuana má prokazatelně pozitivní účinky ve zdravotnictví, a proto by její užívání nemělo být pro tyto účely omezováno.

- Dále si mladí lidé zapojení do projektu myslí, že užívání marihuany není horší, než-li konzumace alkoholu a cigaret. Stejně jako alkohol a cigarety je marihuana látkou, která přináší odreagování a individuální požitek. U dospělé (!!) populace nevyvolává fyzickou závislost jako je tomu u alkoholu a cigaret.“ (<http://www.kecejmedotoho.cz/clanky/legalizace-marihuany-1>)

Proti legalizaci

- „Konzumace marihuany podněcuje změnu životního stylu jedince (chování, vnější působení, postoj k ostatním věcem a lidem).

- Při přílišném užívání marihuany nastává stav psychické závislosti, který se velmi těžko léčí, ještě horší je situace u mladistvých konzumentů.

- Legalizace způsobí, že se marihuana snáze dostane k dětem a mladistvým.

- Při dopravní nehodě způsobené marihuanou se tato droga velmi těžce prokazuje (drahé testy).

- Marihuana může (i když nemusí) také být startovací drogou pro další užívání těžších drog.
- Marihuana má někdy horší účinky na zdraví než tabák.
- Chybí dostatečná prevence.“ (<http://www.kecejmedotoho.cz/clanky/legalizace-marihuany-1>)
- „Jak říká jeden osmnáctiletý chlapec: „Prozac generace X“. Díky své schopnosti uvést člověka do stavu uvolnění a lehké euforie může marijánka alespoň na chvíli zmírnit mnohdy zahlcující pocity zlosti, napětí a deprese, které tak často trápí dnešní dospívající děti. Je lehce k dostání a je relativně levná a skutečnost, že je zakázaná, jí dodává záchvěv vzrušení a je skvělým prostředkem vzpoury.“ (Goodyer, 2001, 65 s.)

4 Názory mladistvých na legalizaci marihuany – kvantitativní výzkum

Předchozí kapitoly se zabývaly marihuanou a legalizací obecně a slouží jako podklad pro následující výzkum.

Nejdříve je nutné si stanovit výzkumné cíle a hypotézy, charakterizovat šetřený vzorek, vybrat způsob šetření a sběru dat. Ke zpracování byla použita explorativní metoda, v tomto případě dotazníková. Na závěr jsou vyhodnoceny poznatky, které byly šetřením získány, a je zde také uvedeno, zda se potvrdily předem stanovené hypotézy.

4.1 Stanovení výzkumného cíle a hypotéz

Tato práce je mj. zaměřena na názory mladistvých na legalizaci marihuany. Cílem provedeného výzkumu bylo zjistit, jaké názory k této problematice mladiství mají. Vše bylo rozděleno do čtyř okruhů. První se zabýval právním vědomím mladistvých k současnému stavu a tím, zda marihuanu již někdy zkoušeli. Další řešil názory mladistvých na legalizaci nebo proti ní. Třetí a čtvrtý zkoumal formu, jak by jimi navrhovaná legalizace měla vypadat, jaké by byly její důsledky a přínos. Na základě těchto okruhů jsem si stanovila čtyři hypotézy.

Hypotéza 1: Žáci učiliště mají horší povědomí o otázkách týkajících se zákonů o konopí a marihuaně než žáci střední školy zakončené maturitou.

Hypotéza 2: Žáci střední školy zakončené maturitou uvádí jako jediný důvod legalizace marihuany léčebné účely častěji, než žáci učiliště.

Hypotéza 3: Většina všech žáků nebude mít žádnou představu o tom, jak by měla jimi navrhovaná legalizace vypadat.

Hypotéza 4: Většina všech žáků nebude znát důsledky jimi navrhované legalizace.

4.2 Charakteristika šetřeného vzorku

Vzorek pro dotazníkové šetření tvoří 109 náhodně vybraných žáků (dále jen respondentů) ve věku od 15 do 17 let, a to ze dvou náhodně zvolených škol v Hodoníně. Do výzkumu byla zařazena Integrovaná střední škola se sídlem Lipová Alej 21, Hodonín, společně s odloučeným pracovištěm Jilemnického 2, Hodonín. Dále se výzkumu zúčastnila jedna střední škola sídlící v Hodoníně (zakončená maturitní zkouškou), u které respektuji požadavek, aby nebyl její název a sídlo konkrétně ve výzkumu uveden. Původní záměr, že do výzkumu budou zařazeni i studenti gymnázia (Hodonín, Strážnice), nevyšel z důvodu nesouhlasu ředitelů s tímto šetřením. Proto vzorek respondentů tvoří 54 studentů střední školy s maturitou (dále jen středoškoláci) a 55 studentů Integrované střední školy (dále jen učni). Výzkumu se celkově zúčastnilo 47 dívek a 62 chlapců.

4.3 Způsob šetření a použití explorativní metody

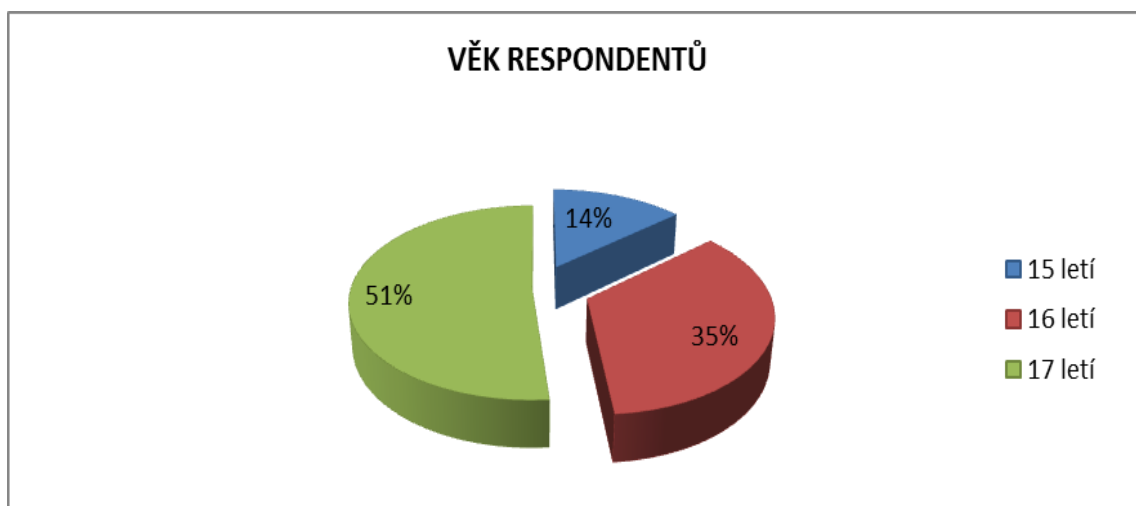
K vlastnímu šetření byla použita explorativní metoda dotazníkového šetření (viz Příloha č. 1). Respondenti odpovídali celkem na 13 otázek, a to anonymně. Správnou odpověď měli zakroužkovat, event. doplnit slovy. Otázky byly koncipovány tak, aby se týkaly popisované problematiky za účelem získání odpovědí, na základě nichž je možné ověření nebo vyvrácení předem stanovených hypotéz. V dotazníku je z celkového počtu 13 otázek 8 otázek uzavřených a 5 otázek otevřených. Otázky byly voleny tak, aby byly srozumitelné a jasné věkovému složení respondentů. Vystává zde riziko, že validita takto získaných údajů může být problematičtější, jelikož respondenti nemusí vždy odpovídat pravdivě. Z tohoto důvodu byl zvolen dotazník anonymní, jehož výhoda spočívá v uvolněnějším odpovídání bez obav zneužití uvedených odpovědí. Prvotní myšlenkou bylo sestavit dotazník pouze na uzavřených otázkách, aby respondenti zakroužkovali předem dané odpovědi. Nakonec byly zařazeny také otázky, kdy odpovědi na ně jsou tzv. volné, aby byli respondenti nuceni se nad problémem zamyslet a skutečně vyjádřili svůj názor. Pro validnější a přesnější výsledky by bylo zapotřebí daleko většího množství vzorků respondentů.

4.4 Zjištěné výsledky dotazníkového šetření

V této části jsou rozebrány výsledky dotazníkového šetření. Odpovědi každé otázky jsou zaznamenány do tabulky a taktéž zpracovány do grafů s procentuálním výpočtem. V příloze této práce je uveden kompletní přehled odpovědí dotazníkového šetření. Výsledky jednotlivých odpovědí jsou zaznamenány do vyhodnocovací matice, která představuje přehled odpovědí jednotlivých respondentů, ze kterých se následně provádí samotná analýza. Jednotlivé otázky se označují jako znaky a pořadová čísla značí čísla dotazníku. Každá odpověď na otázku dostala svůj kód a pod tímto kódem je do matice zapsána. U odpovědí volných se v případě opakování určité odpovědi, této kód přidělil. Jak vyhodnocovací matice, tak kódovací klíče, jsou v příloze této práce (příloha č. 2 a č. 3).

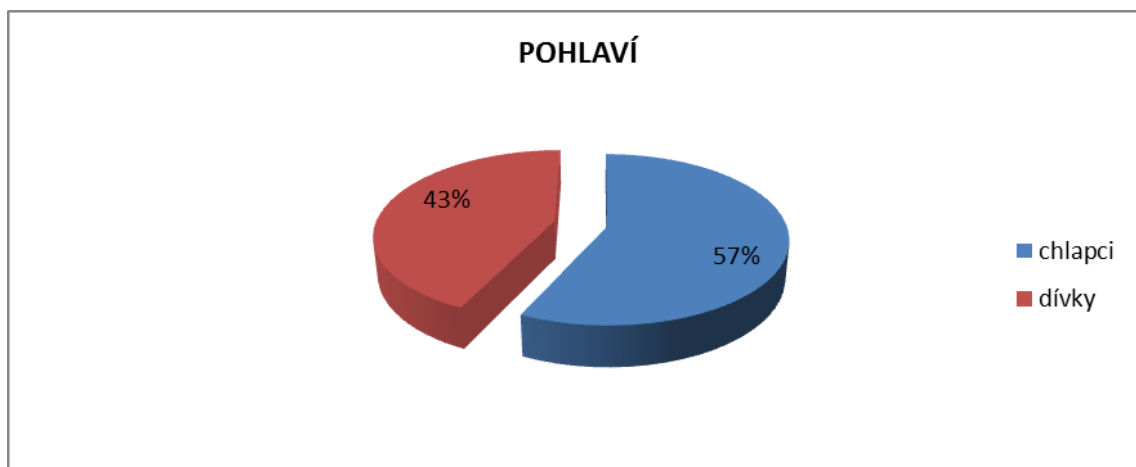
1. Uveďte, kolik je Vám let.

Počet let	Počet odpovědí	Vyjádření v %
15	15	14 %
16	38	35 %
17	56	51 %

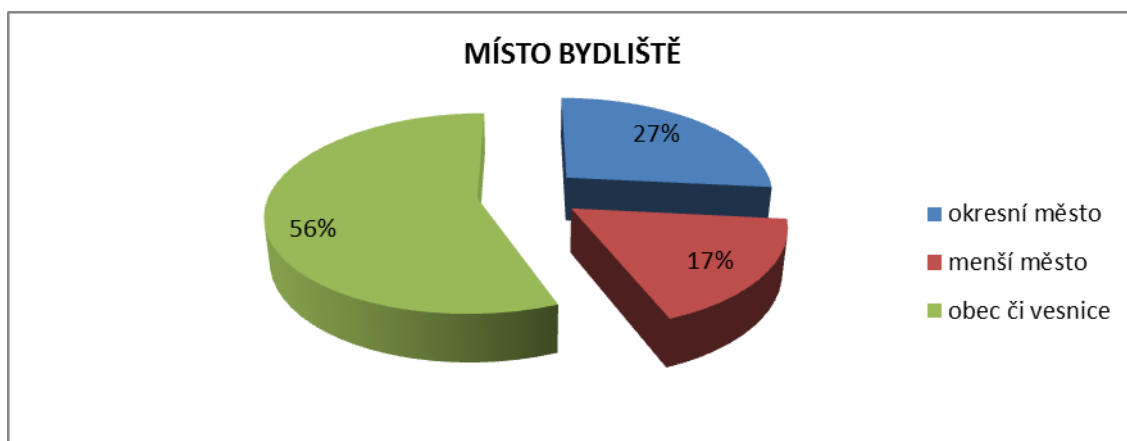
2. Uveďte, jakého jste pohlaví.

Pohlaví	Počet odpovědí	Vyjádření v %
dívka	47	43 %
chlapec	62	57 %

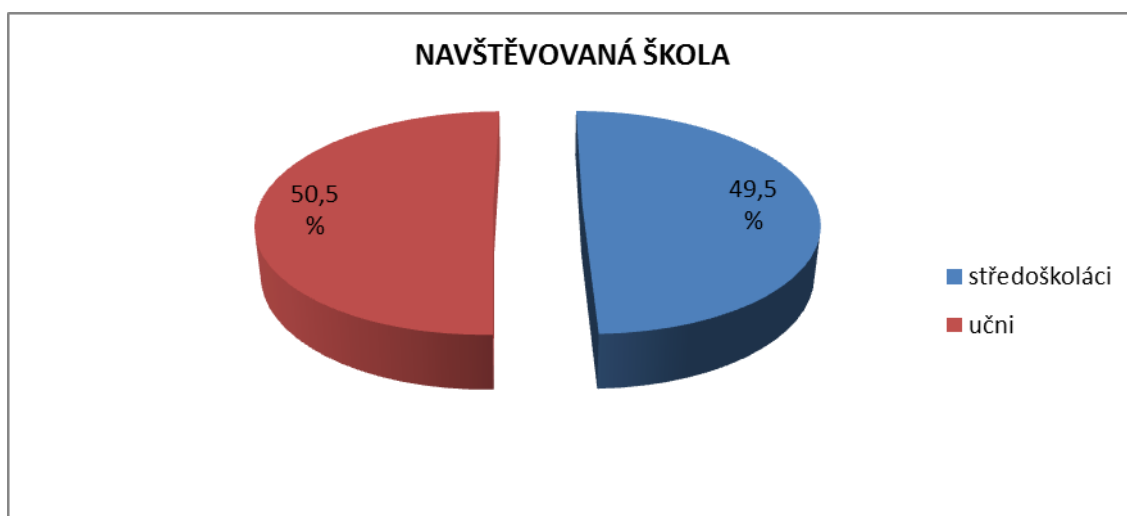
3. Uved'te, ve kterém městě bydlíte.

Místo bydliště	Počet odpovědí	Vyjádření v %
okresní město	29	27 %
menší město	19	17 %
obec či vesnice	61	56 %

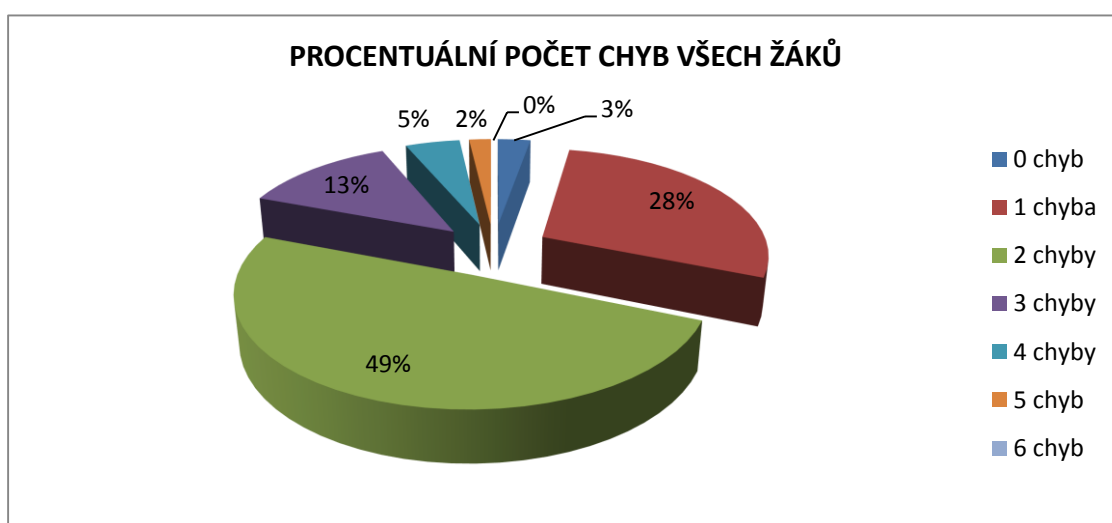
4. Uved'te, kterou školu navštěvujete.

Navštěvovaná škola	Počet odpovědí	Vyjádření v %
gymnázium	0	0 %
střední škola s maturitou (středoškoláci)	54	49,5 %
integrováná SŠ (učni)	55	50,5 %

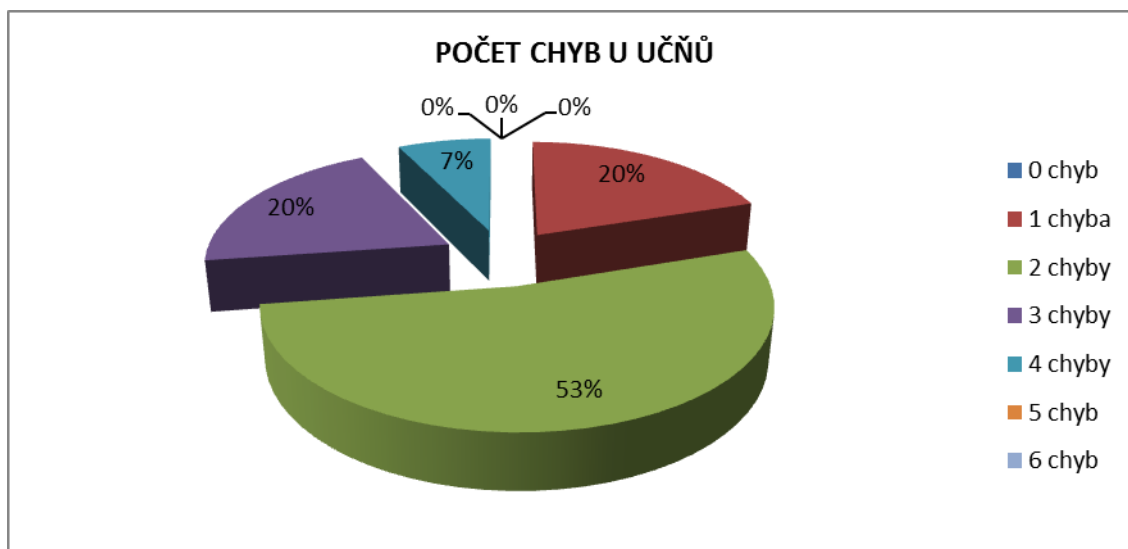
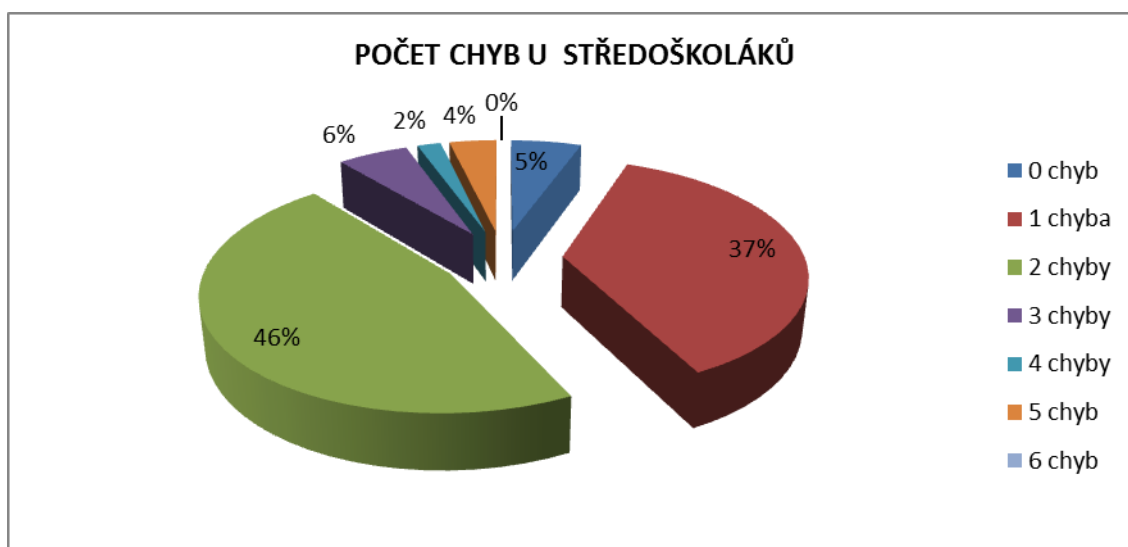

5. Označte, která jednání jsou dovolená, tedy legální (můžete uvést i více odpovědí).

Počet chyb	Počet odpovědí	Vyjádření v %
0 chyb	3	3 %
1 chyba	31	28 %
2 chyby	54	49 %
3 chyby	14	13 %
4 chyby	5	5 %
5 chyb	2	2 %
6 chyb	0	0%

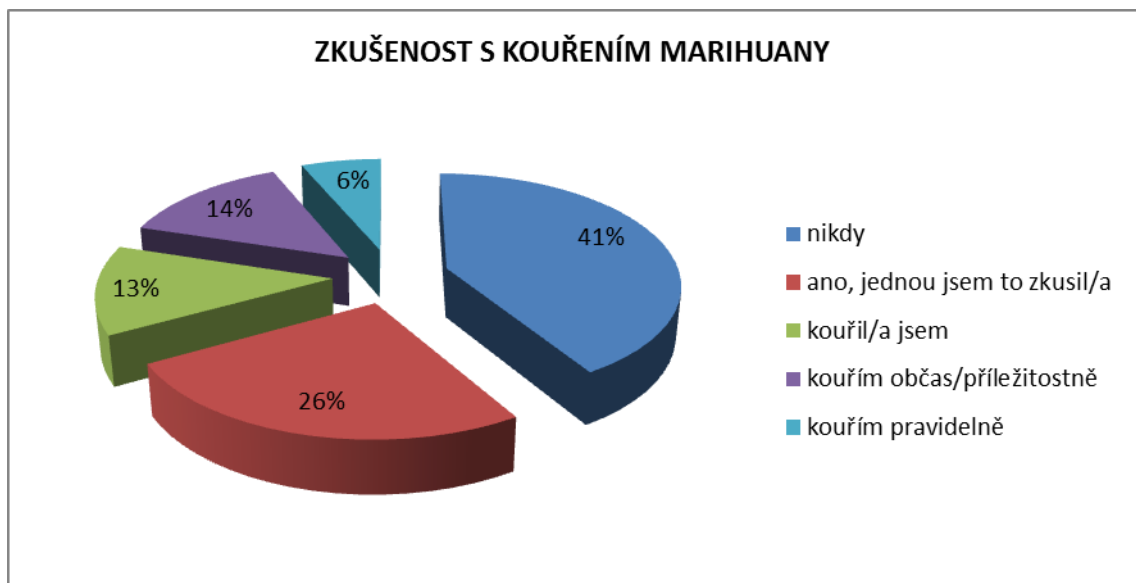

Počet chyb	Středoškoláci	Středoškoláci (%)	Uční	Uční (%)
0 chyb	3	5 %	0	0 %
1 chyba	20	37 %	11	20 %
2 chyby	25	46 %	29	53 %
3 chyby	3	6 %	11	20 %
4 chyby	1	2 %	4	7 %
5 chyb	2	4 %	0	0 %
6 chyb	0	0 %	0	0 %

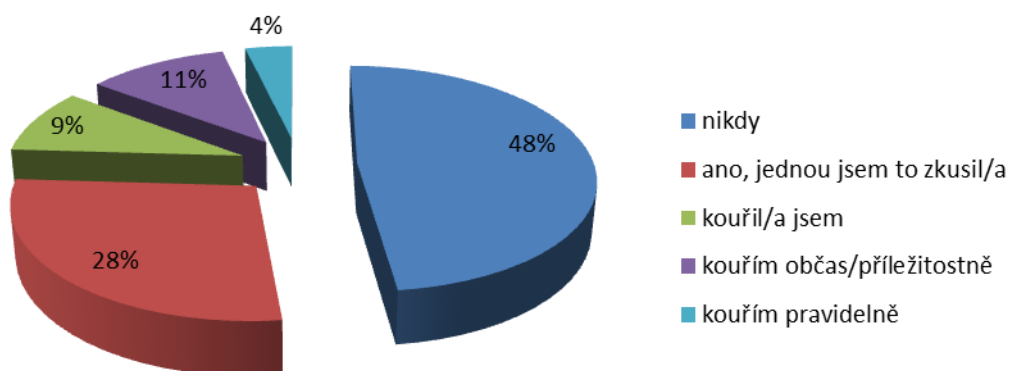
6. Uved'te, zda jste někdy kouřil/a marihuanu.

Kouření marihuany	Počet odpovědí	Vyjádření v %
nikdy	45	41 %
ano, jednou jsem to zkusil/a	28	26 %
kouřil/a jsem	14	13%
kouřím občas/příležitostně	15	14 %
kouřím pravidelně	7	6 %

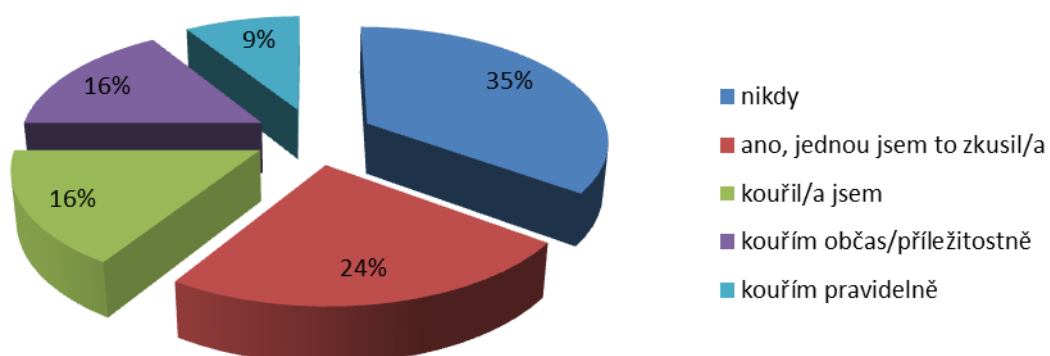

Kouření marihuany	Středoškoláci	Středoškoláci (%)	Učni	Učni (%)
nikdy	26	48 %	19	35 %
ano, jednou jsem to zkusil/a	15	28 %	13	24 %
kouřil/a jsem	5	9 %	9	16 %
kouřím občas/příležitostně	6	11 %	9	16 %
kouřím pravidelně	2	4 %	5	9 %

ZKUŠENOST S KOUŘENÍM MARIHUANY - STŘEDOŠKOLÁCI

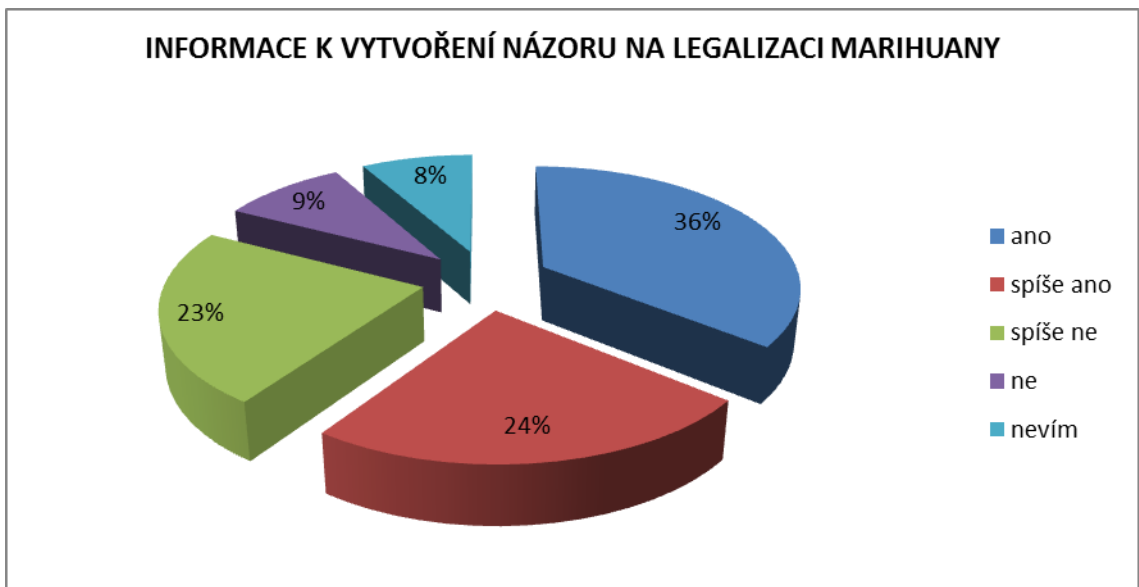

ZKUŠENOST S KOUŘENÍM MARIHUANY - UČNI

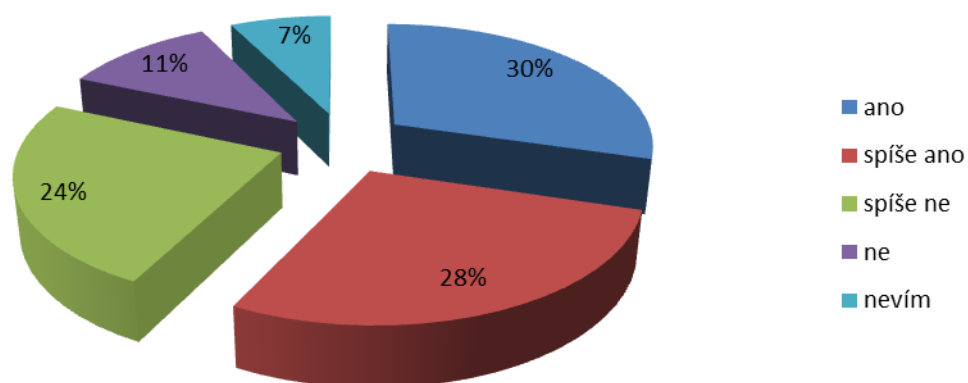
7. Domníváte se, že máte dostatečné informace o marihuaně, abyste si mohli vytvořit názor na její legalizaci?

Informace o marihuaně	Počet odpovědí	Procentuální vyjádření
ano	39	36 %
spíše ano	26	24 %
spíše ne	25	23 %
ne	10	9 %
nevím	9	8 %

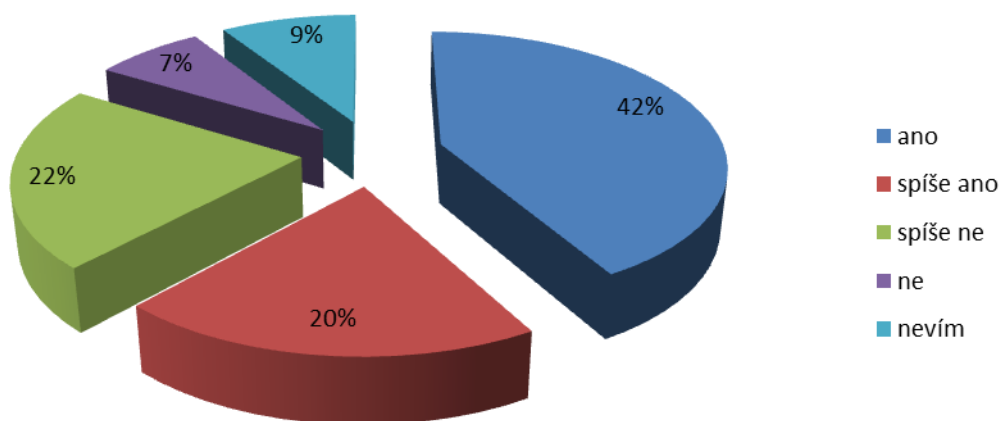

Informace o marihuaně	Středoškoláci	Středoškoláci (%)	Učni	Učni (%)
ano	16	30 %	23	42 %
spíše ano	15	28 %	11	20 %
spíše ne	13	24 %	12	22 %
ne	6	11 %	4	7 %
nevím	4	7 %	5	9 %

INFORMACE K VYTVOŘENÍ NÁZORU NA LEGALIZACI MARIHUANY - STŘEDOŠKOLÁCI

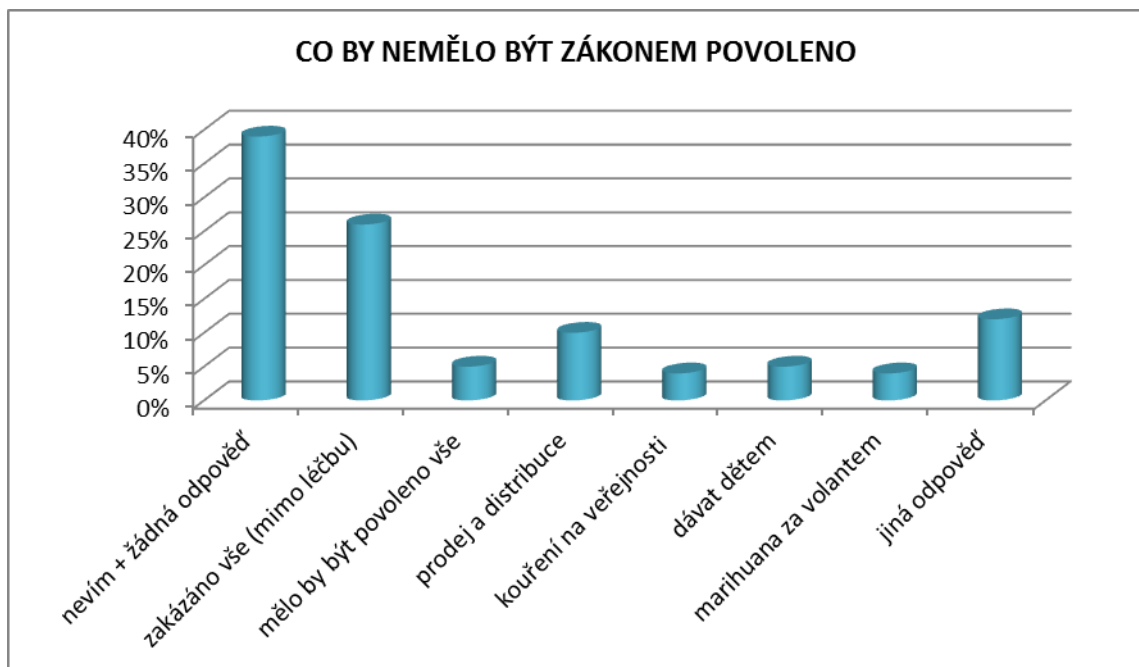
INFORMACE K VYTVOŘENÍ NÁZORU NA LEGALIZACI MARIHUANY - UČNI

8. Uved'te, co by podle Vašeho názoru nemělo být v oblasti marihuany/konopí zákonem povoleno:

Od otázky 8 do otázky 13 jsou jednotlivé odpovědi zaznamenávány do tabulek a grafů dle četnosti respondentů, kteří si vybrali zrovna tu danou odpověď. Data jsou následně převedena na procenta a zpracována do přehledných grafů. K tomuto způsobu vyhodnocení jsem přistoupila proto, že někteří respondenti uváděli i více možných odpovědí.

Co by nemělo být v oblasti marihuany/konopí zákonem povoleno	Početní zastoupení dané odpovědi	Zastoupení dané odpovědi v %
nevím + žádná odpověď	43	39 %
zakázáno vše (mimo léčbu)	28	26 %
mělo by být povoleno vše	5	5 %
prodej a distribuce	11	10 %
kouření na veřejnosti	4	4 %
dávat dětem	5	5 %
marihuana za volantem	4	4 %
jiná odpověď	13	12 %

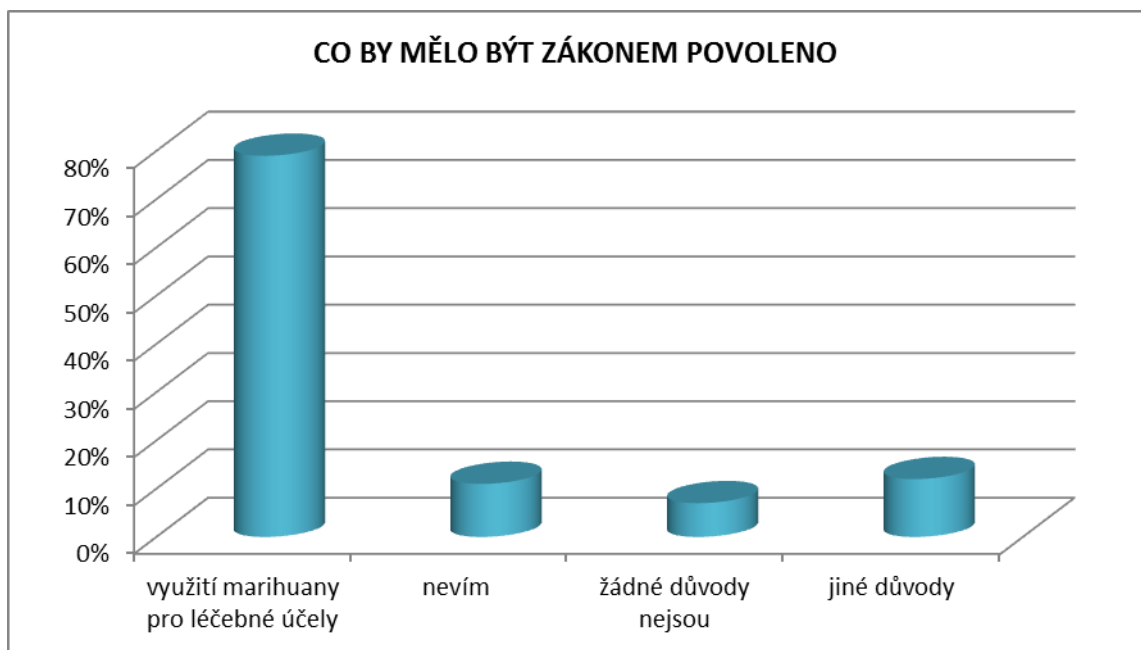

Doslovné odpovědi respondentů na dané otázky jsou uvedeny v příloze této práce, níže uvádíme pouze odpovědi, které byly zařazeny v kategorii jiná odpověď:

- 1) „Je to úplně jedno, protože s marihuanou si budou všichni dělat, co budou chtít bez ohledu na zákazy. Já tvrdím, pokud to neobtěžuje druhé, je mi užívání marihuany srdečně ukradené.”
- 2) „Nemělo by být povoleno nosit marihuanu v kabelkách z růžové krokodýlí kůže.“
- 3) „Držení příliš velkého množství.“
- 4) „Kouření, pěstování ve velkém množství.“
- 5) „Nemělo by být povoleno mít u sebe víc jak gram - max. 3 gramy. Lidi co trávu kouří, jsou z toho „VYMYTÍ”, jejich mozky pomalu reagují. Tudíž by marihuana neměla být za volantem povolena. A těmto lidem bych sebrala papíry a vrátila je až by byli čistí. Kdo marihuanu chce kouřit, tak bude pokračovat, i když to nepovolí.“
- 6) „Zdanění.“
- 7) „Záleží na lidech, jestli marihuanu budou užívat nebo ne.“
- 8) „Kouření v malém množství marihuany.“
- 9) „Je každého věc jestli to chce nebo ne.“
- 10) „Povoleno do určité míry. To je jedno stejně nic nezměníte.”
- 11) „Protože bychom se s tím setkávali všude na ulici. Zejména těm, kterým není patnáct.“
- 12) „Držení většího množství marihuany.“
- 13) „Pěstování.“

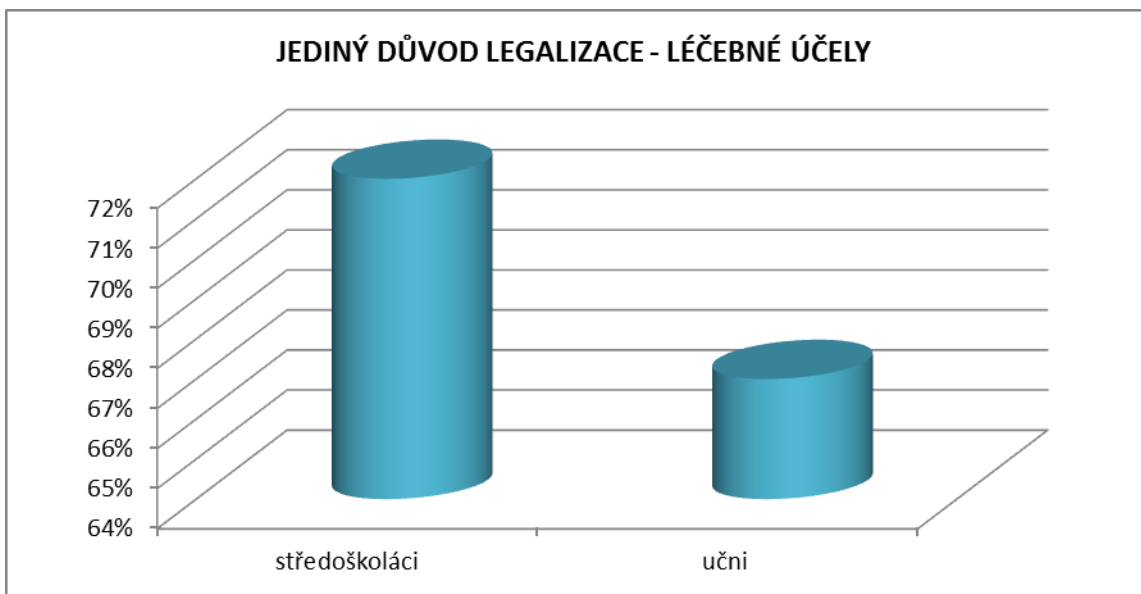
9. Uveďte, co by podle Vašeho názoru mělo být v oblasti marihuany/konopí zákonem povoleno – můžete uvést i více odpovědí.

Co by mělo být zákonem povoleno	Početní zastoupení dané odpovědi	Zastoupení dané odpovědi v %
využití marihuany pro léčebné účely	86	79 %
nevím	12	11 %
žádné důvody nejsou	8	7%
jiné důvody	13	12 %

Uvedení pouze jediného důvodu legalizace pro léčebné účely: Srovnání středoškoláků a učňů:

Využití marihuany/konopí pro léčebné účely	Početní zastoupení dané odpovědi	Zastoupení dané odpovědi ve skupině v %
středoškoláci	39	72 %
učni	37	67 %

Níže jsou uvedeny další důvody, které respondenti uváděli:

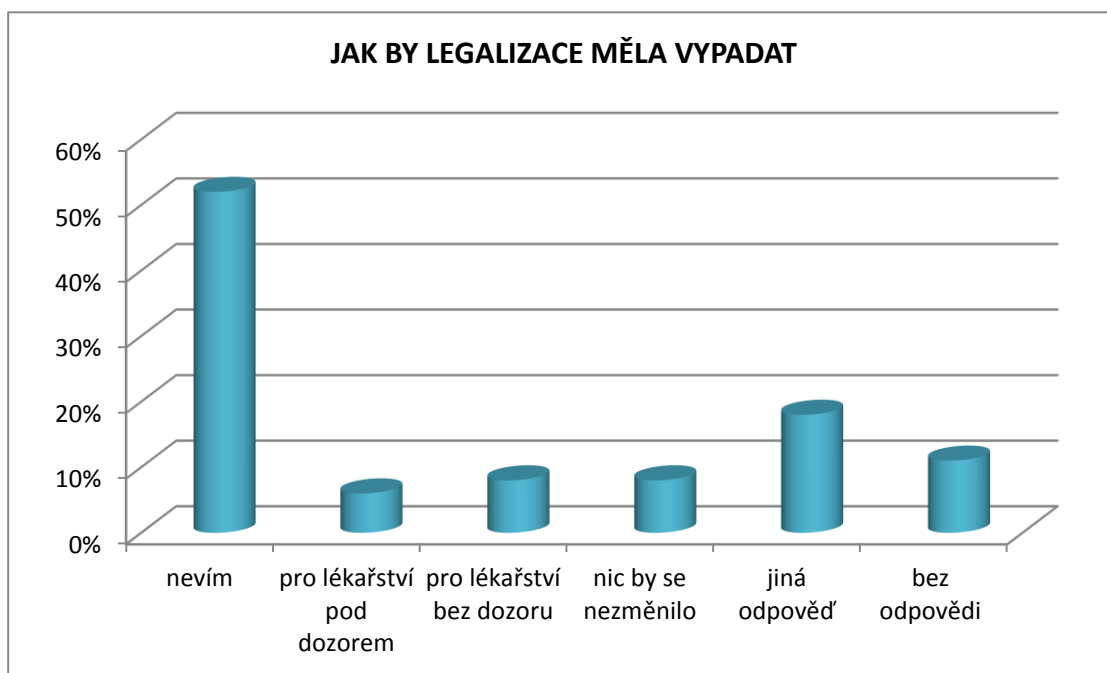
- 1) „Konzumace v podobě potravin, vyrábění hašiše.“
- 2) „Může se užívat, ale musí být pouze pro soukromé účely.“
- 3) „Povolit od 18 jako alkohol - zábava.“
- 4) „Konopí by mělo být legalizované, jelikož jsou o hodně nebezpečnější drogy, které jsou legalizované – hlídala by se jejich kvalita.“
- 5) „Měla by se povolit, ale pouze v určitém množství, aplikace by se měla povolit a pěstování.“

- 6) „Kouření marihuany.“
- 7) „Aby jsme byli veselí pro otevření mysli a jiné vnímání života.“
- 8) „Pro vlastní potřebu.“
- 9) „Všechno.“
- 10) „Prodej marihuany.“
- 11) „Kouření.“
- 12) „Pro sebe.“
- 13) „Ať si každý dělá, co chce, je to jejich zdraví.“

10. Uved'te, jak by to podle Vás fungovalo, kdyby došlo k legalizaci marihuany/konopí v oblasti, která by dle Vašeho názoru měla být povolena:

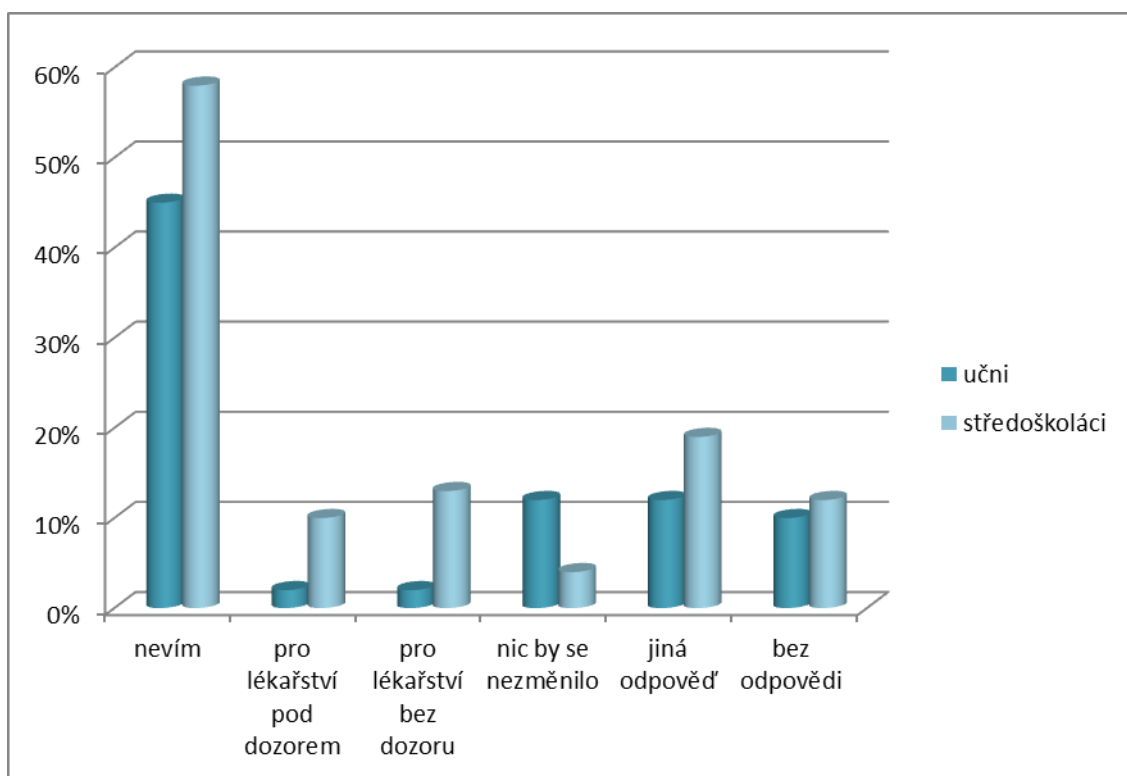
8 respondentů (2 středoškoláci a 6 učňů) uvedlo, že nejsou žádné důvody pro legalizaci, proto dále jejich odpovědi (v případě pokud nějaké uvedli), do výzkumu nezařazují. Nadále je pro výpočty výchozí počet respondentů 101 (49 učňů a 52 středoškoláků).

Jak by legalizace měla vypadat	Početní zastoupení dané odpovědi	Zastoupení dané odpovědi v %
nevím	52	52 %
pro lékařství pod dozorem (pravidla)	6	6 %
pro lékařství bez dozoru (bez pravidel)	8	8 %
nic by se nezměnilo	8	8 %
jiná odpověď	18	18 %
bez odpovědi	11	11 %

Jak by legalizace měla vypadat – učni	Početní zastoupení dané odpovědi	Zastoupení dané odpovědi ve skupině v %
nevím	22	45 %
pro lékařství pod dozorem	1	2 %
pro lékařství bez dozoru	1	2 %
nic by se nezměnilo	6	12 %
jiná odpověď	6	12 %
bez odpovědi	5	10 %

Jak by legalizace měla vypadat – středoškoláci	Početní zastoupení dané odpovědi	Zastoupení dané odpovědi ve skupině v %
nevím	30	58 %
pro lékařství pod dozorem	5	10 %
pro lékařství bez dozoru	7	13 %
nic by se nezměnilo	2	4 %
jiná odpověď	10	19 %
bez odpovědi	6	12 %

Mezi jinými odpověďmi, které nebyly zařazeny do žádné kategorie, byly uváděny:

- 1) „Je to přírodnina, ať si každý bez výčitek pěstuje, jak je mu libo bez ohledu na gramáž.“
- 2) „Mělo by to být omezeno zákonem a taky prověřeno.“
- 3) „Nedopadlo by to dobře, protože by všichni byli zhulení. Ale myslím, že každý má právo kouřit marihuanu, pokud to nepřehání a dále pak neohrožuje své okolí. Např. kouření marihuany za volantem a podobně. Stejně jako u alkoholu.“
- 4) „Stejně jako alkohol od 18, zákaz řízení.“
- 5) „Prodávalo by se v obchodech za stálou cenu, využívala by to pouze osoba, která by si to koupila nebo vypěstovala.“
- 6) „Prodávat je normálně jako jiné tabákové a alkoholické výrobky.“
- 7) „Lidé by toho začali zneužívat, nevyužívali by ji jen pro léčebné účely.“
- 8) „Byly by určité obchody a místa, kde by se ten joint dal koupit a kde by se zároveň vykouřil. Taky by mohly vzniknout lékárny zaměřené čistě na konopí, kde by mohlo být obsaženo mnohem více marihuany než doposud.“
- 9) „Huliči by začali říkat, jakou mají pravdu, že tráva není škodlivá, že je to v poho. Tráva jen ničí národ jak ostatní drogy.“
- 10) „Nejspíš by došlo k velkému chaosu co dovoleno je a co není. Také by došlo ke zdanění, což podle mě je lepší teď. Myslím, že by se téměř nic nezměnilo, jen by prodejci nemohli být trestně stíháni.“
- 11) „Lidé se zdravotními problémy by se nemuseli bát zákona, ale myslím, že to budou zneužívat také zdraví lidé.“
- 12) „Myslím, že je to lepší jak chlast, nikdo není agresivní.“
- 13) „Kouření marihuany a využívání pro léčebné účely.“

14) „Žádná policie.“

15) „Nefungovalo.“

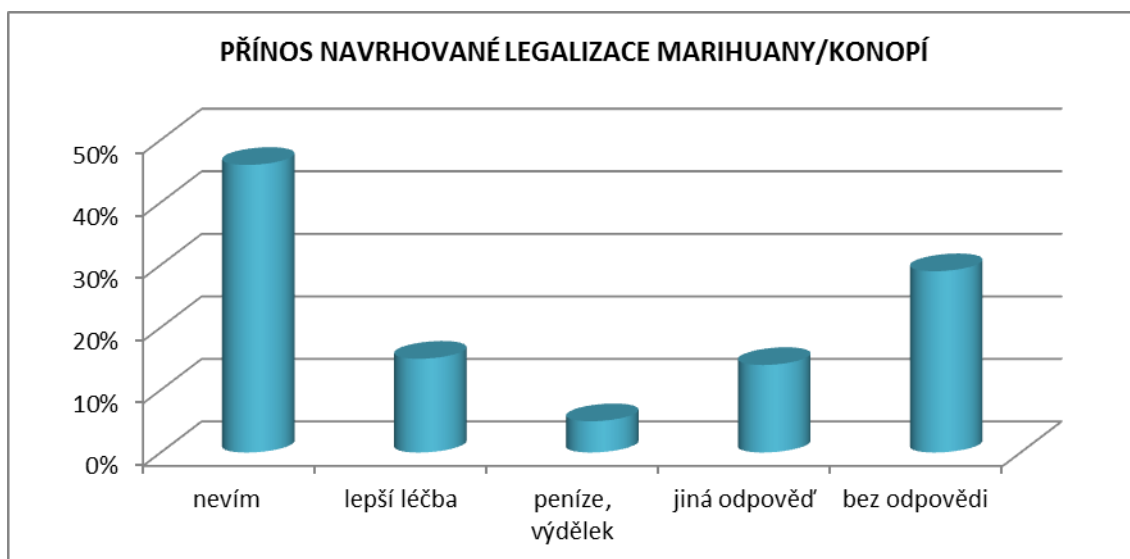
16) „Dobře, ale komunisti by to nezvládli.“

17) „Nechtěl bych ji ani tak.“

18) „Dobře.“

11. Uved'te, co by bylo největším přínosem legalizace marihuany/konopí v oblasti, která by podle Vašeho názoru měla být povolena:

Největší přínos legalizace marihuany/konopí dle respondenta	Početní zastoupení dané odpovědi	Zastoupení dané odpovědi v %
nevím	46	46 %
lepší léčba	15	15 %
peníze, výdělek	4	5 %
jiná odpověď	14	14 %
bez odpovědi	24	29 %

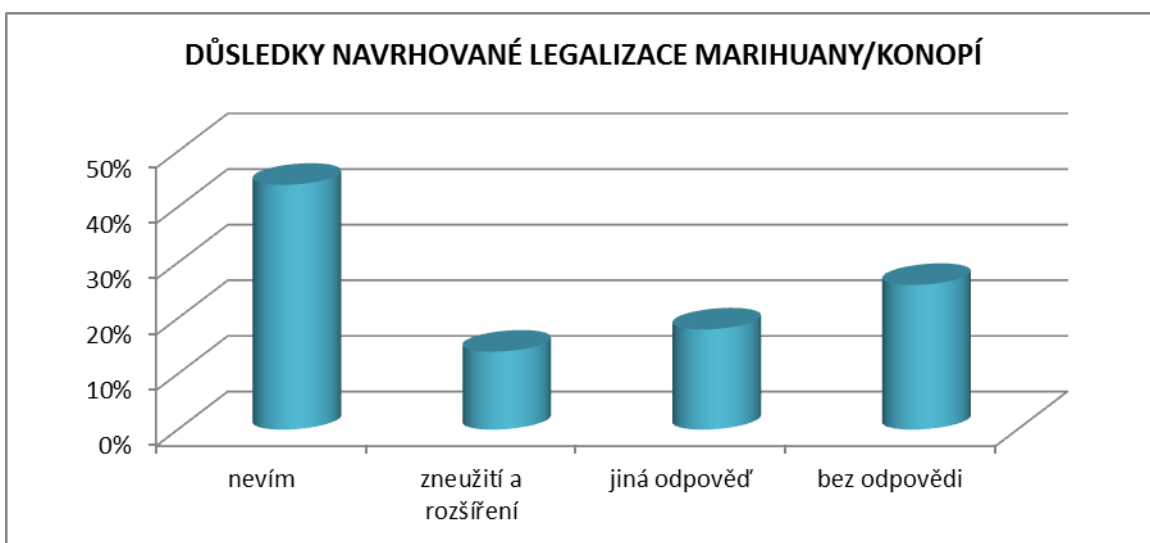

Mezi jinými odpověďmi, které nebyly zařazeny do žádné kategorie, byly uváděny:

- 1) „Lidé by se přestali stresovat každodenníma „problémama” a víc začali chápat přírodu a milovat život.“
- 2) „Lidé s problémy a následně užívající marihuanu by společností nebyli (alespoň ne v takové míře) odsuzováni.“
- 3) „Nový druh zábavy.“
- 4) „Lepší kvalita, méně kriminality (např. cena by byla stálá).“
- 5) „Já bych ji nelegalizoval. Ale kdyby se legalizovala, možná by nebyli noví huliči.“
- 6) „Lidé by možná méně odsuzovali tzv. huliče, nebyl by problém s pěstováním pro vlastní potřebu, nebyl by problém s pěstováním pro lékařské účely.“
- 7) „Kdyby byla marihuana povolena úplně.“
- 8) „Pěstování marihuany.“
- 9) „Určitě bych se mohl nafajčit kdekoliv bych chtěl.“
- 10) „Vyjde to nastejno, hult se bude vždy.“
- 11) „Totální konec.“
- 12) „Bylo by líp.“
- 13) „Měla by být povolena. Akorát by to bylo dražší a stejně by to všichni pěstovali nelegálně, nebudou za to platit majlant.“
- 14) „Nebyly by problém s domácím pěstováním konopí pro svou potřebu, například pro zdravotnictví.“

12. Uveďte, jaké důsledky může mít legalizace marihuany/konopí v oblasti, která by podle Vašeho názoru měla být povolena:

Důsledky navrhované legalizace marihuany/konopí	Početní zastoupení dané odpovědi	Zastoupení dané odpovědi v %
nevím	44	44 %
zneužití a rozšíření	14	14 %
jiná odpověď	18	18 %
bez odpovědi	26	26 %

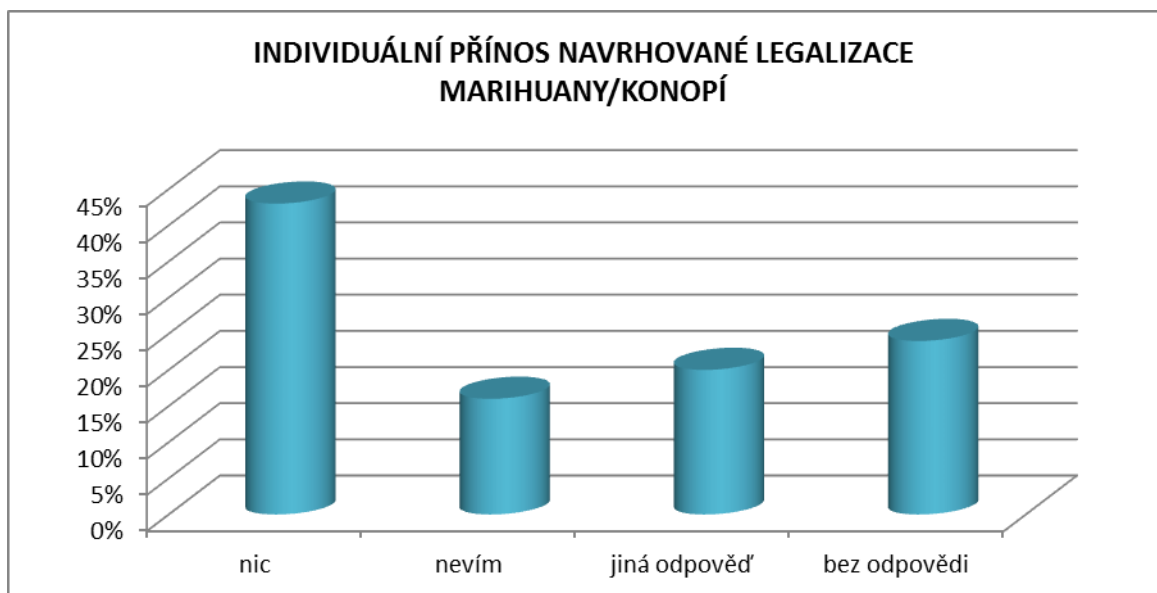
Mezi jinými odpověďmi, které nebyly zařazeny do žádné kategorie, byly uváděny:

- 1) „Budou závislí, ale alkoholici jsou taky.“
- 2) „Lepší zdravotní stavy, více zábavy.“
- 3) „Žádné.“
- 4) „Hodně lidí by s tím nesouhlasilo a mohly by se podepisovat i různé petice.“
- 5) „Legalizací rozhodně nepřibude víc lidí užívajících marihuanu. Stejně kdo chce, tak to užívá.“
- 6) „Velmi kladné, nemoci by byly snesitelnější.“

- 7) „Tráva je hnus, svinstvo!“
- 8) „Žádné, všechno při starém.“
- 9) „Kdo chce kouřit, ať kouří.“
- 10) „Chaos.“
- 11) „Lepší zítřky.“
- 12) „Totální chaos.“
- 13) „Každý by si ničil svoje zdraví a lidi, kteří by ji pěstovali, by na tom zbohatli na úkor druhých.“
- 14) „Žádné důsledky.“
- 15) „Pěstoval by každý a kouřily by i děti 12 – 13 let.“
- 16) „Hodně lidí by s tím začalo, ale furt lepší než být alkoholik. Kolik lidí se vybouralo pod vlivem alkoholu? Mnoho. A pod vlivem trávy minimum.“
- 17) „Určitě i kladné.“
- 18) „Žádné.“

13. Uved'te, co by Vám samotné/samotnému přinesla legalizace marihuany/konopí v oblasti, která by dle Vašeho názoru měla být povolena (zda by se pro Vás konkrétně něco změnilo):

Individuální přínos navrhané legalizace marihuany/konopí	Početní zastoupení dané odpovědi	Zastoupení dané odpovědi v %
nic	43	43 %
nevím	16	16 %
jiná odpověď	20	20 %
bez odpovědi	24	24 %

Mezi jinými odpověďmi, které nebyly zařazeny do žádné kategorie, byly uváděny:

- 1) „Jenom bych se s jointem nemusel schovávat jenom proto, že to někdo řekl.“
- 2) „Zábava.“
- 3) „Pro starší lidi lepší léčba.“
- 4) „Marihuanu neaplikuji, ale v dnešní době ji aplikuje většina mládeže, tak je v podstatě jedno, jestli bude zlegalizována. Jediný, kdo na tom může vydělat, je stát, a to skrz daně.“

- 5) „Mně osobně moc ne.“
- 6) „Pokud bych onemocněla nějakou chorobou, která by se dala léčit marihuanou, nebo alespoň pomohla zmírnit následky, tak bych za to byla ráda.“
- 7) „Nelze úplně zabránit rozšíření pro další účely, zřejmě by byla více rozšířená i na ulici.“
- 8) „Jenom by se nám smáli huliči do ksichtu. Když povolíte marihuanu, tak povolte rovnou heroin. Princip je stejný – droga jak droga.“
- 9) „Bezplatné pěstování pro rodinu s kožními problémama.“
- 10) „Nemusela bych se obávat, že mě zavřou kvůli látce, která je podle mě méně škodlivá než alkohol a cigarety.“
- 11) „Hodně trávy.“
- 12) „Po marihuaně je dobrá nálada.“
- 13) „Příslušník mé rodiny by mohl zkusit léčebnou metodu na svou nemoc, která je dokázaná, avšak nelegální.“
- 14) „Občas bych si šlehnul.“
- 15) „Bylo by méně lidí s rakovinou.“
- 16) „Prodej marihuany = slušný DEAL.“
- 17) „Uvolnění.“
- 18) „Marihuanu přináší docela dost peněz, když pěstujete ve větším množství, takže by mi přinesla peníze a za peníze bych si mohla koupit různé věci.“
- 19) „Mohla bych si kouřit legálně.“
- 20) „Peníze.“

Výčet zajímavých odpovědí z dotazníkového šetření:

- „Nemělo by být povoleno mít u sebe víc jak gram - max. 3 gramy. Lidi co trávu kouří, jsou z toho „VYMYTÍ“, jejich mozky pomalu reagují. Tudiž by marihuana neměla být za volantem povolena. A těmto lidem bych sebrala papíry a vrátila je až by byli čistí. Kdo marihuanu chce kouřit, tak bude pokračovat, i když to nepovolí.“ – odpověď na otázku č. 8
- „Určitě ne užívání jako drogy, tráva mi zničila už hodně kamarádů jen proto, že vrstevníci měli a nabídli.“ – odpověď na otázku č. 8
- „Kouření, všechno. Když vidím všude ty huliče, jak mají vymatlané mozky, tak je to hnus.“ – odpověď na otázku č. 8
- „Zakázal bych úplně vlastnictví drog, je to zbytečné a jsou z toho pak zbytečně zločiny. A dal bych přísnější kontroly – čili myslím si, že by se drogy – marihuana (i ostatní drogy) neměly povolovat ani pro vlastní potřebu.“ – odpověď na otázku č. 8
- „Povolení pěstování marihuany soukromým lidem. Jednoduše řečeno, jsem zásadně proti legalizaci marihuany, už z důvodů osobních při pohledu na některé mé kamarády.“ – odpověď na otázku č. 8
- „Huliči by začali říkat, jakou mají pravdu, že tráva není škodlivá, že je to v poho. Tráva jen ničí národ jak ostatní drogy.“ – odpověď na otázku č. 10
- „Myslím, že by pěstování mělo být povoleno pouze v nemocnici, a proto by ho předepisoval doktor.“ – odpověď na otázku č. 10
- „Určitě bych se mohl nafajčit kdekoliv bych chtěl.“ – odpověď na otázku č. 11
- „Pěstoval by každý a kouřily by i děti 12 – 13 let.“ – odpověď na otázku č. 12
- „Každý by si ničil svoje zdraví a lidi, kteří by ji pěstovali, by na tom zbohatli na úkor druhých.“ – odpověď na otázku č. 12

- „Když nebude pěstování (pro lékařské účely) omezeno zákonem. Zvrtně se celá situace v podávání a kouření.“ – odpověď na otázku č. 12
- „Že to bude zkoušet čím dál víc lidí, kteří tomu podlehnou.“ – odpověď na otázku č. 12
- „Jenom by se nám smáli huliči do ksichtu. Když povolíte marihuanu, tak povolte rovnou heroin. Princip je stejný – droga jak droga.“ – odpověď na otázku č. 13
- „Marihuanu přináší docela dost peněz, když pěstujete ve větším množství, takže by mi přinesla peníze a za peníze bych si mohla koupit různé věci.“ – odpověď na otázku č. 13

4.5 Shrnutí poznatků dotazníkového šetření

Samotného výzkumu se zúčastnilo 109 respondentů ve věku od 15 do 17 let v následujícím zastoupení, 15 letých 15 (14%), 16 letých 38 (35%) a 17 letých bylo 56 (51%). Z celkového počtu se výzkumu zúčastnilo 47 dívek (43%) a 62 chlapců (57%). Jako místo svého bydliště 29 respondentů (27%) uvedlo, že bydlí v okresním městě, 19 respondentů (17%) v menším městě a nejpočetnější skupinu činili respondenti z obce či vesnice, a to 61 (56%). Žáků Integrované střední školy (dále učni) odpovídalo na dotazník celkem 55 (50,5%) a žáků střední školy zakončené maturitou (dále středoškoláci) vyplnilo dotazník 54 (49,5%). Ze všech dotazovaných respondentů nikdy nezkusilo marihuanu celkem 45 (41%) z nich. Z tohoto je zřejmé, že nadpoloviční většina dotazovaných respondentů již nějakou zkušenost s kouřením marihuany má. Ze skupiny středoškoláků jich nikdy marihuanu nezkusilo 26 (48%) a jedinou zkušenost s kouřením marihuany jich má 15 (28%). 6 středoškoláků pak kouří marihuanu příležitostně a 2 pravidelně. Ze skupiny učňů jich marihuanu nikdy nezkusilo 19 (35%) a jedinou zkušenost s kouřením marihuany jich má 13 (24%). 9 učňů kouří marihuanu příležitostně a 5 pravidelně. Z provedeného šetření je tedy zřejmé, že větší zkušenosti s kouřením marihuany mají žáci učiliště.

1. V dotazníku byla uvedena otázka č. 5, která byla položena za účelem zjištění právního povědomí o otázkách týkajících se zákonů o konopí a marihuaně, respondent

mohl udělat maximálně 6 chyb. Vyhodnocením dotazníků bylo zjištěno, že z celkového počtu respondentů jich mělo 0 až 2 chyby celkem 88 (80%). Při porovnání jednotlivých skupin bylo zjištěno, že 0 až 2 chyby mělo 48 středoškoláků (88%) a stejného počtu chyb dosáhlo 40 učňů (73%). Je zřejmé, že respondenti z učiliště mají horší povědomí o otázkách týkajících se zákonů o konopí a marihuaně než ti ze střední školy zakončené maturitou. Z tohoto tedy vyplývá i potvrzení stanovené hypotézy:

Hypotéza 1: Žáci učiliště mají horší povědomí o otázkách týkajících se zákonů o konopí a marihuaně než žáci střední školy zakončené maturitou. Hypotéza byla potvrzena.

2. Respondenti byli v otázce č. 7 dotazováni, zda se domnívají, že mají dostatečné informace o marihuaně k tomu, aby si vytvořili názor k její legalizaci. 58% středoškoláků uvedlo, že má nebo spíše má dostatek informací, 35% středoškoláků, že informace nemají nebo spíše nemají. Učni pak uváděli v 62%, že informace mají nebo spíše mají a 29% učňů uvedlo, že informace nemají nebo spíše nemají.

Na otázku č. 8, co by dle názoru respondentů nemělo být v oblasti marihuany/konopí zákonem povoleno, celých 39% z nich buď na otázku neodpovědělo, nebo uvedlo, že neví. U této volné otázky mohli respondenti uvést i více odpovědí, proto uvádíme, kolik % respondentů z celkového počtu zvolilo kterou odpověď. Že by mělo být zakázáno vše, vyjma využití marihuany pro léčbu, uvedlo 26% respondentů, 10%, že zákonem by neměl být povolen prodej a distribuce marihuany, 5% napsalo, že by mělo být povoleno vše. Mezi další odpovědi, co by zákonem nemělo být povoleno, patřil například zákaz kouření na veřejnosti, dávání marihuany dětem, kouření za volantem atd. Každá z těchto odpovědí se vyskytovala v množství do 5% respondentů. Výčet všech odpovědí je uveden u rozboru otázky č. 8.

Na otázku č. 9, co by mělo být v oblasti marihuany/konopí zákonem povoleno, 79% respondentů uvedlo odpověď využití marihuany pro léčebné účely, 7% respondentů pak zvolilo odpověď, že nejsou žádné důvody pro legalizaci a 11% odpovědělo, že neví. U této otázky mohli respondenti uvést i více odpovědí.

Výčet všech dalších odpovědí je uveden u rozboru otázky č. 9. Jako jediný důvod legalizace marihuany zvolilo léčebné účely 76 respondentů (70%). Jako jediný důvod legalizace marihuany uvedlo léčebné účely 72% středoškoláků a 67% učňů. Na základě uvedeného lze považovat i druhou hypotézu za potvrzenou.

Hypotéza 2: Žáci střední školy zakončené maturitou uvádí jako jediný důvod legalizace marihuany léčebné účely častěji, než žáci učiliště. Hypotéza byla potvrzena.

3. K otázce č. 10, jak by měla vypadat respondenty navrhovaná legalizace, celých 52% uvedlo, že neví a 11% respondentů na otázku neodpovědělo. Pravidla, jak by měla navrhovaná legalizace vypadat (lékařský dohled, recepty), uvedlo pouze 6% z dotazovaných. Zde je nutné si položit otázku, proč většina respondentů, kteří souhlasí s legalizací marihuany z důvodu léčebných účelů, nevedla žádná pravidla? Je tedy léčebný důvod pouze záminkou pro následnou úplnou legalizaci, za něž svůj názor respondenti „schovávají“? Nebo spíše respondenti netuší nebo nemají vytvořený názor na to, jak by prakticky legalizace marihuany pro léčebné účely mohla vypadat, jaký by měla mít rámec a pravidla. Z provedeného šetření vyplývá, že většina respondentů chce legalizovat, ale neví jak, nemají žádnou jasnou představu, jak by jimi navrhnutá legalizace měla fungovat. Zde také můžeme vidět rozpor mezi tím, že 60% respondentů z této skupiny uvádělo, že má dostatečné informace o marihuaně, aby si mohli vytvořit názor na její legalizaci, avšak z provedeného šetření je patrné, že celá půlka právě těchto respondentů uvedla skutečnost, že neví, jak by jimi navrhovaná legalizace měla vypadat, nebo na otázku neodpověděli.

Co se týká porovnání škol, tak 55% učňů uvedlo, že buď neví, jak by jimi navrhovaná legalizace měla vypadat anebo na otázku neodpověděli, stejně tak 70% středoškoláků. Na základě těchto výsledků mohu konstatovat, že byla potvrzena i třetí hypotéza.

Hypotéza 3: Většina všech žáků nebude mít žádnou představu o tom, jak by měla jimi navrhovaná legalizace vypadat. Hypotéza byla potvrzena.

4. Vyhodnocením otázek č. 9 a 11 bylo zjištěno, že 76% respondentů uvedlo jako výhradně jediný důvod legalizace léčebné účely, avšak pouze 14% z těchto uvedlo, že největším přínosem takové legalizace by byla lepší léčba. Celkově lepší léčbu uvedlo pouze 15% dotazovaných. 46% pak uvedlo, že neví, co by bylo největším přínosem jimi navrhované legalizace a 29% respondentů neuvedlo žádnou odpověď.

Na otázku č. 12, jaké důsledky může mít respondenty navrhovaná legalizace, uvedlo 14% z nich rozšíření a zneužívání marihuany/konopí a 18% zvolilo jinou odpověď. Zbýlých 71% napsalo, že neví nebo na otázku neodpovědělo. Z výsledků šetření je tedy zřejmé, že se potvrdila i čtvrtá hypotéza.

Hypotéza 4: Většina všech žáků nebude znát důsledky jimi navrhované legalizace. Hypotéza byla potvrzena.

Na otázku č. 13, co by respondentům samotným přinesla jimi navrhovaná legalizace 43% uvedlo, že nic, 16% že neví a 20% zvolilo jinou odpověď. Zajímavé je zde opět porovnání, že u některých respondentů, kteří v otázce č. 9 jako jediný důvod legalizace uváděli léčebné účely, byly u těchto samých respondentů zaznamenány odpovědi v otázce č. 13, že po marihuaně je dobrá nálada, že by si mohli občas šlehnout, nebo že by to přineslo uvolnění či docela dost peněz, protože když pěstujete ve větším množství, tak marihuana přinese spoustu peněz, za které si můžete koupit různé věci. Zde opět vyvstává otázka, zda někteří mladiství jedinci nechápu legalizaci pro léčebné účely pouze jako záminku nebo předstupeň pro následnou legalizaci úplnou.

Závěr

Legalizovat či nelegalizovat marihuanu je v současné době velmi aktuální otázka řešená napříč celou společností a bez výjimky se dotýká také skupiny mladistvých, kteří se s drogami a hlavně s marihuanou začínají v tomto věku seznamovat a experimentovat. Legalizace marihuany je v současné době velmi sporná. Stále totiž dochází k jejímu velkému zneužívání u školáků a mladistvých. Už jen samotný fakt, že mladí Češi jsou v současnosti největšími konzumenty marihuany v Evropě, je velmi znepokojující. Právě mladí lidé patří mezi nejvíce ohroženou skupinu. Bezpochyby to, co je nejvíce ovlivňuje v samotném přístupu k marihuaně a jejímu případnému zneužívání, jsou jejich postoje a názory k této droze a s tím související názory k její legalizaci. Práce měla nejen poskytnout základní informace o marihuaně a konopí a faktech souvisejících s její legalizací, ale především zjistit a přiblížit názory mladistvých na toto téma. Jaké povědomí mají žáci o otázkách týkajících se zákonů o konopí a marihuaně, jaké důvody uvádí pro legalizaci marihuany a zda se nějak liší názory žáků střední školy zakončené maturitou od žáků učiliště, jak by měla legalizace navrhovaná žáky vypadat a jaké by byly její důsledky a přínos.

V úvodní části jsou podány informace týkající se konopí a konopných drog, je zde rozebrána současná problematika pěstování konopí a zneužívání marihuany v České republice včetně zneužívání mladistvými konzumenty. Součástí je také aktuální právní úprava v oblasti konopných drog, včetně současného legislativního dění ohledně situace týkající se legalizace konopí pro léčebné účely. Dále se práce zaměřuje na samotnou legalizaci, vymezuje důvody pro i proti ní a jsou rozebrána jak rizika spojená s užíváním marihuany, tak přiblíženy její pozitivní stránky. Práce se také zabývá názory k této problematice.

V analytické části byly nejprve stanoveny výzkumné cíle a hypotézy, poté charakterizován šetřený vzorek, uveden způsob šetření a použití explorativní metody. K dosažení cíle byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Zjištěné výsledky byly zaznamenány do vyhodnocovací matice a zpracovány do tabulek a grafů.

Na závěr jsem zjištěné poznatky shrnula a potvrdila stanovené hypotézy. Žáci učiliště mají horší povědomí než žáci střední školy zakončené maturitou o otázkách týkajících se trestnosti (legálnosti) činností v souvislosti s konopím a marihuanou. Dále bylo zjištěno, že většina dotazovaných respondentů vidí jako jediný možný důvod pro legalizaci marihuany léčebné účely. Častěji pak tento důvod jako jediný uvádělo více žáků střední školy zakončené maturitou. Na základě provedeného výzkumu lze také konstatovat skutečnost, že většina žáků nemá žádnou představu o tom, jak by měla jimi navrhovaná legalizace vypadat a většina také nezná důsledky takové legalizace.

Pro sociální pedagogiku může mít tato práce následující význam. Podklady z ní mohou sloužit pro zpracování preventivních programů či školení zaměřených jak na skupinu mladistvých, tak na širší veřejnost. Z provedeného šetření bylo zjištěno, že více jak polovina dotazovaných žáků (59 %), má již s marihuanou nějaké zkušenosti. Tento fakt bezpochyby můžeme brát jako alarmující. Takové závěry jsou i přes to, že celých 70 % respondentů uvedlo jako jediný možný důvod legalizace marihuany léčebné účely. Je velmi pravděpodobné, že v následujících měsících dojde v České republice k legalizaci konopí právě pro tyto účely. Žákům by mělo být jasně stanoveno, co je legální a co není, v jaké formě bude využití marihuany pro léčebné účely povoleno. Bude potřeba striktně oddělit legalizaci pro léčebné účely od legalizace úplné. Dále je nutné mladistvým objasnit, že jakékoliv nakládání s marihuanou, mimo samotné kouření, je v současné době v České republice ilegální. V dotazníkovém šetření tuto skutečnost věděli pouze 3 žáci ze 109. Z provedeného výzkumu je zřejmé, že většina žáků nezná důsledky, jaké by mohla mít navržená legalizace. V teoretické části jsem rozebrala celou řadu důvodů, proč být proti samotné legalizaci, jaké důsledky by mohla mít. Na základě provedeného šetření je jisté, že tato rizika žáci neznají. A právě osoby mladší 18 let jsou skupinou nejrizikovější, na kterou by se sociální pedagogika měla zaměřit. Je potřeba jim přiblížit důsledky a dopady, jaké by mohla legalizace marihuany mít, objasnit všechny její zdravotní, ekonomické, sociální a právní aspekty. Je potřeba se o názory mladistvých zajímat a nadále s nimi pracovat. Jejich vyjádření a postoje k problematice mohou sloužit např. ke zpracování preventivních programů. Pomocí těch se pak můžeme pokusit zabránit a předejít tomu, aby tuto drogu

užívalo tolik mladých lidí, případně předejít tomu, aby mladí lidé v naší zemi byli řazeni mezi největší konzumenty v Evropě.

Resumé

Tato diplomová práce se zabývá názory mladistvých na legalizaci marihuany. Jejím cílem je poskytnout základní informace o marihuaně a konopí a faktech souvisejících s její legalizací, ale především zjištění a přiblížení názorů mladistvých na toto téma.

Teoretická část je rozdělena do tří kapitol. V úvodní nazvané „O marihuaně obecně“ jsou definovány základní pojmy, které se vztahují k dané problematice. Následně je uvedena charakteristika konopí, marihuany a konopných drog a rozebrána současná problematika pěstování konopí a zneužívání marihuany v České republice včetně zneužívání mladistvými konzumenty.

V druhé kapitole s názvem „Marihuana/konopí a právní systém v České republice“, je rozebrána aktuální právní úprava týkající se konopných drog. Jsou zde vyjmenovány a přiblíženy zákony, které tuto problematiku upravují, včetně uvedení zákona ve věcech mládeže a okrajově se zmiňuje také o protidrogové politice v České republice.

V závěrečné kapitole s názvem „Legalizace marihuany/konopí“ je nejprve věnován prostor samotné legalizaci marihuany/konopí v České republice, včetně přiblížení legislativních přístupů. Dále jsou uvedeny vybrané události týkající se legalizace marihuany u nás, včetně současného legislativního dění kolem situace týkající se legalizace konopí pro léčebné účely. Pro srovnání je v této kapitole přiblíženo, jak je to se zákony a trestností u marihuany ve vybraných zemích světa. V závěru této části jsou uvedeny důvody pro i proti legalizaci, kdy jsou rozebrána jak rizika spojená s užíváním marihuany, tak přiblíženy její pozitivní stránky a je zde také dán prostor názorům k této problematice.

V analytické části jsou zkoumány čtyři stanovené hypotézy za pomoci dotazníkového šetření mezi mladistvými z náhodně vybraných škol. Je ověřováno, zda žáci učiliště mají horší povědomí o otázkách týkajících se zákonů o konopí a marihuaně než žáci střední školy zakončené maturitou. Dále pak, zda žáci střední školy zakončené maturitou uvádí jako jediný důvod legalizace marihuany léčebné účely

častěji než žáci učiliště. Třetí zkoumanou hypotézou je, zda většina všech žáků nebude mít žádnou představu o tom, jak by měla jimi navrhovaná legalizace vypadat a poslední ověřovanou hypotézou je, že většina všech žáků nebude znát důsledky jimi navrhované legalizace. Na závěr analytické části jsou přehledně v tabulkách a grafech shrnuty a okomentovány výsledky dotazníkového šetření a potvrzeny stanovené hypotézy.

Anotace

Diplomová práce se zabývá názory mladistvých na legalizaci marihuany. Teoretická část se věnuje charakteristice konopí a konopných drog, je zde rozebrána současná problematika pěstování konopí a zneužívání marihuany v České republice včetně zneužívání mladistvými konzumenty. Součástí práce je aktuální právní úprava v oblasti konopných drog. Dále se zaměřuje také na samotnou legalizaci, vymezuje důvody pro i proti ní a zabývá se názory k této problematice. Analytická část zkoumá, jaké znalosti mají mladiství o právní úpravě týkající se marihuany, ale především, jaké důvody uvádí pro i proti její legalizaci, jak by dle jejich představ měla legalizace vypadat a jaké by byly její důsledky a přínos.

Klíčová slova

konopí, legalizace, marihuana, mladiství, názor

Annotation

The thesis deals with the opinion of adolescents of legalisation of cannabis. The theoretical part includes the characteristics of cannabis and cannabis drugs. The current issues of growing and misuse of cannabis in the Czech Republic including adolescent consumers are analysed there. The current legal form in the field of cannabis drugs is part of the thesis. Furthermore it focuses on the legalisation itself, specifies its pros and cons and points out the opinion of this issue. The analytical part inquires what knowledge of the current legal form dealing with cannabis adolescents have. First of all it concentrates on what reasons they have for or against legalisation of cannabis, what the legalisation should look like and what its consequences and benefits would be.

Keywords

cannabis, legalisation, marijuana, adolescents, opinion

Seznam literatury

Právní předpisy, zákony, vyhlášky:

- [1] Zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník*, ve znění pozdějších předpisů
- [2] Zákon č. 140/1961 Sb., *trestní zákon*, ve znění pozdějších předpisů
- [3] Zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním (trestní řád)*, ve znění pozdějších předpisů
- [4] Zákon č. 167/1998 Sb., *o návykových látkách*, ve znění pozdějších předpisů
- [5] Zákon č. 200/1990 Sb., *o přestupcích*, ve znění pozdějších přestupků
- [6] Zákon č. 218/2003 Sb., *zákon o soudnictví ve věcech mládeže*, ve znění pozdějších předpisů
- [7] Nařízení vlády č. 455 ze dne 7. prosince 2009, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku
- [8] Nařízení vlády č. 467 ze dne 14. prosince, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů
- [9] Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 462/1991 Sb., o Úmluvě OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami
- [10] Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 47/1965 Sb., ze dne 27. dubna 1965, ve sdělení č. 458/1991 Sb., o Jednotné Úmluvě o omamných látkách
- [11] Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 62/1989 Sb., ze dne 21. dubna 1989, o Úmluvě o psychotropních látkách

Knihy, syntetické práce a monografie:

- [12] BOOTH, Martin. *Konopí: dějiny*. Přeložila Jaroslava Kočová. Praha: Jiří Buchal BB/art, 2004, 367 s. ISBN 80-7341-348-5.
- [13] BORNÍK, Miroslav. *Drogy: co bychom o nich měli vědět*. Praha: Themis, 2001. ISBN 80-85821-98-2.
- [14] BORNÍK, Miroslav. *Trestná činnost a nealkoholová toxikomanie*. Praha: Themis, 2000, 166 s. ISBN 80-85821-92-3.
- [15] CONRAD, Chris. *Konopí pro zdraví: fakta o léčivých účincích marihuany*. Překlad Miroslava Procházková. Praha: Pragma, 2007, 210 s. ISBN 80-720-5834-7.
- [16] DOLEŽAL, Jiří X. *Marihuana 2000*. Praha: Baronet, 2000, 160 s. ISBN 80-7214-291-7.
- [17] DUPAL, Libor. *Kniha o marihuaně*. 3. dopl. vyd. Praha: Maťa, 2010, 173 s. ISBN 978-80-7287-136-0.
- [18] GAJDOŠ, Roman. *Legalizace tzv. lehkých návykových látek*. Zlín, 2010. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Vedoucí práce PhDr. Mgr. Stanislav Zelinka.
- [19] GOODYER, Paula. *Drogy + Teenager: Vaše dítě také bere drogy...* Přeložila Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001, 162 s. ISBN 80-86421-44-9.
- [20] HELLER, Jiří, Olga PECINOVSKÁ, Jiří PROFOUS, Petr POPOV, Pavla HELLEROVÁ, Jindřich NERAD a Ludmila NERADOVÁ. *Závislost známá neznámá*. Praha: Grada Publishing, 1996, 162 s. ISBN 80-716-9277-8.
- [21] HERER, Jack. *Spiknutí proti konopí aneb "císař nemá šaty!"*. Přeložil Petr Kroutil. Kojetín: Cannabis Sativa, 1994, 142 s.
- [22] CHMELÍK, Jan, Zdeněk BUDINA, Ivan BUDKA, Josef FOREST a Miloš VANĚČEK. ÚŘAD VYŠETŘOVÁNÍ PRO ČR, Ministerstvo vnitra ČR, odbor

- personální práce a vzdělávání. *Drogová kriminalita*. Praha: Tiskárna MV, 1999, 96 s.
- [23] JEDLIČKA, Richard, Petr KLÍMA, Jaroslav KOŤA, Jiří NĚMEC a Jiří PILAŘ. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: Nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis, nakladatelství Tiskárny MV, 2004, 478 s. ISBN 80-7312-038-0.
- [24] JOHN, Radek a Jiří PRESL. *Drogy!: otázky a odpovědi*. Praha: Medea Kultur, 1996, 83 s.
- [25] Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy – otázky a odpovědi*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007, 198 s. ISBN: 978-80-7367-223-2.
- [26] LAUNER, Aleš. *Slangové výrazy pro drogy: anglicko-český výkladový slovník*. 2. vyd. Jihlava: Levné knihy, 2009, 168 s. ISBN 978-80-7309-770-7.
- [27] MIOVSKÝ, Michal, Tomáš BLAHA, Marie DĚDIČOVÁ, Jiří DVOŘÁČEK, Roman GABRHELÍK, Hana GABRIELOVÁ, Hana GAJDOŠÍKOVÁ, Lumír Ondřej HANUŠ, Jiří HORÁČEK, Pavel KRMENČÍK, Pavel KUBŮ, Lenka MIOVSKÁ, Augustina Barbora OUŠTĚCKÁ-NERADOVÁ, Jindřich Misha NERAD, Josef RADIMECKÝ, Michal RUMAN, Vojtěch SIVEK, Jaroslav ŠEJVL, Alexandra ŠULCOVÁ, Jaroslav VACEK, Jiří VOPRAVIL, František VOREL a Tomáš ZÁBRANSKÝ. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*. Praha: Grada Publishing, 2008, 544 s. ISBN 978-80-247-0865-2.
- [28] NEŠPOR, Karel. *Návykové látky: romantické období končí*. 2. revid. vydání. Praha: Sportpropag, 1996, 48 s.
- [29] NEŠPOR, Karel. *Středoškoláci o drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech*. Praha: Portál, 1995, 126 s. ISBN 80-7178-086-3.
- [30] NEŠPOR, Karel. *Vaše děti a návykové látky*. Praha: Portál, 2001, 160 s. ISBN 80-7178-515-6.

- [31] NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY. *Alkohol, drogy a vaše děti: jak problémům předcházet jak je včas rozpoznat, jak je zvládat*. 4. roz. vyd. Praha: Besip, 1997, 128 s.
- [32] NOVOTNÝ, František, Dagmar CÍSAŘOVÁ, Michal SÝKORA, Antonín DRAŠTÍK, Bohuslav HORKÝ, Jiří HRUŠKA, Jan KOLOUCH, Martin KORBAŘ, Pavel KROULÍK, Miroslav POLCAR, Dana PACHOLÍKOVÁ, František PÚRY, Miroslav RŮŽIČKA, Josef SOUČEK, Milan ŠUBRT a Petr VOLEVECKÝ. *Trestní zákoník 2010: stav k 1.4.2010 : komentář, judikatura, důvodová zpráva*. Praha: Eurounion, 2010, 838 s. ISBN 978-807-3170-844.
- [33] RADVAN, Eduard a Michal VAVŘÍK. *Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2009.
- [34] RIESEL, Petr. *Lesk a bída drog*. Olomouc: Votobia, 1999, 87 s. ISBN 80-7198-348-9.
- [35] ROBINSON, Rowan. *Velká kniha o konopí*. vydání druhé. Přeložil Milan Bobysud. Praha: Volvox Globator, 2000, 282 s. ISBN 80-7207-339-7.
- [36] SAK, Petr a Karolína SAKOVÁ. *Mládež na křižovatce: sociologická analýza postavení mládeže ve společnosti a její úlohy v procesech evropeizace a informatizace*. Praha: Svoboda Servis, 2004, 240 s. ISBN 80-863-2033-2.
- [37] SVOBODOVÁ, Hana. *Specifika výsledku osob užívajících omamné a psychotropní látky v trestním řízení na Policii ČR*. Brno, 2010. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Institut mezioborových studií Brno. Vedoucí práce Mgr. Bc. Radim Čuřík.
- [38] ŠEDIVÝ, Václav a Helena VÁLKOVÁ. *Lidé, alkohol, drogy*. Praha: Naše vojsko, 1988, 160 s. ISBN 28-049-88.
- [39] ŠTABLOVÁ, Renata, Zdeněk BUDINA, Jan CIMICKÝ, Vratislava ČERNÍKOVÁ, Zdena KAŠPAROVÁ a Ivana ZOUBKOVÁ. *Drogy, kriminalita*

a prevence. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, 214 s. ISBN 80-85981-64-5.

- [40] VALÍČEK, Pavel, Jana ARCIMOVIČOVÁ, Vladimír HORÁK a Miloš VANĚČEK. *Rostlinné omamné drogy*. Benešov: Start, 2000, 191 s. ISBN 80-86231-09-7.
- [41] VÁGNEROVÁ, Marie. *Základy psychologie*. Praha: Karolinum, 2005, 356 s. ISBN 80-246-0841-3.
- [42] WEINBERG, Bill. *Cannabis Trips: Průvodce celým zhuleným světem*. Přeložil Michal Řehák. Praha: Volvox Globator, 2011, 128 s. ISBN 978-80-7207-807-3.
- [43] ZAPLETAL, Josef, Irena BRAMCOVÁ, Marcela MUSILOVÁ, Jan MUSIL, Vojtěch SEDLÁČEK, Renata ŠTABLOVÁ a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie: díl II. Zvláštní část*. 3. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 1999, 170 s. ISBN 80-7251-003-7.
- [44] ZIMMEROVÁ, Lynn a John P. MORGAN. *Marihuana: mýty a fakta*. Přeložil Jindřich Bayer. Praha: Volvox Globator, 2003, 243 s. ISBN 80-7207-463-6.

Knihy, syntetické práce a monografie (cizojazyčná literatura)

- [45] ONDRUŠ, Dalibor. *Toxiko mánia strašiak či hrozba?*. 2. prepracované vydanie. Martin: Osveta, 1990, 96 s. ISBN 80-217-0141-2.
- [46] PODHRADSKÝ, Ján a Emil KOMÁRIK. *Drogová nezávislosť alebo ako sa nestat' toxikomanom*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1990, 96 s. ISBN 80-08-01145-9.
- [47] RAMSTRÖM, Jan. NATIONAL INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH SWEDEN. *Nepriaznivé zdravotné dôsledky užívania kanabisu: Prehľad vedeckých štúdií publikovaných do jesene 2003 vrátane*. Bratislava: Úrad vlády SR, 2005.

- [48] RUBIN, Charles. *Nedajte sa zabiť vlastnými deťmi: Poradca pre rodičov, ktorých deti sú závislé od drog a alkoholu*. Bratislava: Sofa, 1997, 184 s. ISBN 80-85752-71-9.

Časopisy a jiné zdroje:

- [49] Akční plán realizace: národní strategie protidrogové politiky na období 2010-2012. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/Akcni-plan-realizace-Narodni-strategie-protidrogove-politiky-na-obdobi-2010_2012.pdf
- [50] CSÉMY, Ladislav a Pavla CHOMYNOVÁ. NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI. *Zaostřeno na drogy: Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD)*. Praha: Úřad vlády České republiky, 20.2.2012, ročník desátý, 1/2012. ISSN 1214-1089. Dostupné z: http://www.drogy-info.cz/index.php/info/press_centrum/evropska_skolni_studie_o_alkoholu_a_jinych_drogach_espad_2011. Vychází nejméně 6 x ročně.
- [51] EVROPSKÉ MONITOROVACÍ CENTRUM PRO DROGY A DROGOVOU ZÁVISLOST. *Výroční zpráva za rok 2011: stav drogové problematiky v Evropě*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2011. ISBN 978-92-9168-466-3.
- [52] EVROPSKÉ MONITOROVACÍ CENTRUM PRO DROGY A DROGOVOU ZÁVISLOST, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, Česko. Sekretariát vlády pro koordinaci protidrogové politiky. *Užívání drog v EU: legislativní přístupy*. 1. vyd., v českém jazyce. Praha: Úřad vlády České republiky, 2005, 48 s. ISBN 80-86734-50-1.
- [53] EVROPSKÉ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVOU ZÁVISLOST. *Drogy a ohrožené skupiny mladých lidí: Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogovou závislost*. Editoři českého vydání Lenka Šťastná, Matúš Šucha. Přeložil Jiří Bareš. Praha: Univerzita Karlova, 2010, 48 s. ISBN 978-80-254-6807-4.

- [54] MRAVČÍK, Viktor, Roman PEŠEK, Michaela HORÁKOVÁ, Vlastimil NEČAS, Pavla CHOMYNOVÁ, Lenka ŠŤASTNÁ, Lucie GROLMUSOVÁ, Lucia KIŠŠOVÁ, Hana FIDESOVÁ, Blanka NECHANSKÁ, Jiří VOPRAVIL, Ilona PRESLOVÁ, Pavla DOLEŽALOVÁ a Tomáš KOŇÁK. NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2010*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2011, 168 s. ISBN 978-80-7440-056-8. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/media/vz_2010_CZ_www-new.pdf
- [55] NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI. *Společná tisková zpráva: Trestní zákoník a vládní nařízení nově upravující nedovolené nakládání s drogami*. Úřad vlády České republiky. Praha, 15.12.2009, 7 s. Dostupné z: http://www.legalizace.cz/wp-content/uploads/tz_vladni_narizeni-2010.pdf
- [56] ŠEJVL, Jaroslav. Problematika držby omamných a psychotropních látek pro vlastní potřebu, a případné částečné legalizace OPL. *Bulletin: Národní protidrogové centrály*. 2001, 1. ISSN 1211-8834.
- [57] VEVERKA, Robert a Zbyněk CRHA. Chytré je nezačít...: Jakub Frydrych, rozhovor. *Legalizace: free magazín pro konopnou kulturu*. 2010, č. 2, s. 6-10.
- [58] POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY, Národní protidrogová centrála. *Výroční zpráva 2010*.
- [59] Policista, osobní pohovor, únor, 2012

Internetové zdroje:

- [60] Citace.com. [online]. Dostupné z: <http://www.citace.com/>
- [61] HANDLOVÁ, Petra. Marihuana není lehká droga!: názor na téma: Legalizace marihuany. In: *Změň politiku: lidská práva* [online]. 22.11.2010 [cit. 2012-01-10]. Dostupné z: <http://www.zmenpolitiku.cz/tema/40/legalizace-marihuany/>

- [62] Historie legalizace: Osmnáct let legalizace v České republice. *Legalizace.cz* [online]. 2009 [cit. 2012-01-16]. Dostupné z: <http://www.legalizace.cz/o-webu/historie-sdruzeni/>
- [63] KUČERA, Tomáš. Pohled z druhé strany: názor na téma: Legalizace marihuany. In: *Změň politiku: lidská práva* [online]. 30.3.2010 [cit. 2012-01-10]. Dostupné z: <http://www.zmenpolitiku.cz/tema/40/legalizace-marihuany/?from=2127>
- [64] Legalizace marihuany. ČESKÁ RADA DĚTÍ A MLÁDEŽE. *Kecejme do toho: strukturovaný dialog mládeže* [online]. 28.4.2011 [cit. 2012-01-10]. Dostupné z: <http://www.kecejmedotoho.cz/clanky/legalizace-marihuany-1>
- [65] Masivní užívání marihuany v období dospívání způsobuje změny v mozku: Užívání konopí může u teenagerů odbrzdit schizofrenii. NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI. *Drogy-info.cz* [online]. 2005, 2006 [cit. 2012-01-04]. Dostupné z: http://www.drogy-info.cz/index.php/info/ilegalni_drogy/konopne_drogy/masivni_uzivani_marihuany_v_obdobi_dospivani_zpusobuje_zmeny_v_mozku
- [66] Odborníci zahájili jednání o užívání konopí k léčebným účelům. *Vláda České republiky* [online]. 15.9.2011 [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/media/odbornici-zahajili-jednani-o-uzivani-konopi-k-lecebny-m-ucelum-87480/>
- [67] PODANÝ, Petr. Legalizací marihuany proti drogovým bandám v Mexiku. *Týden.cz* [online]. 20.5.2010 [cit. 2012-02-18]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/amerika/legalizaci-marihuany-proti-drogovym-bandam-v-mexiku_169535.html
- [68] Protidrogová politika. *Vláda České republiky: Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky* [online]. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/protidrogova-politika-72746/>

- [69] Protidrogový koordinátor: Nechme odborníky připravit návrh legalizace konopí pro léčbu. *Vláda České republiky* [online]. 7. 9. 2011 [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/media/protidrogovy-koordinator-nechme-odborniky-pripravit-navrh-legalizace-konopi-pro-lecbu-87140/>
- [70] SAUER, Dominik. Legalizace drog? Divím se, že ještě neproběhla.: názor na téma: Legalizace marihuany. In: *Změň politiku: lidská práva* [online]. 24.9.2009 [cit. 2012-01-10]. Dostupné z: <http://www.zmenpolitiku.cz/tema/40/legalizace-marihuany/?from=2127>
- [71] Slovník cizích slov: co je prevalence. *Islo.cz* [online]. [cit. 2012-02-26]. Dostupné z: <http://www.islo.cz/slovník-cizich-slov/prevalence>
- [72] Tisková zpráva: Pracovní skupina podpořila zpřístupnění konopí k léčebným a výzkumným účelům – nyní pracuje na zákonech. *Vláda České republiky: Úřad vlády České republiky* [online]. 24.10.2011 [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/media/TZ_Pracovni-skupina-pracuje-na-zakonech_lecba-konopim.pdf
- [73] Tisková zpráva: Pracovní skupina připravila návrh legislativních změn umožňujících zpřístupnění konopí pro léčbu v ČR. *Vláda České republiky: Úřad vlády České republiky* [online]. 8.12.2011 [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/media/TZ_lecebne_konopi_08122011.pdf

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Dotazník
- Příloha č. 2 Vyhodnocovací matice
- Příloha č. 3 Kódovací klíč s uvedením doslovných odpovědí k jednotlivým otázkám
- Příloha č. 4 Fotografie konopí a marihuany
- Příloha č. 5 Grafy a tabulky související s marihuanou/konopím

Dotazník

Do rukou se Vám právě dostal dotazník určený pro mladistvé, který bude sloužit ke zpracování mé diplomové práce, ve které se zabývám názory mladistvých na legalizaci marihuany. Tento dotazník je anonymní. Uved'te prosím tu odpověď, která Vás napadne jako první.

Děkuji za spolupráci a přeji mnoho úspěchů ve škole i osobním životě.

Hana Svobodová

Zvolenou odpověď zakroužkujte. Kde není uvedeno jinak, vyberte pouze jednu odpověď.

1. Uved'te, kolik je Vám let.

- 15 let
- 16 let
- 17 let

2. Uved'te, jakého jste pohlaví.

- dívka
- chlapec

3. Uved'te, ve kterém městě bydlíte.

- V okresním městě (Hodonín)
- V menším městě (např. Vracov, Bzenec)
- V obci – na vesnici

4. Uved'te, kterou školu navštěvujete.

- Gymnázium
- Střední odborná škola s maturitou
- Střední odborné učiliště (zakončené vyučením)
- Střední odborné učiliště (zakončené maturitou)

5. Označte, která jednání jsou dovolená, tedy legální (můžete uvést i více odpovědí).

- kouření marihuany
- držení jointa (marihuanové cigarety) pro vlastní potřebu
- předání jointa kamarádovi (z ruky do ruky)
- pěstování konopí pro svou potřebu (konopí je rostlina, ze které se dále může vyrábět sušením marihuana)
- pěstování konopí
- držení 1 kg marihuany

6. Uved'te, zda jste někdy kouřil/a marihuanu.

- nikdy
- ano, jednou jsem to zkusil/a
- kouřil/a jsem
- kouřím občas/příležitostně
- kouřím pravidelně

7. Domníváte se, že máte dostatečné informace o marihuaně, abyste si mohli vytvořit názor na její legalizaci?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne
- nevím

8. Uved'te, co by podle Vašeho názoru nemělo být v oblasti marihuany/konopí zákonem povoleno:

- Vypište:

9. Uved'te, co by podle Vašeho názoru mělo být v oblasti marihuany/konopí zákonem povoleno – můžete uvést i více odpovědí.

- důvody využití marihuany pro léčebné účely
- nevím
- žádné důvody nejsou
- jiné důvody (uved'te jaké):

Pokud jste uvedli, že existují důvody pro legalizaci marihuany/konopí, pokračujte ve vyplňování dotazníku. V případě, že jste uvedli jinou odpověď (nevím, žádné důvody nejsou), touto odpovědí Vaše účast v šetření končí. Děkuji za spolupráci. Svůj dotazník můžete odevzdat.

10. Uved'te, jak by to podle Vás fungovalo, kdyby došlo k legalizaci marihuany/konopí v oblasti, která by dle Vašeho názoru měla být povolena:

- nevím
- vypište

11. Uved'te, co by bylo největším přínosem legalizace marihuany/konopí v oblasti, která by podle Vašeho názoru měla být povolena:

- nevím
- vypište

12. Uved'te, jaké důsledky může mít legalizace marihuany/konopí v oblasti, která by podle Vašeho názoru měla být povolena:

- Nevím
- Jiné (napiš):

13. Uved'te, co by Vám samotné/samotnému přinesla legalizace marihuany/konopí v oblasti, která by dle Vašeho názoru měla být povolena (zda by se pro Vás konkrétně něco změnilo):

- Nic
- Nevím
- Vypište:

Děkuji za spolupráci.

Příloha č. 2 Vyhodnocovací matice (přehled zakódovaných odpovědí)

Pořadové číslo	Znak												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1	1	3	2	3	1	4	1	2	5	4	4	3
2	2	1	3	2	3	1	4	1	1	1	1	1	2
3	1	1	3	2	3	2	5	1	1	1	1	1	1
4	2	1	3	2	2	1	3	2	1	1	1	1	1
5	1	1	3	2	2	1	2	2	1	1	1	1	1
6	2	1	3	2	2	1	3	8	2	5	4	4	3
7	2	1	3	2	2	1	3	8	1	5	4	4	3
8	3	2	1	2	5	4	2	2	1	3	1	1	1
9	2	2	3	2	6	5	1	3	1+4	4	5	4	1+4
10	1	1	3	2	1	2	1	2	1	4	2	2	1
11	2	1	3	2	1	2	2	1	1	1	1	1	2
12	3	1	3	2	2	3	2	5	1	2	2	2	1
13	1	1	3	2	4	1	1	6+7	1+4	4	4	4	3
14	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	5	4	3
15	2	1	1	2	3	2	3	2	3				
16	1	2	1	2	2	1	1	7	1	6	5	1	2
17	3	2	3	2	3	4	1	4	4	4	5	3	4
18	3	1	1	2	4	4	1	4+5	1+4	4	5	3	4
19	3	2	2	2	2	2	1	2	1+4	4	3	3	1+4
20	3	1	1	2	6	3	2	8	1+4	3	1	3	4
21	3	1	1	2	4	1	1	2	1	2	2	2	1
22	3	2	1	2	2	4	2	3	1	6	1	1	1
23	3	1	3	2	2	1	4	1	1	4	1	1	1
24	3	1	3	2	3	2	4	4	1	6	2	1	1
25	2	1	3	2	3	1	1	8	1	1	2	1	4
26	3	2	3	2	3	4	1	2	1	6	1	1	2
27	3	2	3	2	2	2	2	2	1	5	4	4	3
28	2	2	3	2	1	3	5	2	1	5	4	4	3
29	3	2	2	2	2	4	1	1	1	4+6	3	3	2
30	3	2	3	2	3	2	2	2	1	1	2	1	2
31	2	2	3	2	3	1	1	2	1	2	2	3	4
32	3	2	3	2	2	1	1	2	1	4	5	3	4
33	1	2	2	2	3	2	5	2	1	1	1	1	1
34	1	2	3	2	3	1	3	2	1	1	1	1	1
35	3	1	3	2	3	2	1	4+8	1	6	2	2	4
36	2	2	3	2	3	1	2	2	1	2	1	1	1
37	2	1	2	2	3	1	3	1	1	1	1	1	1
38	2	2	3	2	2	1	3	2	1	1	1	1	1
39	2	1	3	2	2	2	4	1	1	2	2	2	1
40	1	2	3	2	2	1	3	1	1	1	1	1	1
41	2	2	2	2	3	1	2	1	1	1	1	1	1
42	2	2	2	2	3	1	3	5	1	1	4	4	3
43	3	1	2	2	3	5	1	5	1+4	4	5+2	2	4
44	2	1	3	3	4	5	1	5+7	1	1	2	2	4
45	2	1	3	3	3	3	5	1	1	1	1	1	2
46	2	1	3	3	3	3	5	2	1	1	1	1	1
47	1	1	3	3	3	3	2	2	1	4	2	2	1
48	1	1	3	3	5	4	2	5	1+4	1	1	1	1
49	3	2	1	3	3	2	2	1	1	1	1	1	2
50	3	2	1	3	3	2	3	1	1	1	1	1	1
51	2	2	1	3	3	2	3	1	1	1	1	1	1
52	1	2	1	3	4	3	3	1	1	1	1	1	1
53	2	1	1	3	2	2	2	1	1	1	5	1	4
54	3	1	3	3	5	4	5	8	2	1	4	4	3
55	2	1	2	2	3	3	3	2	1	1	4	4	3

Pořadové číslo	Znak												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
56	3	1	1	3	3	3	1	8	1	3	4	4	3
57	3	2	1	2	3	2	3	1	1	1	4	4	3
58	3	2	1	2	3	1	3	1	2	1	1	1	2
59	3	2	1	2	3	2	2	1	1	4	4	4	3
60	3	1	3	2	3	1	3	1	1	1	1	2	1
61	3	1	2	2	2	1	5	1	2	1	1	1	1
62	3	1	2	3	2	1	4	1	3				
63	3	2	3	2	3	2	2	5	1	4+6	1	1	1
64	3	2	2	2	2	2	2	8	1	1	4	4	3
65	3	1	1	2	2	1	1	2	3				
66	3	1	1	2	3	3	2	8	2	1	4	4	3
67	3	2	1	2	2	1	4	2	1	1	4	4	3
68	3	2	3	3	3	1	3	6	1	3	1	2	1
69	3	2	3	3	2	4	2	3	4	3	5	3	1
70	3	2	1	3	2	2	1	8	1	3	2	3	1
71	2	1	3	3	2	2	4	1	1	1	1	1	1
72	2	1	3	3	3	1	3	7	1	1	1	1	2
73	3	1	3	3	3	2	4	8	1	1	1	1	1
74	3	1	3	3	2	2	3	7	1	1	1	1	4
75	3	2	1	3	3	2	2	1	1	1	1	3	4
76	2	1	1	3	3	1	3	2	1	6	1	1	4
77	3	2	1	3	3	5	2	5	4	4	5	2	2
78	3	2	1	3	5	5	1	3	1+4	3	5	3	4
79	1	2	3	3	3	2	5	6	1	4	1	1	1
80	3	2	1	3	3	1	1	6	3				
81	3	2	2	3	4	4	1	1	1	3	1	1	1
82	3	2	3	3	4	4	1	1	1	4	2	4	4
83	3	2	2	3	3	4	1	1	1	5	4	4	3
84	3	2	3	3	4	4	2	1	1	1	1	1	2
85	3	2	3	3	3	4	2	1	2	5	4	4	3
86	3	2	1	3	2	5	1	1	1	1	1	1	2
87	3	2	2	3	2	1	1	1	1	1	1	1	2
88	3	2	1	3	3	3	3	1	3				
89	3	2	2	3	3	2	3	1	1	5	4	4	3
90	3	2	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1	2
91	3	2	3	3	3	1	1	1	2	1	1	1	1
92	2	2	2	3	4	1	5	5	2	1	4	4	3
93	2	2	3	3	3	1	4	2	1	4	5	3	1
94	2	2	3	3	3	1	1	2	1	1	3	3	1
95	2	1	3	3	2	1	1	1	3				
96	2	2	1	3	3	3	1	3	1	4	5	3	2
97	3	1	3	3	5	4	1	5	1	1	3	3	4
98	2	2	3	3	2	5	1	5	1+4	1	5	3+2	4
99	3	2	3	3	3	1	1	1	3				
100	3	2	3	3	3	2	1	1	3				
101	2	2	3	3	4	2	1	8	1	1	5+2	3	1
102	2	2	2	3	4	1	2	8	1	1	4	4	3
103	2	2	3	3	4	3	3	1	4	1	1	3	4
104	2	1	3	3	4	3	1	2	1	1	1	2	1
105	2	1	2	3	2	1	1	1	1	1	4	4	3
106	1	1	1	3	3	1	1	1	2	5	4	4	3
107	1	1	3	3	3	1	2	1	1+2	5	4	4	3
108	2	2	3	3	3	1	3	2	1	2	1	2	1
109	3	2	3	3	4	1	3	2	1	1	1	1	1

Příloha č. 3 Kódovací klíč s uvedením doslovných odpovědí k jednotlivým otázkám (kód – odpověď):

Znak 1 - Uveďte, kolik je Vám let.

- 1 - 15 let
- 2 - 16 let
- 3 - 17 let

Znak 2 - Uveďte, jakého jste pohlaví.

- 1 - dívka
- 2 – chlapec

Znak 3 - Uveďte, ve kterém městě bydlíte.

- 1 - V okresním městě (Hodonín)
- 2 - V menším městě (např. Vracov, Bzenec)
- 3 - V obci – na vesnici

Znak 4 - Uveďte, kterou školu navštěvujete.

- 2 - Střední odborná škola s maturitou (středoškoláci)
- 3 – Integrovaná SŠ (zakončené vyučením - učni)

Znak 5 - Označte, která jednání jsou dovolená, tedy legální (můžete uvést i více odpovědí).

- 1 – 0 chyb
- 2 - 1 chyba
- 3 - 2 chyby
- 4 - 3 chyby
- 5 - 4 chyby
- 6 - 5 chyb
- 7 - 6 chyb

Znak 6 - Uved'te, zda jste někdy kouřil/a marihuanu.

- 1 – Nikdy.
- 2 - Ano, jednou jsem to zkusil/a.
- 3 - Kouřil/a jsem.
- 4 - Kouřím občas/příležitostně.
- 5 - Kouřím pravidelně.

Znak 7 - Domníváte se, že máte dostatečné informace o marihuaně, abyste si mohli vytvořit názor na její legalizaci?

- 1 - ano
- 2 - spíše ano
- 3 - spíše ne
- 4 - ne
- 5 - nevím

Znak 8 - Uved'te, co by podle Vašeho názoru nemělo být v oblasti marihuany/konopí zákonem povoleno:

- 1 – nevím + žádná odpověď
- 2 – zakázáno vše (mimo léčbu)
- 3 – mělo by být povoleno vše
- 4 – marihuana za volantem
- 5 – prodej a distribuce
- 6 – kouření na veřejnosti
- 7 – dávat dětem
- 8 – jiná odpověď (uvedeno v analytické části)

Kód 2 - doslovné odpovědi (bez úprav):

- 1) „Vůbec bych nepovolila držení marihuany/konopí.“
- 2) „Její legalizaci.“
- 3) „Podle mě nic - to jaký je zákon stejně neovlivní, jestli lidi budou pěstovat konopí nebo kouřit marihuanu.“

- 4) „Nemělo by být dovoleno kouření marihuany, ani její držení, ani pěstování.“
- 5) „Nemělo by být povoleno vůbec nic. Když se marihuana zlegalizuje pro zdravotní účely, budou ji pěstovat všichni včetně těch, kteří žádné zdravotní problémy nemají. Mělo by stále být povoleno držet pár gramů na příležitostní zábavu.“
- 6) „Nic.“
- 7) „Používání jen k léčebným účelům.“
- 8) „Zákon zakazuje všechno, co bych sem chtěl napsat.“
- 9) „Kromě léčebného využití bych konopí úplně zakázal.“
- 10) „Pro léčebné účely.“
- 11) „Určitě ne užívání jako drogy, tráva mi zničila už hodně kamarádů jen proto, že vrstevníci měli a nabídli.“
- 12) „Kouření, všechno. Když vidím všude ty huliče, jak mají vymatlané mozky tak je to hnus.“
- 13) „Žádná legalizace.“
- 14) „Všechno.“
- 15) „Zakázal bych úplně vlastnictví drog, je to zbytečné a jsou z toho pak zbytečně zločiny. A dal bych přísnější kontroly – čili myslím si, že by se drogy – marihuana (i ostatní drogy) neměly povolovat ani pro vlastní potřebu.“
- 16) „Vše.“
- 17) „Vše ohledně drog by mělo být zakázáno.“
- 18) „Myslím si, že marihuana by měla být legální jen ze zdravotních důvodů (např. roztroušená skleróza) přeci jen je to droga.“
- 19) „Neměla by se dostat do rukou lidí, kteří marihuanu zneužijí.“
- 20) „Nemělo by být podle mě povoleno ani držet marihuanu natož ji hulit!“
- 21) „Povolení pěstování marihuany soukromým lidem. Jednoduše řečeno, jsem zásadně proti legalizaci marihuany, už z důvodů osobních při pohledu na některé mé kamarády.“
- 22) „Pěstování, kouření.“
- 23) „Nic a nikdo nebude hulit je to hnus.“
- 24) „Pěstování marihuany, kouření aj.“

- 25) „Pěstování jen na lékařské účely.“
- 26) „Držení marihuany i pro svou potřebu je to droga. Ani pěstovat.“
- 27) „Kouření a pěstování.“
- 28) „Zakázal bych ji celou, maximálně pro léčebné účely.“

Kód 3 - doslovné odpovědi (bez úprav):

- 1) „Její nelegálnost.“
- 2) „Jsem pro legalizaci.“
- 3) „Všechno by mělo být povoleno.“
- 4) „Legalizace trávy je vážná věc. Nikdo nemá právo nikomu zakazovat ten pocit, kterej nikdy nepoznal.“
- 5) „Povolte vše.“

Kód 4 - doslovné odpovědi (bez úprav):

- 1) „Řízení dopravních prostředků.“
- 2) „Po daní si konopí řídit, dealerství.“
- 3) „Mít marihuanu za volantem.“
- 4) „Nemělo by být povoleno mít u sebe víc jak gram – max. 3 gramy. Lidi co trávu kouří, jsou z toho „VYMYTÍ“ jejich mozky pomalu reagují. Tudíž by marihuana neměla být za volantem povolena. A těmto lidem bych sebrala papíry a vrátila je až by byli čistí. Kdo marihuanu chce kouřit, tak bude pokračovat, i když to nepovolí.“

Kód 5 - doslovné odpovědi (bez úprav):

- 1) „Prodej ve stáncích a obchodech, prodej velkého množství nebo s vysokým THC.“
- 2) „Po daní si konopí řídit, dealerství.“
- 3) „Distribuce, pěstování, prodávání osobám mladším 15-ti let.“
- 4) „Držení většího množství marihuany za účelem distribuce.“
- 5) „Prodávat. Ale pěstovat pro vlastní potřebu by mělo být povoleno.“
- 6) „Dávat nebo nutit druhým.“

- 7) „Její prodej.“
- 8) „Prodej v obchodech.“
- 9) „Prodávání.“
- 10) „Prodávání.“
- 11) „Prodávání.“

Kód 6 - doslovné odpovědi (bez úprav):

- 1) „Kouření marihuany na veřejnosti (ve městě apod.). Prodávání marihuany dětem pod 18 let.“
- 2) „Nemělo by být povoleno kouření na veřejných místech.“
- 3) „Kouření na veřejnosti.“
- 4) „Nekouřit mezi lidmi.“

Kód 7 - doslovné odpovědi (bez úprav):

- 1) „Kouření marihuany na veřejnosti (ve městě apod.). Prodávání marihuany dětem pod 18 let.“
- 2) „Nabízení osobám mladším 15-ti let.“
- 3) „Distribuce, pěstování, prodávání osobám mladším 15-ti let.“
- 4) „Nedostávat se do rukou nezletilým dětem.“
- 5) „Aby se dostávala do rukou nezletilých.“

Znak 9 - Uved'te, co by podle Vašeho názoru mělo být v oblasti marihuany/konopí zákonem povoleno – můžete uvést i více odpovědí.

- 1 – využití marihuany pro léčebné účely
- 2 - nevím
- 3 - žádné důvody nejsou
- 4 - jiné důvody (uvedeno v analytické části)

Znak 10 - Uved'te, jak by to podle Vás fungovalo, kdyby došlo k legalizaci marihuany/konopí v oblasti, která by dle Vašeho názoru měla být povolena:

- 1 – nevím
- 2 – pro lékařství pod dozorem (pravidla)
- 3 – nic by se nezměnilo
- 4 – jiná odpověď (uvedeno v analytické části)
- 5 – bez odpovědi
- 6 – pro lékařství bez dozoru (bez pravidel)

Kód 2 - doslovné odpovědi (bez úprav):

- 1) „Prodej v lékárnách na pokyn doktora.“
- 2) „Lidé, kteří budou nemocní a budou ji potřebovat, budou mít povolení.“
- 3) „Pouze léčebné účinky pro lidi starší 21 let byli by pod kontrolou každého čtvrt roku a každý měsíc zaslat zprávu o množství vyzvednutém a spotřebě.“
- 4) „Určitě by se to začalo zneužívat, ale mohlo by se to používat na předpis na nemoci, které by se daly léčit, nejsem zas tak informovaný jaké nemoci se dají léčit, ale vím, že marihuana má také léčivé účinky.“
- 5) „Myslím, že by pěstování mělo být povoleno pouze v nemocnici, a proto by ho předepisoval doktor.“
- 6) „Prodávat to jen těm, kteří to potřebují, aby se uzdravili.“

Kód 3 - doslovné odpovědi (bez úprav):

- 1) „Podle mě by se toho moc nezměnilo.“
- 2) „Všechno by zůstalo v celku stejné, kdo ji chce kouřit, si ji najde a koho neláká, ten ji nevyhledává.“
- 3) „V podstatě je to jedno, jestli bude legální nebo ne, protože tady marihuana bude i tak.“
- 4) „Nic by se nezměnilo.“
- 5) „Nic by se podle mě nezměnilo.“
- 6) „Vůbec nic by se nezměnilo! Na vaši legalizaci by se nejspíš mohli vysrat :D, kdo kouřit chce, vždycky bude.“
- 7) „Fungovalo-nefungovalo, hulit se bude furt a s těmito jeblymi dotazníky nic nezískáš.“

8) „Tak jako teď, akorát by se to tolik neprodávalo.“

Kód 6 - doslovné odpovědi (bez úprav):

- 1) „V případě zdravotních potíží by marihuana měla být v určitém množství povolena.“
- 2) „Více uživatelů marihuany, ale zase to vyléčí různé nemoci.“
- 3) „Pomáhá na ekzém, přidává se do mastiček.“
- 4) „Je lékařsky dokázané, že marihuana je léčivá, pomáhá na klouby...“
- 5) „Byly by určité obchody a místa, kde by se ten joint dal koupit a kde by se zároveň vykouřil. Taky by mohly vzniknout lékárny zaměřené čistě na konopí, kde by mohlo být obsaženo mnohem více marihuany než doposud.“
- 6) „Pro zdravotní účely super nápad. Babičky s ekzémama na nohou je jistě ocení.“
- 7) „Kouření marihuany a využívání pro léčebné účely.“
- 8) „Léčba.“

Znak 11 - Uved'te, co by bylo největším přínosem legalizace marihuany/konopí v oblasti, která by podle Vašeho názoru měla být povolena:

- 1 – nevím
- 2 – lepší léčba
- 3 – peníze, výdělek
- 4 – bez odpovědi
- 5 – jiná odpověď (uvedeno v analytické části)

Kód 2 - doslovné odpovědi (bez úprav):

- 1) „Snadnější užívání marihuany jako léku.“
- 2) „Léčba nemocí, na které má marihuana pozitivní vliv.“
- 3) „Význam v medicíně.“
- 4) „Více zdraví.“
- 5) „Velký přínos v lékařství, nové léky, léčebné možnosti.“
- 6) „Zlepšení uzdravování.“
- 7) „Léčivé účely, povolení by bylo vydáno pro lidi trpící rakovinou popř. některé další účely.“

- 8) „Lékařství - ušetří to za léky.“
- 9) „Někomu to pomohlo ve zdraví.“
- 10) „Lidé by možná méně odsuzovali tzv. huliče, nebyl by problém s pěstováním pro vlastní potřebu, nebyl by problém s pěstováním pro lékařské účely.“
- 11) „Dělání mastiček, pomůže pro staré lidi na lékařské účely.“
- 12) „Možná by se vyléčilo více nemocných než dosud.“
- 13) „Zdravotnictví!“
- 14) „Léčebné účely.“
- 15) „Nebyly by problémy s domácím pěstováním konopí pro svou potřebu, například pro zdravotnictví.“

Kód 3 - doslovné odpovědi (bez úprav):

- 1) „Stát by marihuanu zdanil a vydělal by na tom. V dnešní době ji stejně aplikuje 90% mládeže.“
- 2) „Peníze pro stát, daně.“
- 3) „Přinesla by někomu velké peníze, v naší době i stovky tisíc.“
- 4) „Mladiství pěstují marihuanu hlavně pro peníze, takže je to pro nás velký přínos.“

Znak 12 - Uved'te, jaké důsledky může mít legalizace marihuany/konopí v oblasti, která by podle Vašeho názoru měla být povolena:

- 1 – nevím
- 2 – zneužití a rozšíření
- 3 – jiná odpověď (uvedeno v analytické části)
- 4 – bez odpovědi

Kód 2 - doslovné odpovědi (bez úprav):

- 1) „Když nebude pěstování (pro lékařské účely) omezeno zákonem. Zvrtne se celá situace v podávání a kouření.“
- 2) „Zneužívání, poskytování třetí osobě.“
- 3) „Může se začít zneužívat. I pro lidi, kteří to nebudou potřebovat.“
- 4) „Vím, ale každý si to dokáže představit. Hodně lidí by toho mohlo zneužít. Ale myslím si, že marihuana je ten nejmenší problém. Lidi jdou do ještě tvrdších

drog.“

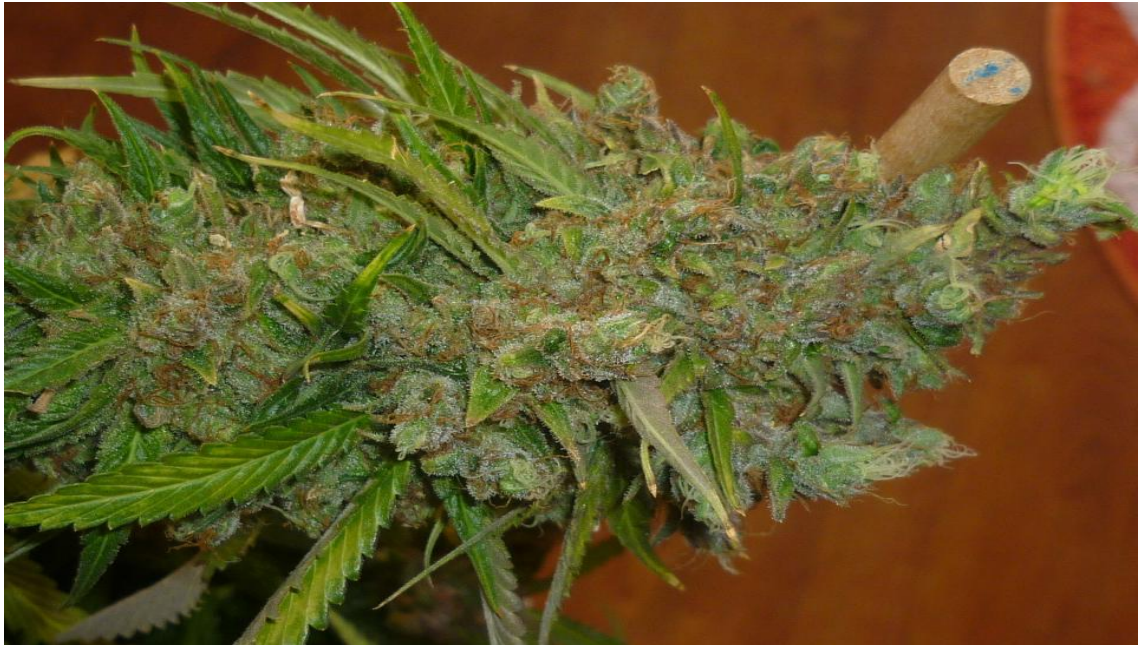
- 5) „Bude víc lidí, co ji budou nelegálně používat.
- 6) „Marihuana by se dostala do obchodů, čímž by velmi stoupla její cena. Byla by dostupnější všem občanům a nejspíš by i přibylo uživatelů.
- 7) „Všichni by byli zhulení.“
- 8) „Budou toho využívat i zdraví lidé, kteří budou zákonem nepostižitelní.“
- 9) „Zneužívala by se jen pro kouření.“
- 10) „Hodně lidí v moru.“
- 11) „Hodně lidí by s tím začalo, ale furt lepší než být alkoholik. Kolik lidí se vybouralo pod vlivem alkoholu? Mnoho. A pod vlivem trávy minimum.“
- 12) „Začalo by ji kouřit víc lidí, ale hlavně malé děti.“
- 13) „Že to bude zkusit čím dál víc lidí, kteří tomu podlehnou.“
- 14) „Nárůst marihuany.“

Znak 13 - Uved'te, co by Vám samotné/samotnému přinesla legalizace marihuany/konopí v oblasti, která by dle Vašeho názoru měla být povolena (zda by se pro Vás konkrétně něco změnilo):

- 1 – nic
- 2 – nevím
- 3 – bez odpovědi
- 4 – jiná odpověď (uvedeno v analytické části)

Příloha č. 4 Fotografie konopí a marihuany

Obrázek 1: Rostlina konopí

Zdroj:

(<http://grower.cz/home/viewer.php?userid=&daysprune=1000&sortorder=&sortfield=attachment.dateline&perpage=15&pagenumber=17>)

Obrázek 2: Zadržaná marihuana Celní správou

Zdroj:

(<http://www.celnisprava.cz/cz/crolomouc/tiskove-zpravy/2010/Stranky/olomoucti-celnici-zadrzeli-marihuanu-drticky-a-gramove-digitalni-vahy.aspx>)

Obrázek 3: „Indoor“ pěstírna konopí

Zdroj: (<http://www.blogginghigh.com/blog/?p=2822>)

Obrázek 4: Sušení rostlin konopí - výroba marihuany.

Zdroj: (<http://grower.cz/home/potw.php?s=&action=show&photoid=461620>)

Obrázek 5: Rostlina konopí

Zdroj: (<http://grower.cz/home/potw.php?s=&action=show&photoid=461422>)

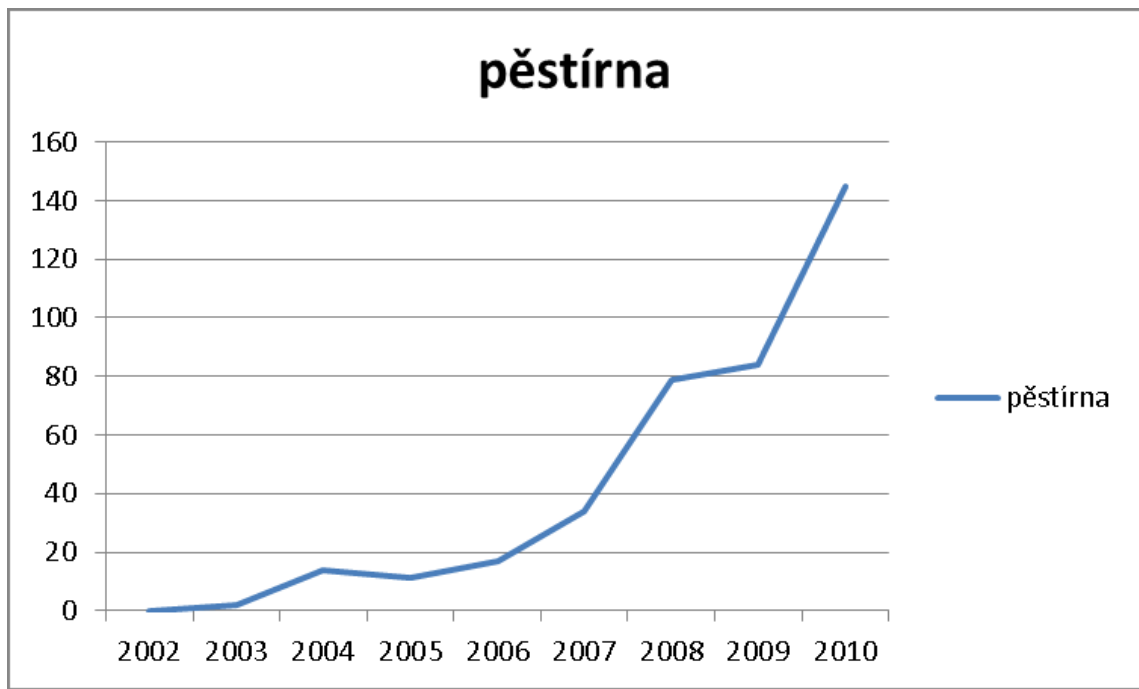
Obrázek 6: Rostliny konopí

Zdroj: (<http://grower.cz/home/viewer.php?userid=&daysprune=1000&sortorder=&sortfield=attachment.d ateline&perpage=15&pagenumber=226>)

Příloha č. 5 Grafy a tabulky související s marihuanou/konopím

Graf: Znárodnující počet odhalených pěstíren v České republice v letech 2002-2010

Tabulka: Počty zajištěných konopných drog v letech 2002, 2004, 2006, 2008 a 2010.

	2002	2004	2006	2008	2010
Cannabis (g)	100728	168528	108352	392527	277988
Cannabis (rostliny)	3173	1617	2276	25223	64904
Hašiš (g)	11391	22693	466	697	9354
Pěstírna	0	14	17	79	145

(Zdroj: Výroční zpráva NPC 2010).